

REVISTA BIBLIOTECILOR

3 • 1970

*Publicație
a Comitetului de Stat
pentru Cultură și Artă*

REVISTA BIBLIOTECILOR

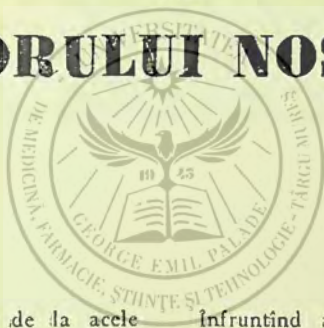
anul XXIII nr. 3

martie 1970

S
U
M
A
R

	Pag.
6 Martie 1945 — un sfert de veac de la victoria în lupta revoluționară a poporului nostru	129
A. ȘOR : Studiul în concepția lui Lenin	131
Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN : Vladimir Ilici Lenin. 100 de ani de la naștere. Tematică pentru o expoziție	135
George VLADESCU : Coordonate ale organizării lecturii publice în mediul urban	143
Ioana TAUTU : Noul mod de organizare a producției și a muncii în cooperativele agricole de producție — un cadru nou pentru propaganda cărții agrozootehnice	148
Ileana BÂNCILĂ : Noi standarde românești în domeniul informării și al documentării	154
Săluț HORVATH : Pentru bibliotecile mici : o descriere și o clasificare adecvate în prelucrarea colecțiilor	158
Isabella CIONIS și Liliana OBROCEA : Filmul și cartea	161
Statutul bibliotecarilor — o necesitate. Schimb de opinii	167
Constantin GÎLEA : Modernizări la Biblioteca municipală „Gheorghe Asachi” Iași	170
I. T. : Mijloace de propagandă vizuală tipărite în județul Buzău	172
F. B. : Cronica Peștișanilor	173
Din activitatea Asociației bibliotecarilor	174
A. P. : Pentru micii cititori	176
ISTORIA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECILOR	
JÁKO Sigismund : Începuturile fabricării hîrtiei în țara noastră (I). Morile de hîrtie din Brașov și Cluj în secolul al XVI-lea	177
BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE	
PÁLDY Robert : Bibliotecile de lectură publică din R.P. Ungară	182
LUCRĂRI DE SPECIALITATE	
FIȘIER	
Calendar (aprilie, mai, iunie 1970)	189
În amintirea lui I. P. Kondakov	192
Poșta redacției	192

6 MARTIE 1945— UN SFERT DE VEAC DE LA VICTORIA ÎN LUPTA REVOLUȚIONARĂ A POPORULUI NOSTRU

Un sfert de secol a trecut de la acele zile incandescente ale iernii și primăverii lui 1945 în cuprinsul cărora oamenii muncii au deschis, prin lupta lor revoluționară, noi perspective României, au schimbat cursul istoriei naționale.

Instaurarea — la 6 Martie 1945 — a guvernului prezidat de eminentul om politic și patriot dr. Petru Groza a reprezentat un moment hotărâtor în procesul revoluționar care a început o dată cu insurecția armată din august 1944. Constituirea acestui guvern nu a însemnat numai o simplă modificare de componență, ci o schimbare a însuși regimului politic din țara noastră — instaurarea puterii muncitorilor și țăranilor. Astfel, masele muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român, au obținut o nouă victorie pe drumul unor radicale prefaceri revoluționare care au cuprins întreaga viață economică și socială a țării.

Înfruntând adversități interne și internaționale, demonstrând o înaltă abnegație și responsabilitate, poporul român, în frunte cu clasa muncitoare, și-a luat soarta în propriile-i mâini, și-a determinat calea sa de dezvoltare, a înfăptuit revoluția populară, punând temeliele unei lumi noi, pe teritoriul patriei noastre.

Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu „instaurarea puterii populare, a guvernului prezidat de dr. Petru Groza, este rodul luptei duse de masele largi populare sub conducerea Partidului Comunist Român. Victoria de la 6 Martie nu a venit de la sine și nici nu a fost adusă din afară, ea a fost cîștigată prin luptă, prin jertfe grele date de forțele revoluționare și democratice din România”.

În cei douăzeci și cinci de ani care au trecut de la eliberarea țării și instaurarea puterii democratice-revoluționare, fața Româ-

nici s-a schimbat fundamental. Dintr-o țară înapoiată cu o structură predominant agrară. România a devenit un stat cu o puternică industrie, în plin proces de modernizare; relațiile de producție socialiste, care au dus la eliberarea tuturor oamenilor muncii de exploatare și asuprire, au devenit dominante în toate sferle economice. Agricultură socialistă își dezvoltă baza tehnică nouă, element esențial al progresului acestei ramuri importante a economiei țării noastre.

Anii revoluției populare și ai socialismului au deschis noi perspective vieții culturale a țării, creînd condițiile unei puternice înfloriri a forțelor spirituale ale poporului român. Marile prefaceri sociale începute în vara anului 1944 au stîrnit un mare interes și au dobîndit adevîrnea celor mai de seamă intelectuali, slujitori ai științei, ai artei, ai literelor din patria noastră. În lupta împotriva războiului antisovietic, a dictaturii militar-fasciste s-au situat alături de popor fruntași ai culturii românești. Iar cînd masele populare au pornit pe drumul progresului, al liberei lor determinări, numeroși au fost intelectalii care au înțeles că locul lor este în rîndul forțelor noului, alături de clasa muncitoare, sub steagul de luptă al Partidului Comunist Român. Opțiunea lor a fost rodul fierbintelui patriotism, al înaltei lor responsabilități civice. Și nu au greșit. Sub steagul generator de energie al socialismului, cultura românească a căpătat o nouă strălucire, ea și-a dezvoltat vocația firească de slujitoare a aspirațiilor maselor, de element constitutiv al progresului națiunii noastre. La temelie întregii activități spirituale din țara noastră se află cea mai înaintată concepție despre lume și societate — materialismul dialectic și istoric. Experiența poporului român demonstrează caracterul profund științific, forța propulsoare și generatoare de energie a marxism-leninismului.

Sfertul de secol pe care l-am parcurs a reprezentat o impetuoasă afirmare a conștiinței de sine a poporului român. Sub conducerea partidului clasei muncitoare, mun-

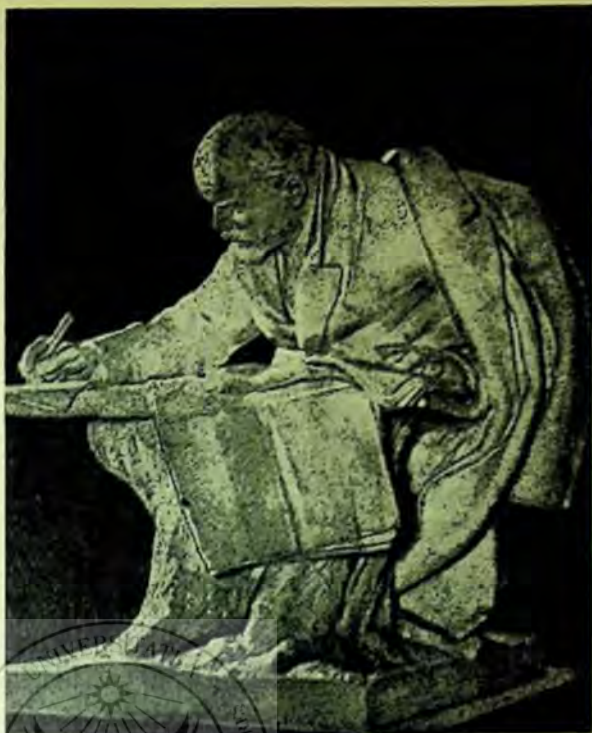
cătorii, țărani, intelectalii își făuresc propriul lor destin, se bucură de o reală independență națională, România socialistă manifestîndu-și deplină sa suveranitate în raporturile internaționale, în determinarea politicii sale interne și externe. Ca membru al comunității mondiale socialiste, poporul român este un prieten credincios și un aliat de nădejde al popoarelor frățești; țara noastră dezvoltă relații de prietenie cu toate celelalte state socialiste pe baza egalității în drepturi, a neamestecului în treburile interne, a respectării dreptului fiecărei națiuni de a-și hotărî singură soarta, principii care exprimă esența nouă, internațională, a legăturilor dintre statele socialiste.

Marile prefaceri care au avut loc în ultimul sfert de veac în viața poporului român au transformat țara noastră într-un participant activ la făurirea unei lumi a păcii, a colaborării internaționale. Pentru a feri omenirea de urmările dezastruoase ale unei conflagrații atomice, România militează pentru făurirea unui climat de securitate pe plan mondial, pentru dezarmarea generală și în primul rînd pentru interzicerea armelor nucleare, pentru lichidarea blocurilor militare, desființarea bazelor militare străine de pe teritoriul ător state.

Preocupările întregului nostru popor, energiile sale creatoare sînt concentrate în prezent pentru înfăptuirea obiectivului stabilit de Congresul al X-lea al Partidului — edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Realizarea acestui program însușitor va permite afirmarea tot mai deplină a superiorității noii orînduiri, situarea României printre țările dezvoltate, sub toate aspectele, ale lumii contemporane.

Factorul hotărîtor al victoriilor dobîndite pînă acum și cheazăia înfăptuirii planurilor celor mai îndrăznețe îl reprezintă rolul conducător al Partidului Comunist Român, rol cîștigat prin îndelungata luptă pentru interesele vitale ale poporului, capacitatea sa de a aplica în mod creator adevărurile generale ale marxism-leninismului la condițiile concrete ale țării noastre.

STUDIUL ÎN CONCEPȚIA LUI LENIN

Chipul celui care a gândit și a elaborat strategia, a precizat parametrii, a organizat și a condus înfăptuirea primei revoluții socialiste victorioase, se desprinde din scrierile sale, din amintirile celor care l-au cunoscut, tulburător, aproape neverosimil. Fermitate și blîndețe — contopire afectivă cu omul simplu, de rînd —, corolarul unei proverbiale modestii, principialitate și flexibilitate, fidelitate pautnică de militant și ardoare „eretică” de inovator — iată doar cîteva trăsături, la prima vedere incompatibile, reunite în figura măreață a acestui om, gînditor și făuritor de istorie.

Evident, incompatibilitatea este doar aparentă. O trăsătură nu anulează, ci doar o nuanțează pe cealaltă. Contrariile devin compatibile în complexul acestei personalități

printr-o uimitoare capacitate de a diferenția, care pare să fie una din determinantele geniului său.

Lenin a perceput și a promovat marele adevăr că puritatea unei învățături nu se obține prin vreun mecanism complicat de izolare ermetică. Carantina nu este un mediu favorabil propășirii științei, căci aceasta nici nu apare independent de ceea ce s-a creat înaintea ei și nici nu poate fi ulterior indiferentă la mișcarea de idei ce se desfășoară în afara și chiar împotriva ei. Un sistem de idei, un mod de interpretare care nu se teme de confruntarea cu realitatea și cu pozițiile teoretice adverse, care știe să-și asimileze izbînzile spiritului uman fără a-și pierde propria individualitate — iată ce caracterizează învățătura marxistă. În această perspectivă poate fi înțeleasă

abondarea de către Lenin a problemei culturii, a muncii cu cartea.

Referindu-se la marxism, Lenin spunea în 1913 că în această învățătură „nu există nimic asemănător cu «sectarismul», în înțelesul unei doctrine închistate, osificate, care să se fi ivit alături de drumul larg al dezvoltării civilizației mondiale”¹⁾. Revenind în 1920 la ideea necesității combaterii „închistării” în sine a marxismului și a culturii clasice muzcitoare, făuritorul primului stat proletar scria că „marxismul și-a cucurit însemnătatea sa istorică mondială... datorită faptului că nu a respins cătuși de puțin cuceririle valoroase ale epocii burgheze, ci dimpotrivă, și-a însușit și a prelucrat tot ce a fost mai de preț în dezvoltarea de mai bine de două mii de ani a gândirii și culturii umane”. Lenin preciza de astă dată că „numai munca neconținută pe această bază și în aceeași direcție... poate fi recunoscută ca dezvoltare a unei culturi cu adevărat proletare”²⁾.

Se știe că Lenin a studiat foarte atent și minuțios scrierile lui Marx și Engels. Mărturie sînt numeroasele caiete cu concepte, sublinieri și adnotări. A făcut aceasta și în închisori, în numeroasele sale deportări, în exil. Dacă citim scrisorile adresate din aceste locuri în special soției sale, Nadejda K. Krupskaja, și surorilor sale, Maria Ilinicina Ulianova și Ana Ilinicina Ulianova-Elizarova, ne impresionează aviditatea cu care Lenin aștepta un nou transport de cărți, precum și modul metodic în care cerea să i se asigure un ritm neîntreput de aprovizionare cu literatura de specialitate — cit și stabilirea de persoane care au acces la diferite biblioteci, a sumei de bani ce se poate cheltui pentru eventuala înscriere la astfel de instituții, a celor care ar putea să asigure transportul cărților la și de la închisoare, respectiv locul deportării. În străinătate, Lenin a fost un frecventator asiduu al marilor biblioteci din Berna, Zürich, Paris, Londra, Berlin ș.a. Este evident că Lenin era o personalitate cu o extraordinară capacitate de asimilare și prelucrare, care știa foarte bine ce vrea,

care posedă un deosebit spirit metodic practic și o voință de fier. Lenin citise încă înainte de a pleva din țară toate lucrările lui Marx și ale lui Engels traduse în rusește sau care se puteau procura în original. În străinătate nu s-a mărginit să studieze doar ceea ce fusese publicat sau doar operele de bază; a studiat pe îndelete tot ce-și putea procura din corespondența lui Marx și a lui Engels.

Lenin nu studia doar pentru a studia, din pură plăcere sau curiozitate a cunoașterii. El vedea în marxism un instrument, o metodă. Trebuiau prin urmare să fie studiate și împrejurările istorice și locale concrete în analiza cărora metoda urma să fie aplicată. Și Lenin a citit cu ochi critic dar și cu pasiune scrierile autorilor ruși — reacționari sau progresiști — și a urmărit cu deosebită răbdare datele statistice care consemnau momentele procesului economic-social în care era antrenată societatea din Rusia în vremea sa.

Dar nici însușirea la sursă a metodei marxiste și nici studierea situației la care urma să fie aplicată nu erau și nu puteau fi considerate suficiente. Marxismul, după cum am văzut, își are izvoarele în cultura anterioară, iar realizările ulterioare ale științelor naturii, ale filozofiei, ale economiei politice, ale sociologiei — care nu trebuiau ignorate de o învățătură a cărei trăsătură caracteristică este că nu admite rămînerea în urmă față de mișcarea reală a culturii umane — nu puteau fi concepute ca desfășurîndu-se doar în cadrul său. Scrierile lui Marx și Engels reprezintă o chintesență și o depășire a economiei politice engleze, a filozofiei germane și a socialismului francez, anterioare apariției lor. Acest fapt nu poate și nu trebuie înțeles în sensul că în opera întemeietorilor marxismului au putut fi explorate și valorificate complet absolut toate filioanele gândirii înaintașilor lor. Pentru a continua opera lui Marx și Engels și chiar pentru a aprofunda sensul ei intim este necesar să revii mereu la izvoarele ei, la întreaga istorie a științei. Îl vedem deci pe Lenin conspectînd, în afara scrierilor lui Marx și Engels, cărțile lui Hegel *Știința logicii*, *Prelegeri despre filozofia istoriei și Prelegeri despre istoria filozofiei*, sau cărțile lui Feuerbach *Prelegeri despre esența*

¹⁾ Lenin, V. I. *Trei izvoare și trei părți constitutive ale marxismului*, Opere complete. Vol. 23. Buc., Editura politică, 1964, p. 41.

²⁾ Lenin, V. I. *Despre cultura proletară*. Opere. Vol. 31. Buc., Editura politică, 1956, p. 300.

religiei și *Expunerea, analiza și critica filozofiei lui Leibniz*, cartea lui Aristotel *Metafizica* ș.a.³⁾. Continuând opera lui Marx și a lui Engels în domeniul filozofiei, Lenin își propunea elaborarea logicii dialectice: „Dacă Marx nu ne-a lăsat o *Logică*” (cu literă mare), el ne-a lăsat în schimb logica *Capitalului* — spunea el, conspectându-l pe Hegel —, și ea ar trebui folosită la maximum...⁴⁾. Se știe, de asemenea, că Lenin, continuându-l pe Engels, studia — luarea sa *Materialism și empiriocriticism* o dovește — nu numai filozofia dar și realizările științelor teoretice ale naturii. Numeroasele caiete despre imperialism scot în evidență preocuparea sa pentru caracterizarea esenței stadiului nou în care intrase capitalismul.

Lenin știa — și a spus-o de nenumărate ori — că, în domeniul științelor sociale, interesele economice, poziția de clasă, concepțiile politice lasă o amprentă puternică asupra gândirii cercetătorilor. În cunoscutul său studiu *Marxism și revizionism*, Lenin ne pune în gardă: „O cunoscută maximă glăsuiește: dacă axiomele geometrice ar atinge interesele oamenilor, atunci cu siguranță că ele ar fi contestate”⁵⁾. Se știe că nu numai pe filozofii burghezi, dar chiar și pe cei care dădeau dovadă de inconsecvență în susținerea materialismului filozofic, Lenin i-a numit cu sarcasm „Lachei diplomați ai clericalismului”. Cu toate acestea, Lenin nu justifică ignorarea scrierilor unor autori care stau în genere pe poziții burgheze și nu consideră că în lucrările acestora nu se poate găsi nimic valoros. Am văzut într-un citat reproduș mai sus că dezvoltarea învățturii marxiste presupune „munca neconținută pe această bază”, adică pe baza însușirii și prelucrării a tot ce se creează mai de preț în domeniul științei, al culturii. Este greșit, prin urmare, a crede că valorificarea critică se referă numai la perioada premarxistă. Lenin nu numai că a afirmat această idee, dar a și aplicat-o în scrierile sale. Un exemplu elocvent ni-l oferă lucrarea sa *Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului*, în a cărei introducere Lenin arată

că însăși noțiunea de „Imperialism” a fost folosită „pentru caracterizarea epocii în care trăim” de „literatura economică, precum și de cea politică a lumii vechi și a celei noi”. Mai mult, referindu-se la cartea *Imperialismul*, a economistului englez J. A. Hobson, „care se situează pe punctul de vedere al social-reformismului și al pacifismului burghez”, iar, apoi, la lucrarea *Capitalul financiar* a marxistului austriac Rudolf Hilferding, care vedește o „arumită înclinare înspre împăcarea marxismului cu oportunistul”, Lenin spunea că primul „a descris foarte bine și amănunțit particularitățile economice și politice fundamentale ale imperialismului, iar al doilea a dat în lucrarea sa „o analiză teoretică extrem de valoroasă a «fazei actuale în dezvoltarea capitalismului» cum sună subtitlul lucrării lui Hilferding”⁶⁾. Aceasta nu diminuează cu nimic meritul lui Lenin. Esența economică a acestui fenomen, complexitatea trăsăturilor, locul istoric și consecințele politice ale imperialismului au fost dezvăluite abia de către Lenin, deși el folosise în acest scop date și chiar analize parțiale ale unor autori burghezi.

Ar fi, desigur, de scris multe despre felul cum Lenin studia, despre importanța pe care o acorda bibliotecilor, organizării acestora, precum și difuzării cărții. Mi s-a părut semnificativ un aparent amănunt. N. Krupskaja povestește în articolul *Cu privire la metoda leninistă de muncă științifică* faptul că, parcurgând într-o zi broșura ei *Instruirea autodidactă*, Lenin a opinat că ea nu are dreptate când susține că la conspectare nu trebuie notat decât esențialul și a afirmat că experiența lui îi sugerează altceva. Krupskaja nu dă alte amănunte. Dar, atât din caietele lui Lenin, cât și din amintirile Krupskajei și ale altora rezultă că Lenin nota foarte mult. El transcria pasagiul întregi, menționând capitolele și paragrafele lucrării. Pe marginea acestora făcea sublinieri sau adnotări. Orice muncă o aborda cu foarte multă meticulozitate și cu cât acorda mai mare importanță muncii respective, cu atât intra mai mult în detalii. El parcurgea mormane de documente — citea

³⁾ Vezi: Lenin, V. I. *Opere complete*, Vol. 29, Buc., Editura politică, 1956.

⁴⁾ Idem, p. 281.

⁵⁾ Lenin, V. I. *Opere complete*, Vol. 17, Buc., Editura politică, 1963, p. 17.

⁶⁾ Lenin, V. I. *Opere complete*, Vol. 27, Buc., 1964, p. 318—319.

și scria repede —, dar ceea ce dorea să rețină însoția în caietele sale. Stilul de muncă al lui Lenin pare o ilustrare a adagiului latin „per aspera ad astra”. A citi mult, a nota mult, a reoibi periodic notițele, a reflecta asupra lor. A reține esențialul, pare a ne sugera stilul de muncă al lui Lenin, nu este un lucru ușor și cu atât mai puțin poate fi el realizat la un prim contact cu o carte, mai ales când aceasta este o carte de căpățni. A reține esențialul se poate realiza doar la capătul unui efort îndelungat, migălos, perseverent și nu la începutul lui. Lenin a publicat în septembrie 1908 lucrarea *Materialism și empiriocriticism* îndemnat, după cum se știe, de motive politice. La 25 februarie în același an, referindu-se la cartea *Eseuri de filozofie a marxismului* (culegere de articole ale lui V. Bazarov, I. Berman, A. Lunacearski, P. I. Iușchevici, A. Bogdanov, I. Helfond și S. Savarov), el îi scria lui Gorki — și din modestie și din conștiință că încă nu făcuse munca pe care o vedem abia mai târziu reflectată în *Caiete filozofice* (muncă ce s-a desfășurat în special în perioada 1914—1916) — că el nu se consideră „destul de competent în aceste probleme” pentru a se grăbi să ia atitudine în presă⁷⁾. Maxim Gorki remarca mai târziu că, manifestându-și cam în acea perioadă, față de Lenin, nemulțumirea că nu a reușit să citească multe lucruri, acesta i-a răspuns „Dar eu? Pe Hegel nu am reușit să-l preluoz ca lumea. Dar ce să vorbim de Hegel? Nu știu multe din ce ar trebui să știu”⁸⁾. Este desigur păcat că nu a mai avut posibilitatea să valorifice materialul adunat de el în ulterioarele sale caiete filozofice. Continuarea acestei opere este o sarcină actuală.

Lui Lenin — povestește N. Krupskaja — îi plăcea să repete proverbul francez «De la discussion jaillit la lumière» și îl aplica — observăm aceasta în toate scrierile sale — făcând să reiasă și opunându-le punctele de vedere existente în problemele de care se ocupa.

Despre importanța pe care o acorda Lenin culturii și îndeosebi cărții, în lupta pentru o societate nouă, socialistă, vorbește semnificativ o scenă relatată de A. V. Lunacearski: „În noaptea ce a urmat cuceririi Palatului de iarnă, la orele 4 sau 5, el (este vorba de Lenin — A.S.) mi-a luat de o parte, după ce am fost numit comisar cu problemele culturii, și mi-a spus: «Străduiți-vă să dați în primul rând atenție bibliotecii. Trebuie să împrumutăm din țările burgheze avansate toate formele elaborate acolo de răspândire largă a cărților din biblioteci. Cît mai repede trebuie să facem cartea accesibilă masei». Iar apoi adăugă: «Trebuie să ne străduim să răspîndim cartea noastră în cît mai mare cantitate în toate colțurile...» Așa că nu despre lichidarea analfabetismului ca atare — comentează în continuare Lunacearski —, ci despre o altă, nu mai puțin actuală, problemă a culturii de masă, a vorbit cu mine Vladimir Illici în prima zi cînd, în calitate de conducător al guvernului, mi s-a adresat mie, ajutorului său în problemele culturii, — el a vorbit cu mine tocmai de biblioteci și edituri...”

Desigur, Lenin s-a gîndit la biblioteci și edituri nu pentru că subaprecia importanța lichidării analfabetismului, dar pentru că el vedea în lichidarea analfabetismului doar un prim pas în calea spre cultură și pentru că el țintea mult mai departe. Lenin înțelegea mai bine ca oricine importanța excepțională a cunoștințelor — filozofice, economice, politice, din domeniul științelor naturii, al științelor tehnice — pentru construirea noii societăți. Astăzi, preocuparea obsedantă și aparent utopică a lui Lenin pentru răspîndirea cărții, într-o vreme cînd sarcini imediate, urgente îl asaltau din toate părțile, ne apare într-o lumină mai olară. Socialismul îl construiesc oamenii, iar calitatea construcției lor depinde în primul rînd de nivelul cunoștințelor lor.

⁷⁾ Vezi: *Lenin i kniga*, Moscova, 1964, p. 17.
⁸⁾ Idem, p. 324.

VLADIMIR ILICI LENIN

100 de ani de la naștere

Tematică pentru o expoziție

Aniversarea centenarului nașterii lui V. I. Lenin constituie pentru poporul român încă un prilej pentru a omagia personalitatea marelui conducător revoluționar al proletariatului internațional.

Pe întreg cuprinsul țării, în întâmpinarea marii sărbători, se desfășoară o largă propagandă, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, pentru cunoașterea operei și activității lui V. I. Lenin. Această aniversare este, în același timp, un prilej de rememorare a luptei revoluționare a clasei muncitoare din țara noastră, dusă sub conducerea Partidului Comunist Român, o reconfirmare a aplicării createoare a teoriei marxist-leniniste de către partidul nostru, la condițiile concrete ale țării noastre, în soluționarea problemelor revoluției și construcției socialiste, în activitatea internațională.

Bibliotecile din țara noastră consideră ca o sarcină de onoare propagarea, în rândul cititorilor lor, a lucrărilor clasice marxism-leninismului, a documentelor de partid și a tuturor lucrărilor care oglindesc progresele țării noastre pe calea construcției socialiste.

Prezentarea integrală a lucrărilor lui V. I. Lenin, care însumează 55 de volume de opere complete și zeci de ediții separate sau culegeri, oglindirea, într-o expoziție de carte, a documentelor partidului nostru, reflectând aplicarea createoare a marxism-leninismului în România nu este posibilă decât în bibliotecă dispunând de un spațiu foarte întins de expunere. Iată de ce, expoziția închinată lui V. I. Lenin a fost concepută de noi în secțiuni, fie ilustrând diferitele etape ale vieții și operei marelui teoretician și revoluționar, fie oglindind tematic realizările obținute în țara noastră în edificarea socialismului. În cele 7 secțiuni închinată operei lui V. I. Lenin au fost prezentate lucrările sale fundamentale, în ordinea elaborării lor, și unele scrieri care marchează preocupările și direcțiile sale de gândire sau marile evenimente revoluționare ale epocii respective.

În acest mod, bibliotecile dispunând de spații largi de expunere, au posibilitatea să ofere o imagine de ansamblu asupra gânditorului și luptătorului Lenin, iar bibliotecile mici, cu spații de expunere limitate, pot organiza fiecare secțiune separat, schimbînd-o la un interval regulat de timp.

Expoziția privind aplicarea createoare a marxism-leninismului de către Partidul Comunist Român la condițiile țării noastre va fi, în tot acest timp, o prezență permanentă sau înprospătată parțial cu noile producții editoriale, apărute cu acest prilej, și cu principalele articole teoretice apărute în presă în acest timp (de exemplu, în *Scinteia*, *Lupta de clasă*, *Anale de istorie* etc.).

Spațiul grafic insuficient nu ne-a permis să publicăm decât secțiunile privind operele lui V. I. Lenin organizate cronologic. Bibliotecării însă vor reconstitui cu destulă ușurință, din lucrările ordonate în funcție de data elaborării lor, expoziții tematiche, de genul: *Dezvoltarea createoare a marxismului de către V. I. Lenin; Concepția leninistă cu privire la rolul, sarcinile și structura partidului de tip nou al clasei muncitoare; Teoria leninistă despre revoluție și stat; Problemele culturii, științei și învățămîntului în concepția leninistă; V. I. Lenin publicist* etc.

Tot din cauza lipsei de spațiu grafic, nu am putut indica decât la prima secțiune cronologică materialul ilustrativ adecvat. Bibliotecării se vor ghida după aceste semnalări și vor reconstitui, și pentru celelalte secțiuni, iconografia necesară.

Atunci cînd, în același volum de *Opere* și pentru aceeași secțiune, sînt indicate două lucrări diferite, iar biblioteca nu posedă decât un singur exemplar de carte, unul din titluri va fi înlocuit cu planșa hors-texte^{*)}, desprinsă cu multă grijă din interiorul volumului, conținînd reproducerea unei pagini de manuscris sau a copertii respectivei lucrări.

Atunci cînd biblioteca posedă și volume din opere, tipărite separat sau în culegeri, bibliotecarul va apela și la acestea, pentru lucrările indicate în tematică.

Se va avea grijă ca, în fiecare secțiune, să figureze și unul sau mai multe portrete de-ale lui V. I. Lenin din epoca respectivă, conform recomandărilor conținute în tematică.

Textele explicative vor fi dactilografiate sau scrise caligrafic pe cartonașe, estetic aranjate în dreptul fiecărei lucrări.

*) h.t. în cuprinsul descrierii restrinse specificate în planul tematic.

Motto-urile vor domina secțiunile, prin caligrafiera lor pe cartoane de dimensiuni potrivite cu ansamblul expoziției.

Referirile bibliografice — expuse într-o formă prescurtată în cuprinsul planului tematic — trimit la :

Lenin, Vladimir Ilici. *Opere complete*. Ediția a 2-a. [Traducere după originalul în limba rusă, ediția a 5-a]. Vol. 1—55. Buc., Editura politică, 1963—1970. 55 vol. (Insti-

tutul de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

Deoarece, în momentul elaborării și în cursul tipării tematicii expoziției, volumele 53—55 și unele lucrări, anunțate de editurile noastre, privitoare la viața și activitatea lui V. I. Lenin nu apăruseră încă, bibliotecarii sînt rugați să le consulte și să le adauge expoziției, în secțiunile adecvate profilului fiecăreia.

SECȚIUNEA I 1893—1900

Conducătorul proletariatului revoluționar din Rusia

Motto :

„Fără teorie revoluționară nu poate exista nici mișcare revoluționară”.

V. I. Lenin

1. — Lenin, V. I. *Noi schimbări economice în viața țărănească*. În: *OC*, 1, p. 3—67.

Text explicativ: Lucrare de mare însemnătate în care V. I. Lenin fundatrat.

2. — *Ce sînt „prieteni poporului” și cum luptă ei împotriva social-democraților?* (Răspuns la articolele revistei *Russkoe Bogatstvo* împotriva marxștilor). Ediția a 2-a. Buc., E.P.L.P., 1954. 252 p. cu portr. (Biblioteca marxist-leninistă) și în *OC*, 1, p. 125—334.

Text explicativ: Lucrare de mare însemnătate în care V. I. Lenin fundamentează științific rolul clasei muncitoare din Rusia ca forță revoluționară înalțată, conducătoare a societății.

3. — *Conținutul economic al narodnicismului și critica lui în cartea d-lui Struve* (Oglindirea marxismului în literatura burgheză). În: *OC*, 1, p. 335—510.

Text explicativ: O critică a marxismului legal ca ideologie a burgheziei liberale, a programului politic al narodnicilor liberali. Este un conspect al lucrărilor economice pe care V. I. Lenin le va elabora mai tîrziu.

4. — *Sarcinile social-democraților ruși*. În: *OC*, 2, p. 427—463.

Text explicativ: Fundamentarea platformei marxiste a partidului muncitoresc, programul politic și tactica social-democraților ruși.

5. — *Dezvoltarea capitalismului în Rusia*. În: *OC*, 3, XV + 768 p. cu graf. și facs. + 5 f. portr., tab. și graf.

Text explicativ: Importantă lucrare științifică despre dezvoltarea economică a Rusiei, ca o continuare directă a Capitalului lui K. Marx.

Ilustrații: — V. I. Lenin, 1890—1891. În: *OC*, 1, h. t.

— Reproducere după prima pagină a manuscrisului *Noi schimbări economice în viața țărănească*. În: *OC*, 1, p. 3.

— Reproducere după coperta părții a III-a a lucrării *Ce sînt „prieteni poporului”...*, prima ediție (1894). În: *OC*, 1, h. t.

— Reproducere după coperta culegerii în care a fost publicată lucrarea *Conținutul economic al narodnicismului...* (1895). În: *OC*, 1, p. 337.

— Reproducere după fotografia reprezentînd grupul de conducere a „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare” din Petersburg, în frunte cu V. I. Lenin (februarie 1897). În: *OC*, 46, h. t.

— Reproducere după coperta ediției a 2-a a broșurii *Sarcinile social-democraților ruși* (1902). În: *OC*, 2, p. 429.

— V. I. Lenin. 1897. În: *OC*, 2, h. t. și *OC*, 4, 2 portrete h. t.

— Casa din satul Sușenskoe, în care a locuit V. I. Lenin în deportare. În: *OC*, 2, h. t.

— Reproducere după prima pagină a manuscrisului *Proiect de program al partidului nostru* (1899). În: *OC*, 4, h. t.

— Reproducere după coperta primei ediții (1899) și a celei de-a doua ediții (1908), cu autograful autorului, a lucrării *Dezvoltarea capitalismului în Rusia*. În: *OC*, 3, p. 3 și 11.

SECȚIUNEA A II-A 1900—1904

Lupta pentru un partid marxist de tip nou

Motto :

„Rolul de luptător de avangardă îl poate îndeplini numai un partid călăuzit de o teorie înalțată”.

V. I. Lenin

6. — Lenin, V. I. *Sarcinile vitale ale mișcării noastre*. În: *OC*, 4, p. 363—368.

Text explicativ: Articol de fond apărut în ziarul *Iskra* din 11 dec. 1900, privind crearea unui partid marxist în Rusia.

7. — *Cu ce să începem?* În: *OC*, 5, p. 1—13.

Text explicativ: Articol apărut în *Iskra* nr. 4/mai 1901, în care este expus planul leninist de organizare a partidului marxist.

8. — *Ce-i de făcut?* Problemele acute ale mișcării noastre. Ediția a 3-a. Buc., E.S.P.L.P., 1956. 192 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în *OC*, 6, p. 1—190.

Text explicativ: În această lucrare au fost elaborate bazele teoriei despre partidul marxist-revoluționar — partidul de tip nou.

9. — *Către sărăcimea satelor. Explicație pentru țărani: Ce vor social-democrații?* Buc., Editura pentru literatură politică, 1954. 88 p. cu portr. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 7, p. 127—200.

Text explicativ: „Vrem să obținem o organizare nouă, mai bună, a societății: în această societate nouă, mai bună, nu trebuie să existe nici bogați, nici săraci, toată lumea trebuie să muncească”. V. I. Lenin.

10. — *Un pas înainte, doi pași înapoi. (Crisa din partidul nostru).* În: OC. 8, p. 187—414.

Text explicativ: „În lupta pentru cucerirea puterii, proletariatul nu are altă armă în afară de organizare”. V. I. Lenin.

Se vor expune și ilustrațiile adecvate din volumele 4—8 și 46 (Casa din Holford Square nr. 30 din Londra, în care au locuit V. I. Lenin și N. K. Krupskaja în 1902—1903).

SECȚIUNEA A III-A 1905—1910

**În anii primei revoluții
ruse. Lupta pentru
partid în anii reacțiunii**

Motto:

«Clasa muncitoare din Rusia a dovedit o dată și va mai dovedi nu o dată că este capabilă „să ia cu asalt cerul”»

V. I. Lenin

11. — Lenin, V. I. *Doi tactici ale social-democrației în revoluția democratică.* Ediția a 3-a. Buc., Editura politică, 1960. 136 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 11, p. 1—127.

Text explicativ: V. I. Lenin a fost primul marxist care s-a ocupat de problema particularităților revoluției burghezo-democratice în epoca imperialismului, precum și de cea a forțelor motrice și a perspectivelor acestei revoluții.

12. — *Greva politică generală din Rusia. — Prima victorie a revoluției.* În: OC. 12, p. 1—4, 27—34.

Text explicativ: Greva generală din octombrie 1905 a dus clasa muncitoare din Rusia la forma cea mai înaltă a luptei de clasă: insurecția armată.

13. — *Învățămintele insurecției din Moscova.* În: OC. 13, p. 365—373.

Text explicativ: O minuțioasă analiză a cauzelor înfringerii insurecției armate din decembrie — insurecție înlăptuită de muncitorii din Moscova — și o fundamentare a tacticii ofensive.

14. — *Despre reorganizarea partidului.* În: OC. 12, p. 81—91.

Text explicativ: Indicațiile lui V. I. Lenin privind reorganizarea avangardei clasei muncitoare din Rusia, în nolle condiții istorice.

15. — *Programul agrar al social-democrației în prima revoluție rusă din 1905—1907.* În: OC. 16, p. 199—419.

Text explicativ: Expunere a programului agrar leninist.

16. — *Materialism și empiriocriticism.* Note critice despre o filozofie reacționară. Ediția a 2-a. Buc., Editura politică, 1960. 372 p. cu facs. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 18. XXII + 514 p. cu facs. + 2 f. facs.

Text explicativ: Lucrare de o importanță capitală în dezvoltarea filozofiei marxiste.

Se vor expune și ilustrațiile adecvate din volumele 11—19.

SECȚIUNEA A IV-A 1910—1917

**În perioada noului
avânt revoluționar.
În anii primului
război mondial**

Motto:

„Singura cheazășie a păcii o constituie mișcarea conștientă și organizată a clasei muncitoare”.

V. I. Lenin

17. — Lenin, V. I. *Trei izvoare și trei părți constituive ale marxismului.* Ediția a 2-a. Buc., Editura politică, 1961. 15 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 23, p. 41—49.

Text explicativ: „Învățătura lui Marx este atotputernică fiindcă este justă. Ea este completă și armonioasă, dând oamenilor o concepție unitară despre lume, o concepție care nu se împacă cu nici o superstiție, cu nici o reacțiune, cu nici o apărare a asuprașirii burgheziei”. V. I. Lenin.

18. — *Clasa muncitoare și problema națională. — Teze în legătură cu problema națională.* În: OC. 23, p. 157—159, 333—341.

19. — *Note critice în problema națională. — Despre programul național al P.M.S.D.R.*

— Tezele referatului cu privire la problema națională. În: OC. 24, p. 125—162, 240—247, 406—419.

20. — *Cu privire la politica națională. — Egalitatea în drepturi a națiunilor. — Proiect de lege cu privire la egalitatea în drepturi a națiunilor și la apărarea drepturilor minorităților naționale. — Despre dreptul națiunilor la autodeterminare.* În: OC. 25, p. 68—76, 89—91, 142—144, 277—345.

21. — *Revoluția socialistă și dreptul națiunilor la autodeterminare.* (Teze). În: OC. 27, p. 260—274.

Text explicativ pentru 18—21: Invățătura leninistă cu privire la îmbinarea armonioasă a internaționalismului proletar cu dezvoltarea liberă, independentă a fiecărei națiuni, cu exercitarea dreptului la autodeterminare națională.

22. — *Karl Marx.* (Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului). Ediția a 2-a. Buc., Editura politică, 1959. 64 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 26, p. 43—92.

23. — *În jurul lozincii Statelor Unite ale Europei.* În: OC. 26, p. 355—359.

Text explicativ: Enunțarea noii teorii leniniste asupra revoluției socialiste.

24. — *Imperialismul, stadiul cel mai înaintat al capitalismului.* (Expunere populară). Ediția a 7-a. Buc., Editura politică, 1968. 144 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 27, p. 307—432.

25. — *Caiete despre imperialism.* În: OC. 28, XVI + 831 p. + 4 f. facs. + 1 f. tab.

Text explicativ pentru 24—25: V. I. Lenin a fost primul marxist care a studiat și a relevat esența noii perioade de dezvoltare a capitalismului — imperialismul —, era revoluțiilor proletare.

26. — *Programul militar al revoluției proletare.* În: OC. 30, p. 133—145.

27. — *Scrisori din depărtare.* Ediția a 3-a. [Buc.], E.P.L.P., 1953. 63 p. cu portr. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 31, p. 9—60.

Text explicativ: Strategia leninistă a revoluției socialiste.

Se vor expune și ilustrațiile adecvate din volumele 21—31 și 48 (V. I. Lenin la Zakopane, 1914 și Casa din Poronino în care a trăit V. I. Lenin în 1913—1914).

SECȚIUNEA A V-A

1917

Conducătorul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

Motto:

„Sculați, voi oropsiți...”

28. — Lenin, V. I. *Tezele din aprilie.* (Despre sarcinile proletariatului în actuala

revoluție). Ediția a 3-a. Buc., E.S.P.L.P., 1956. 64 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și OC. 31, p. 115—120.

Text explicativ: Tezele din aprilie — planul precis și concret de luptă pentru trecerea de la revoluția burgheză-democratică la revoluția socialistă.

29. — *Cuvîntare cu privire la atitudinea față de guvernul provizoriu.* 4 (17) iunie. În: OC. 32, p. 281—293.

Text explicativ: Cuvîntare rostită la primul Congres general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. 3—24 iunie (16 iunie — 7 iulie) 1917.

30. — *Statul și revoluția.* Invățătura marxistă despre stat și sarcinile proletariatului în revoluție. Ediția a 5-a. Buc., Editura politică, 1965. 136 p. cu facs. (Biblioteca marxist-leninistă) și în OC. 33. XXII + 425 p. + 5 f. facs.

Text explicativ: O dezvoltare a ideilor lui Marx—Engels despre stat și despre dictatura proletariatului ca factor determinant în construirea socialismului.

31. — *Catastrofa care ne amenință și cum trebuie să luptăm împotriva ei.* În: OC. 34, p. 163—212.

Text explicativ: Programul de salvare a țării de catastrofa economică care o amenința, pentru trecerea la socialism, prezentat de partidul bolșevic.

32. — *Sarcinile revoluției.* În: OC. 34, p. 242—251.

Text explicativ: O analiză profundă și o generalizare a experienței evenimentelor revoluționare din Rusia. Expunerea căilor și formelor de dezvoltare a revoluției socialiste.

33. — *Bolșevicii trebuie să ia puterea.* Serisoare către Comitetul Central, către comitetele din Petrograd și Moscova ale P.M.S.D. (b) din Rusia. În: OC. 34, p. 252—254.

Text explicativ: În fața partidului, la ordinea zilei: pregătirea și organizarea insurecției armate.

34. — *Către cetățenii Rusiei!* În: OC. 35, p. 1.

Text explicativ: Apel apărut în ziarul Rabocî i soldat nr. 8 din 25 oct. (7 nov.) 1917.

35. — *Raport asupra păcii.* 26 octombrie (8 noiembrie) 1917. — *Decret asupra păcii.* În: OC. 35, p. 13.

36. — *Raport asupra pământului.* 26 octombrie (8 noiembrie) 1917. — *Decret asupra pământului.* În: OC. 35, p. 23—24.

37. — *Alianța dintre muncitorii și țărăni muncitori și exploatați.* Serisoare către redacția Pravdei. În: OC. 35, p. 107—109.

38. — *Pentru pîine și pace!* În: OC. 35, p. 178—179.

39. — *Declarația drepturilor poporului muncitor și exploatat.* În: OC. 35, p. 231—233.

Se vor expune și ilustrațiile adecvate din volumele 31—35.

**SECȚIUNEA A VI-A
OCTOMBRIE 1917—
NOIEMBRIE 1920**

**Întemeietorul primului
stat socialist din lume.—
În fruntea apărării
Țării Sovietelor**

Motto :

„Niciodată nu va fi învins poporul ai căror muncitori și țărani și-au dat seama, au simțit și au văzut, în majoritatea lor, că își apără propria lor putere, puterea sovietică, puterea celor ce muncesc !”

V. I. Lenin

40. — Lenin, V. I. *În legătură cu foa-metea.* (Scrisoare către muncitorii din Petrograd). În : *OC.* 35, p. 378—386.

41. — *Sarcinile imediate ale Puterii Sovietice.* În : *OC.* 36, p. 175—220.

42. — *Revoluția proletară și renegatul Kautski.* În : *OC.* 37, p. 243—349.

Text explicativ: Dezvoltarea învățării marxiste despre stat, dezvăluirea opoziției ireducibile dintre democrația burgheză și cea proletară, sublinierea esenței dictaturii proletariatului ca cel mai înalt tip de democrație în societatea cu clase.

43. — *Despre sarcinile sindicatelor.* În : *OC.* 37, p. 418—421.

44. — *Raportul de activitate al Comitetului Central.* 18 martie. În : *OC.* 38, p. 131—150.

Text explicativ: Raport prezentat la Congresul al VIII-a al P.C.(b) din Rusia, 18—23 martie 1919.

44 a. — *Internaționala a III-a și locul ei în istorie.* În : *OC.* 38, p. 300—308.

45. — *Marea inițiativă* (Despre eroismul muncitorilor în spatele frontului. Cu prilejul „subotnicilor comuniste”). Cum trebuie organizată întrecerea? Ediția a 2-a. Buc., Editura politică, 1959. 56 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în *OC.* 39, p. 1—30.

46. — [Scrisoare] *Către organizațiile din Petrograd.* În : *OC.* 50, p. 322—323.

47. — *Cu privire la situația actuală și sarcinile imediate ale Puterii Sovietice.* Raport prezentat la ședința comună... 4 iulie 1919. În : *OC.* 39, p. 31—44.

48. — *Despre stat.* Prelegere ținută la Universitatea „Sverdlov” la 11 iulie 1919. Ediția a 2-a. Buc., Editura politică, 1961. 32 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în *OC.* 39, p. 66—85.

49. — *Scrisoare către muncitori și țărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak.* În : *OC.* 39, p. 153—161.

50. — *Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului.* Ediția a 2-a. Buc., Editura politică, 1959. 16 p. (Biblioteca marxist-leninistă) și în *OC.* 39, p. 275—285.

51. — *Despre dictatura proletariatului.* În : *OC.* 39, p. 263—272.

52. — *Raportul Comitetului Central.* 29 martie. În : *OC.* 40, p. 247—268.

Text explicativ: Raport prezentat la Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia. 29 martie — 5 aprilie 1920.

53. — *„Stingismul” — boala copilăriei comunismului.* Ediția a 5-a. Buc., Editura politică, 1965. 120 p. cu facs. (Biblioteca marxist-leninistă) și în *OC.* 41, p. 1—104.

Text explicativ: „Sarcina constă în a ști să aplici principiile generale și fundamentale ale comunismului la relațiile specifice dintre clase și partide, la ceea ce este specific în dezvoltarea obiectivă spre comunism, la particularitățile fiecărei țări și, pe care trebuie să știi să le studiezi, să le descoperi, să le prezinti”.

54. — *Sarcinile uniunilor tineretului.* (Cuvântare rostită la cel de-al III-lea Congres General al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia. 2 octombrie 1920). Ediția a 10-a. Buc., Editura tineretului, 1959. 43 p. cu portr. și în *OC.* 41, p. 298—318.

Se vor expune și ilustrațiile adecvate din volumele 36—41, 50 (V. I. Lenin — ian. 1918; V. I. Lenin în plimbare în curtea Kremlinului — oct. 1918) și 51 (Un tren cu produse alimentare trimis la Moscova de către muncitorii din Omsk).

**SECȚIUNEA A VII-A
NOIEMBRIE 1920 —
APRILIE 1924**

**Lenin—inspiratorul
și organizatorul
construcției socialiste**

Motto :

„În orice triumf
e Lenin cu noi
și-i fără de moarte,
peste orice
potrivnici”
V. Maiakovski
Leninistii

55. — Lenin, V. I. *Raportul Comitetului Executiv Central din Rusia și al Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la politica externă și internă.* 21 decembrie. În : *OC.* 42, p. 133—167.

Text explicativ: — Raport prezentat la cel de-al VIII-lea Congres general al sovietelor din Rusia, 22—29 decembrie 1920.

56. — *Insemnări cu privire la electrificarea* [scrise în dec. 1920]. În: OC. 42. p. 237.

57. — *Raport cu privire la activitatea politică a C.C. al P.C.(b) din Rusia*. 8 martie. În: OC. 43, p. 6—32.

Text explicativ: Raport prezentat la Congresul al X-lea al P.C.(b) din Rusia. 8—16 martie 1921.

58. — *Despre impozitul în natură*. (Insemnătatea noii politici și condițiile ei). În: OC. 43, p. 209—250.

59. — *Telegramă adresată Biroului din Siberia al C.C. al P.C.(b) din Rusia*. În: OC. 52, p. 368—369.

60. — *Noua politică economică și sarcinile comitetelor pentru educație politică*. Expunere făcută la cel de-al II-lea Congres general al comitetelor pentru educație politică din Rusia. 17 oct. În: OC. 44, p. 157—177.

61. — *Despre situația internațională și internă a republicii sovietice*. Cuvântare rostită în ședința fracțiunii comuniste a Congresului general al muncitorilor metalurgiști din Rusia. 6 martie 1922. În: OC. 45, p. 1—17.

62. — *Raportul politic al Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia*. 27 martie. În: OC. 45, p. 75—124.

Text explicativ: Raport prezentat la Congresul al XI-lea al P.C.(b) din Rusia (27 martie—2 aprilie 1922), ultimul congres la care a participat V. I. Lenin.

63. — *Pașini de jurnal*. În: OC. 45, p. 385—390.

Text explicativ: Din ultimele articole scrise de V. I. Lenin.

64. — *Mai bine mai puțin, dar mai bine*. În: OC. 45, p. 411—427.

Text explicativ: Ultimul articol scris de V. I. Lenin, publicat în *Pravda* nr. 49 din 4 martie 1923.

65. — *Scrisoare către Congres*. În: OC. 45, p. 365—370.

Text explicativ: Scrisoare adresată delegaților de la cel de-al XII-lea Congres al P. C.(b) din Rusia, ținut în mai 1924.

Se vor expune și ilustrațiile adecvate din volumele 42—45; 51 (V. I. Lenin la prezidiul Congresului al IX-lea al P.C. (b) din Rusia — 1920), și 52 (V. I. Lenin. 25 apr. 1921).

Viața lui V.I.Lenin— înalt exemplu de slujire devotată a clasei muncitoare

Motto :

„...omul care, pînă astăzi, a făcut cel mai mult pentru oameni...”

Henri Barbusse

66. — *Uladimir Ilici Lenin*. Scurtă schiță biografică. Buc., Editura politică, 1967, 192 p. + 6 f. ilustr.

67. — *Amintiri despre Uladimir Ilici Lenin*. Buc., Editura politică, 1958, 1000 p. + 1 f. portr. + 23 f. pl. (Institutul de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.).

68. — *Lenin — tovarăș, om*. [Culegere de documente și amintiri]. Buc., Editura politică, 1963. 208 p. cu ilustr., portr. și facs.

69. — *Krupskaia, N. K. Amintiri despre Lenin*. Buc., Editura politică, 1960. 456 p. + 10 f. pl.

70. — *Ulianova, A. I. Copilăria lui V. I. Lenin*. Buc., Editura tineretului, 1957. 40 p. cu ilustr., portr. și facs.

71. — *Lenin în amintirea rudelor*. Buc., Cartea rusă, 1956. 199 p.

72. — *Ghil, S. K. Șase ani cu Lenin*. (Șoforul lui Lenin povestește). Buc., Cartea rusă, 1958. 124 p. + 4 f. pl. și portr.

73. — *Reed, John. Zece zile care au zguduit lumea*. Buc., Editura politică, 1962. 403 p. + 1 f. pl.

Motto :

„În viața lui Lenin vedem ferma credință în cauză, inevitabil însoțită de neîntrecută neînduplecare față de toți acei care se pun de-a curmezișul drumului acestei cauze. Lenin a iubit oamenii nu mai puțin decît și-a iubit cauza și de aceea a fost mareț în creația lui”.

Heinrich Mann

74. — *Petiția lui Uladimir Ulianov, student al Facultății de drept, pentru scoaterea lui din matricola Universității imperiale din Kazan*. În: OC. 1, p. 527.

75. — *Lenin, V. I. [Scrisori] Către I. I. Hodorovski. — Către U. U. Adoratski*. În :

OC. 51, p. 192—193.

76. — [Scrisoare] *Către L. A. Fotieva*. In: OC. 50, p. 190.

77. — *Telegramă adresată Comitetului executiv gubernial Tambov*. In: OC. 50, p. 234.

78. — *Telegramă adresată Comitetului executiv județean Suzdal*. In: OC. 50, p. 242.

79. — [Scrisoare] *Către Consiliul militar-revoluționar al frontului de sud*. In: OC. 51, p. 77.

80. — [Scrisori] *Către minerii din Ceremhovo. — Către M. I. Kalinin. — Către A. D. Platonov*. In: OC. 51, p. 308—309.

81. — *Jurnalul secretarelor de serviciu ale lui U. I. Lenin*. 21 noiembrie 1922 — 6 martie 1923. In: OC. 45, p. 506—507.

Se vor expune portretele din vol. 1, 2, 19, 25, 31, 37, 39, 41, 45, 46, 48, 52.

Leninismul și victoria socialismului în România

Motto:

„Factorul politic fundamental care a asigurat edificarea victorioasă a socialismului în România a fost vasta activitate desfășurată de partid în toate domeniile de activitate; poporul s-a convins, prin propria sa experiență, că partidul nostru comunist este exponentul fidel al intereselor sale vitale, călăuză sa încercată pe drumul libertății și fericirii, și de aceea îl înconjoară cu dragoste și devotament nețărmurit, îl consideră drept unic conducător al națiunii socialiste”.

N. Ceaușescu

82. — Lenin, V. I. *U. I. Lenin despre România*. Texte din lucrările lui V. I. Lenin cu privire la România. Buc., Editura politică, 1960, p. 11.

83. — *Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român*. 19—24 iulie 1965. [Materiale]. Buc., Editura politică, 1966. 864 p.

84. — Ceaușescu, Nicolae. *Partidul Comunist Român — continuator al luptei revoluționare și democratice a poporului român, al tradițiilor mișcării muncitorești și socialiste din România*. Buc., Editura politică, 1966, 80 p.

85. — Ceaușescu, Nicolae. *Rolul conducător al partidului în etapa desăvârșirii construcției socialismului*. Buc., Editura politică, 1967. 64 p.

86. — Ceaușescu, Nicolae. *Victoriile hotărâtoare ale socialismului — triumf al marxism-leninismului*. Buc., Editura politică, 1967. 23 p.

87. — Ceaușescu, Nicolae. *Raportul cu privire la măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale și la îmbunătățirea organizării administrative-teritoriale a României*. Prezentat la Conferința Națională a P.C.R. — 6 dec 1967. Buc., Editura politică, 1967. 127 p.

88. — *Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22—25 aprilie 1968*. [Materiale]. Buc., Editura politică, 1968. 80 p.

89. — Ceaușescu, Nicolae. *Cuvîntare la adunarea activului de partid al municipiului București*. 26 aprilie 1968. Buc., Editura politică, 1968. 39 p.

90. — Ceaușescu, Nicolae. *Cuvîntare la Consfătuirea internațională a partidelor comuniste și muncitorești*. 9 iunie 1969. Buc., Editura politică, 1969. 40 p.

91. — *Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român*. 6—12 august 1969. [Materiale]. Buc., Editura politică, 1969. 783 p.

92. — *Statutul Partidului Comunist Român*. (Adoptat la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român). Buc., Editura politică, 1969. 119 p.

93. — Ceaușescu, Nicolae. *Cuvîntare la Sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist*. 22 august 1969. Buc., Editura politică, 1969. 48 p.

94. — Ceaușescu, Nicolae. *România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste*. Rapoarte, cuvîntări, articole. [Vol.]. 1—3. Buc., Editura politică, 1969. 3 vol.

Motto:

„Partidul nostru s-a născut și a crescut o dată cu proletariatul; destinul său este strîns legat de cel al clasei muncitoare, al întregului popor român. Partidul Comunist Român este un detașament activ în marșul mișcarei revoluționare, democratice și progresiste a lumii contemporane”.

N. Ceaușescu

95. — *Situația clasei muncitoare din România*. 1914—1944. Sub redacția prof. univ. dr. N. N. Constantinescu. Buc., Editura politică, 1966. 445 p. cu ilustr.

96. — *Documente din istoria mișcării muncitorești din România*. 1916—1921. Buc., Editura politică, 1966. 791 p. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.).

„Revoluția din Octombrie — strălucită încununare a luptei revoluționare pline de abnegație a proletariatului, a maselor muncitoare din Rusia, sub conducerea încercată a Partidului Comunist făurit de Lenin — a inaugurat o eră nouă în istoria universală, era ridicării unor uriașe forțe revoluționare de pe toate continentele la lupta pentru lichidarea exploataării omului de către om, pentru adincii prefaceri înnoitoare în organizarea societății, pentru afirmarea socialismului pe scară mondială”.

N. Ceaușescu

97. — *Amintiri ale foștilor voluntari români din Armata Roșie în timpul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și al războiului civil. 1917—1922.* Buc., E.S.P.L.P., 1957.

98. — Constantinescu-Iași, Petre, Cherestșiu, Victor și Jordáky, Ludovic. *Lucrări și publicații din România despre Marea Revoluție Socialistă din Octombrie (1917—1944).* Buc., Editura Academiei R.S.R., 1967. X + 187 p. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. Secția de științe istorice a Academiei R.S.R.).

99. — *Marea Revoluție Socialistă din Octombrie și mișcarea revoluționară și democratică din România. Documente și amintiri.* Buc., Editura politică, 1967. X + 454 p. cu ilustr., portr. și facs.

100. — *Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.* Culegere de studii. Buc., Editura politică, 1967. 311 p. cu ilustr. și facs. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. Secția de științe istorice a Academiei Republicii Socialiste România).

101. — *Momente din istoria Partidului Comunist Român.* Culegere de articole. Buc., Editura politică, 1964. 127 p.

102. — Petric, Aron și Țuțui, Gheorghe. *Unificarea mișcării muncitorești din România.* Buc., Editura Academiei R.S.R., 1968. 224 p. cu ilustr. și facs.

103. — *Din lupta antifascistă pentru independența și suveranitatea României.* Culegere de studii. [Buc.], Editura militară, 1969. 232 p.

104. — Bantea, Eugen, Nicolae, Constantin și Zaharia, Gheorghe. *August 1944 — mai 1945.* Scurtă prezentare a contribuției României la războiul antihitlerist. Buc., Editura militară, 1969. 395 p. cu portr., facs și h.

„Îndeplinindu-și cu succes misiunea istorică pe care și-a asumat-o față de poporul român, îmbogățindu-și conținutul experiența de conducător al societății socialiste, Partidul Comunist Român își aduce totodată contribuția la dezvoltarea învățaturii marxist-leniniste, a teoriei și practicii revoluționare”.

N. Ceaușescu

105. — *Din gândirea economică progresistă românească.* Culegere de studii. Buc., Editura științifică, 1968. 535 p.

106. — *Eficiență, ritm și progres în economie.* Studii și comunicări. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1969. 284 p. (Ministerul Învățământului).

107. — *Lupta dintre materialism și idealism în istoria filozofiei din România.* Activitatea P.M.R. de răspândire a filozofiei marxist-leniniste în țara noastră. Buc., Editura politică, 1963. 96 p.

Motto :

„În procesul desăvârșirii construcției socialiste și perfecționării democrației socialiste, se afirmă tot mai puternic rolul partidului de conducător al întregii vieți a societății noastre, caracterul său de principală forță a democrației socialiste”.

N. Ceaușescu

108. — *Principiile de bază ale politicii externe a României.* Ședința comună a Comitetului Central al P.C.R., a Consiliului de Stat și a guvernului Republicii Socialiste România. 21 august 1968. — Sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România. 22 august 1968. Buc., Editura politică, 1968. 96 p.

109. — *România socialistă și cooperarea internațională.* Buc., Editura politică, 1969. 447 p.

110. — *Dezvoltarea democrației și a personalității în România socialistă.* Buc., Editura politică, 1969. 273 p.

111. — Biberi, Ion. *Orizonturi spirituale.* (Dialoguri). [Buc.], Editura tineretului, 1968. 218 p.

112. — Zamfirescu, Dan. *România, pământ de civilizație și sinteză.* Articole și reportaje. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 136 p.

113. — *Grafica militantă românească.* [Album]. Buc., Meridiane, 1963. 340 p. cu ilustr. în parte color.

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

COORDONATE ALE ORGANIZĂRII LECTURII PUBLICE ÎN MEDIUL URBAN

În condițiile victiei moderne, ansamblul economic, social și cultural pe care îl reprezintă orașul capătă forme tot mai complexe și generează probleme deosebit de interesante în toate domeniile activității sociale. În domeniul culturii, o importanță deosebită prezintă necesitățile crescânde de lectură și de informare ale locuitorilor, iar organizarea lecturii publice a populației urbane a devenit o problemă de mare actualitate a biblioteconomiei contemporane.

Atât pe plan internațional, cât și în țara noastră, literatura de specialitate, oglindind experiențe și preocupări susținute ale specialiștilor din mari biblioteci publice, a căutat să răspundă acestei probleme aflate în fața bibliotecilor municipale. În acest context, a fost schițat rolul bibliotecii municipale în cadrul sistemului de rețele de biblioteci de pe raza unui oraș mare sau municipiu. *Revista bibliotecilor* a dezbătut de mai multe ori unele aspecte ale problemei de care ne ocupăm acum¹⁾ și, pe aceeași temă, studii interesante au mai întreprins la noi bibliotecile municipale din Iași, Sibiu, Timișoara etc.

Din toate aceste preocupări și studii, o concluzie generală se degajă și este acceptată unanim: pe măsura dezvoltării orașelor, în condițiile unui fenomen intens de urbanizare, în cadrul unui oraș mare sau municipiu nu este suficientă o singură bibliotecă municipală, chiar situată în centrul localității, pentru a satisface necesitățile de lectură și de informare ale populației de pe întreg teritoriul de deservit. În condițiile funcționării unei singure unități, o mare parte a populației municipiului — domiciliată în cartiere marginase și în comunele suburbane, care nu este îndemnată de interese imediate de stu-

diu să frecventeze biblioteca — rămâne practic în afara razei de propagandă și de deservire a bibliotecii, pe care nu o frecvențează datorită depărtării de sediul ei. De drept, toți locuitorii unui oraș, inclusiv cei de la periferie sau din cartierele noi, trebuie să se bucure de serviciile bibliotecii publice, având acces direct sau prin mijlocirea filialelor ori a bibliobuzelor — cum se practică în unele țări — la colecțiile bibliotecii. Problema care rămâne deschisă este aceea a capacității și a modalității actuale de satisfacere a cerințelor întregii populații a orașului de către biblioteca municipală.

Analiza activității Bibliotecii municipale din Timișoara pe linia asigurării lecturii populației din întreg municipiul ne-a relevat o seamă de date interesante. Timișoara se numără printre cele mai puternice centre social-ekonomice și ale activității științifice și de cercetare din țara noastră. În 1969, populația municipiului era de peste 197 de mii de locuitori, ocupînd locul al III-lea în rândul marilor noastre municipii, după București, iar cele 10 cartiere care alcătuiesc orașul se întind, caracteristic așezărilor de șes, pe o suprafață foarte întinsă.

În oraș există un adevărat sistem de rețele de biblioteci: publice (Biblioteca municipală Timișoara cu filialele ei), universitare și de învățămînt superior (Biblioteca Universității și Biblioteca Institutului politehnic), academice (Biblioteca Filialei din Timișoara a Academiei), tehnice și documentare, școlare și ale sindicatelor (cităm cîteva unități mai dezvoltate: Biblioteca Clubului C.F.R. „16 Februarie 1933”, cu un fond de 71 837 de volume²⁾, Biblioteca Clubului „Constructorul” — 25 761 de volume, Biblioteca Clubului Industria lîinii — 25 363 de volume, Biblioteca Clubului „Banatul” — 32 653 de volume, cea a sindicatului T.A.P.L. Timișoara — 31 520 de volume și cea a sindicatelor din învățămînt — 36 351 de volume).

²⁾ Datele despre bibliotecile sindicatelor se referă la perioada de la începutul anului 1968, perioadă în care a avut loc o comasare a bibliotecilor sindicatelor din Timișoara, aflate atunci în număr de 111 unități.

¹⁾ Maxin, Gh. și Stănescu, D. *Rețeaua bibliotecilor din orașul Ploiești*. În: *Revista bibliotecilor*, 19, nr. 10, oct 1966, p. 591—593; Fillet, R. *Biblioteca municipală din Tours*. În: *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 5, mai 1968, p. 283—287; Meleșteu, Mircea. *Funcțiile bibliotecilor municipale în ansamblul sistemului de biblioteci din localitate*. În: *Revista bibliotecilor*, 22, nr. 3, mar 1969, p. 160—163; Malek, Rudolf. *Bibliotecile municipale și cerințele actuale de lectură*. În: *Revista bibliotecilor*, 22, nr. 4, apr 1969, p. 228—230.

Dat fiind caracterul limitat al accesului în majoritatea acestor rețele și totodată al profilării stricte a multora dintre unitățile lor, rolul principal în asigurarea lecturii publice pentru toate și cele mai diverse categorii ale populației revine bibliotecii municipale, instituție cu tradiție în această direcție și organizată și profilată în principal cu acest scop.

Încercările bibliotecii municipale de a-și dezvolta capacitatea de cuprindere a populației la lectură prin filiale, alături de dezvoltarea continuă a bibliotecii la sediul central (aflat în centrul municipiului, în Piața Libertății), au o tradiție ce se întinde peste decenii. Este drept însă că, cu circa 15—20 de ani în urmă, o filială în cartierul Fratelia și câteva puncte de împrumut (biblioteci de oasă) nu reprezentau o rețea, dar denotă preocupări mai vechi de satisfacere a necesităților sporite de lectură. Abia prin anii 1961—1962 întâlnim, organizate sistematic și incluse în volumul activității bibliotecii municipale, un număr de 8 filiale, în cartierele Fabric, Freidorf, Fratelia, Ronaț, Ghiroda Nouă, Ciarda Roșie, Plopi și în Piața N. Bălcescu. De atunci modalitățile asigurării lecturii populației din cartierele mărginașe au format obiectul a trei studii efectuate de biblioteca municipală, în anii 1963, 1965 și, respectiv, 1967. Fiecare din acestea a consemnat o etapă din organizarea și funcționarea filialelor, analizând eficiența și volumul activității lor. Se observă deci o preocupare permanentă de a dezvolta volumul activității cu cititorii în diferite cartiere, dar și existența unor mari greutăți — în special de ordin material — care, depășind posibilitățile și competența bibliotecii municipale, au dăunat muncii, au compromis activitatea unor unități. Iată de pildă, după cum se poate vedea în tabelul nr. 1, ce volum a cunoscut servirea cititorilor la filiale și ponderea lui în volumul total al acestei activități a Bibliotecii municipale Timișoara (pe atunci Biblioteca regională Banat) în anii 1961—1965. Greutățile întâmpinate de aceste filiale în activitatea lor — și de aici tot atâtea cauze ale unor scăderi și neajunsuri în volumul și eficiența muncii — au fost însă cu mult mai mari. De cele mai multe ori, greutățile au fost legate de: localuri necorespunzătoare, lipsă de personal permanent, program redus pentru public al filialelor, în sfârșit,

însăși mărimea insuficientă, componența și organizarea nesatisfăcătoare a fondului de publicații. Măsurile propuse de biblioteca municipală au rămas fără ecou, fără nici o rezolvare din partea organelor în drept (respectiv fostul Sfat popular al orașului Timișoara). Practic, la sfârșitul anului 1967, în tot municipiul funcționau doar două filiale — cele din cartierele Fabric și Fratelia.

O dată cu reorganizarea administrativ-teritorială de la începutul anului 1968 și cu reorganizarea rețelei bibliotecilor publice, indicațiile Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă privind organizarea de filiale ale bibliotecilor municipale au coincis cu strădaniile mai vechi ale Bibliotecii municipale din Timișoara de a asigura lectura populației pe raza întregii localități. Preocupările în această direcție au prins contur și au fost fundamentate pe baze noi în anul 1969.

Rețeaua de filiale a Bibliotecii municipale din Timișoara se compunea la data vizitei noastre (ianuarie 1970) din 6 unități: Fabric, Fratelia A, Fratelia B, Fabric-Vii, Freidorf și Ronaț, amplasate în diferite cartiere ale municipiului. La scurt timp după această dată urma să fie înființate alte două filiale, și anume, în cartierele Plopi și Mehala (în care, cu ani în urmă, mai funcționaseră biblioteci filiale).

Una dintre cele mai vechi filiale, cea din cartierul muncitoresc Fabric, funcționează din anul 1961, deservind o populație dispusă pe o rază foarte mare (cartierul Fabric și comunele subordonate Ghiroda și Moșnița). După începutul modest, cu un fond redus de publicații, filiala dispune astăzi de peste 10 000 de volume, bine alese și valoroase, cele mai multe fiind cărți apărute în ultimii 2—3 ani⁹⁾. Indicele de circulație relativ ridicat dovedește interesul populației pentru bibliotecă și eficacitatea filialei (vezi tabelul nr. 2).

Activitatea filialei din cartierul Fabric se află pe linia perfecționării, evidențindu-se astfel raționalizarea unor procese de muncă

⁹⁾ Există preocupări serioase de creștere și de îmbunătățire a conținutului colecției, ca de altfel pentru toate filialele. În mod sistematic, filialele și sint repartizate lucrări din achizițiile bibliotecii municipale, în urma unor precomenzi întocmite pe baza studiilor proiectelor de planuri editoriale. În anul 1969, la filiala Fabric au intrat în acest fel 3 407 volume, prelucrate deja de către serviciul de completare și prelucrare din biblioteca municipală.

Tabelul nr. 1

Anul	Cititori înscriși la filiale	În procente, din totalul realizat de biblioteca regională	Voluma eliberate la filiale	În procente, din totalul realizat de biblioteca regională
1961	3 038	25%	52 627	25%
1962	5 319	26%	107 073	27%
1963	5 305	26,5%	127 970	27,2%
1964	5 300	28,2%	119 507	29%
1965	2 717	19,5%	48 029	25%
Tr. I—II				

Filiala Fabric

Tabelul nr. 2

Anul	Cititori înscriși	Frecvența cititorilor	Voluma împrumutate
1963	2 459	22 358	70 646
1964	2 353	23 898	63 667
1965	1 982	20 772	62 146
1966	2 295	18 137	58 159
1967	1 124	12 810	43 488
1968	2 516	18 436	63 200
1969	2 389	18 869	66 470

Tabelul nr. 3

Cititori înscriși			Voluma eliberate		
Total la biblioteca municipală	La filiale	În procente față de total	Total la biblioteca municipală	La filiale	În procente față de total
19 975	3 423	17,1	464 185	84 154	18,1

bibliotecară (de pildă, includerea evidenței fondului de publicații în evidența centrală de la biblioteca municipală, folosirea fișei cărții pentru împrumutul publicațiilor ș.a.). De asemenea, orarul de funcționare pentru cititori a fost extins, azi filiala fiind deschisă cinci zile din săptămână, câte 8 ore, iar duminica, 3 ore.

Greutățile materiale, legate în special de local, reprezintă o frână în calea dezvoltării muncii. Biblioteca din cartierul Fabric se găsește într-o singură încăpere, cu o suprafață de circa 30 mp, cu totul necorespunzătoare desfășurării activității. Din cauza spațiului insuficient, bibliotecarele au fost obligate să renunțe la așezarea colecțiilor în sistemul accesului liber la raft. Dar nici în urma acestei măsuri nu este loc pentru creșterea colecțiilor, cele 22 de rafturi ale filialei fiind arhipline, umplute cu cărți așezate pe mai

multe rânduri, și pe orizontală, și pe verticală. Temperatura scăzută din încăpere, ca și igrasia și iluminarea naturală insuficientă, dăunează îngrijorător publicațiilor. Se simte acut lipsa spațiului necesar consultării catalogului și servirii cititorilor. În sfârșit, aspectul exterior al clădirii, lipsit de orice renovare sau îngrijire, nu servește în nici un chip propagandei bibliotecii.

Lista neajunsurilor este mare. S-ar părea că, de îndată ce ele persistă fără nici o rezolvare de la an la an, rezultatele muncii celor două biblioteci care deservește filiala și cererile tot mai mari de lectură ale locuitorilor vechiului cartier muncitoresc timișorean nu preocupă în mod deosebit forul tutelar al bibliotecii municipale.

Într-un alt mare cartier al Timișoarei, fondul de publicații de peste 5 000 de vo-

lume al filialei Fratelia A, organizat cu grijă de aceleași două bibliotecare care deservec și filiala din cartierul Fabric, reprezintă o atracție pentru locuitorii din Fratelia, chiar dacă localul nu oferă condiții bune de lucru. În 1969, cu toate că unitatea a funcționat numai 6 ore pe săptămână, au fost înscrși 537 de cititori (cu o frecvență de 3 594), care au împrumutat 14 591 de volume.

Filiala din cartierul Ronat, reînființată în aprilie 1969⁴⁾, funcționează în clădirea căminului cultural, unde se bucură de condiții ceva mai prielnice. Ea se află într-o încăpere mai mare și amenajată în condiții mai civilizate. În 8 luni de activitate, cu un program de 8 ore pe săptămână, dar și în aceste condiții cu reorganizări cam dese, filiala — dispunând de un fond de peste 2 300 de volume, din care majoritatea selectate atent din producția editorială a ultimilor 2—3 ani — a deserveit în 1969 un număr de 156 de cititori, cărora le-au fost împrumutate 2 285 de volume.

Celelalte trei filiale ale Bibliotecii municipale din Timișoara — Fabric-Vii, Fratelia B și Freidorf — sînt în curs de organizare. Dotate în total cu circa 2 000 de volume, indicele lor de activitate furnizează cifre nesatisfăcătoare (166 de cititori înscrși și 837 de volume împrumutate). Motivate într-o măsură de etapa de început, cauzele activității reduse nu sînt neglijabile, și anume, colecțiile încă neînghebate și insuficiente, lipsa propagandei bibliotecii, deservirea celor trei unități de către un cadru abia intrat în activitate și cu slabe cunoștințe profesionale, în sfîrșit, localuri improprii, nesatisfăcătoare (cu excepția filialei Fratelia B). În fața acestei situații, biblioteca municipală a luat măsuri de îndreptare, și anume, pentru încheierea unui fond de carte satisfăcător, pentru organizarea lui corespunzător cerințelor, ca și pentru propaganda bibliotecii.

Datele prezentate mai sus vorbesc despre o activitatea mai bogată sau mai restrînsă. În ansamblu, filialele bibliotecii municipale răs-pund cerințelor și satisfac necesitățile de lectură ale locuitorilor acolo unde există un

fond de publicații organizat și cit de oit reprezentativ, personal calificat și program (orar) satisfăcător pentru public. Totalizînd datele acestei activități a filialelor pe anul 1969, potrivit tabelului nr. 3, ponderea realizărilor filialelor în activitatea globală, a bibliotecii municipale nu este neglijabilă. Cifrele realizărilor ar fi putut să fie cu mult mai mari. Dar existența unor greutăți în activitatea filialelor, ca și faptul că majoritatea lor se află în fază de organizare, reprezintă cauza principală a scăderilor care influențează calitatea rezultatelor.

Referitor la fondul de publicații, profilarea insuficientă a colecțiilor a dus la scăderi ale activității de difuzare a cărților atunci cînd nu s-a ținut cont de o seamă de factori ca, de pildă, structura pe naționalități a locuitorilor. Filiala din Freidorf, unde foarte mulți locuitori sînt germani, a pierdut un număr important de cititori din cauza numărului mic de cărți în limba germană pe care le cuprindea fondul ei de publicații. Credem că o primă măsură ce ar putea fi luată în direcția profilării și a închegării unor colecții potrivite ar fi aceea de a se întreprinde studii demografice prin care să se stabilească numărul locuitorilor din raza de deservire a fiecărei filiale și structura populației pe categorii profesionale, de vîrstă, de naționalitate și de limbă. Pe baza datelor ce vor fi obținute, completarea sistematică a colecțiilor prin achiziții centralizate la biblioteca municipală ar primi o fundamentare științifică, lipsită de riscul de a se ajunge la niște fonduri de publicații care să nu-și găsească cititorii.

Acolo unde colecțiile au fost deja constituite, organizarea lor este de asemenea susceptibilă de îmbunătățiri. Ar fi necesar, de pildă, să fie create condiții de spațiu mai bune pentru introducerea accesului liber la raft.

Propaganda cărților, dezvăluirea colecțiilor filialei, popularizarea posibilităților de împrumut de la unitatea centrală, cu informarea cititorilor asupra colecțiilor bibliotecii municipale, sînt tot alți factori care influențează nivelul activității. În unele cartiere, lipsa propagandei bibliotecii și a cărților ei se oglindește în numărul scăzut al cititorilor. La fel, lipsa cataloagelor. Iar la filialele de

⁴⁾ Pînă în 1966, în cartierul Ronat a funcționat o filială a bibliotecii municipale. Lipsa condițiilor materiale și a unui cadru calificat la conducerea unității au determinat o activitate nesatisfăcătoare și chiar încetarea activității.

puțin timp înființate, oare nu dispun încă de colecții satisfăcătoare, un catalog colectiv, selectiv, care să dezvăluie cititorilor ce cărți ar putea împrumuta de la unitatea centrală, ar fi servit mult satisfacerii cerințelor de lectură ale locuitorilor. Credem că nu ar fi lipsit de interes să se țină seama în viitor, chiar dacă măsurile luate vor duce la dezvoltarea colecțiilor filialelor, de avantajele pe care le-ar putea oferi întocmirea unui astfel de catalog tipărit.

În organizarea lecturii populației din municipiu, un factor de primă importanță este și amplasarea filialelor în diferite puncte ale localității. Biblioteca municipală din Timișoara a avut în vedere o seamă de criterii: depărtarea unui cartier de centrul orașului, unde se află sediul unității centrale, configurația distinctă a unui cartier, cu caracteristici demografice aparte, suprafața pe care se întinde un cartier etc. Credem că, chiar pe baza acestor criterii, funcționarea celor două filiale — A și B — în cartierul Fratelii nu este justificată, paralelismul oglindindu-se în activitatea slabă a uneia din filiale (Fratelia B). Ar fi mai bine dacă în fiecare cartier ar funcționa câte o filială bine organizată, dotată cu un fond variind între 5 și 10 mii de volume și care să pună la dispoziția cititorilor un catalog centralizat al cărților din rețeaua bibliotecilor publice din municipiu.

Problemele cele mai dificile — cel puțin până acum — sînt cele legate de condițiile materiale. Am văzut la fiecare filială în parte oit de nesatisfăcătoare sînt încăperile — spații insuficiente și doar pentru sala de împrumut, lipsa de desăvîrșire a unor săli de lectură (în care un fond de lucrări de referință și niște colecții de periodice ar satisface nevoia de informare a locuitorilor), amenajări sărăcăcioase etc. Îngrijorător este că, deși situația materială precară a filialelor a fost adusă la cunoștința forurilor tutelare ale bibliotecii municipale în repetate rînduri (nu mai puțin studiile înaintate de bibliotecă în anii 1963, 1965 și 1967), pînă acum ea nu s-a schimbat cu absolut nimic. Este posibil ca într-un municipiu dezvoltat, cum este Timișoara, să nu poată fi luate niște măsuri de reamenajare a unor sedii sau de mutare a unor filiale în localuri mai corespunzătoare activității de bibliotecă? La parterul vre-

nui bloc, din numeroasele construcții de locuințe, nu se poate găsi spațiu decît pentru complexe comerciale și de deservire? Numai bibliotecarii știu — edilii și forurile tutelare ale bibliotecii NU? — că locuitorii cartierelor noi au astăzi nevoie și de lectură?

Aceeași întrebare ne-o sugerează și condițiile în care își desfășoară activitatea unitatea centrală a Bibliotecii municipale din Timișoara. Aici, de foarte mulți ani, criza acută de spațiu (de depozitare, de amenajare a secțiilor, pentru servirea și circulația cititorilor etc.) se conjugă cu gradul ridicat de nerezistență (citiți șubreenie) a localului — etajul unei clădiri vechi din Piața Libertății. Aceste condiții grele fac ca depozitele să nu mai poată primi în ele nici o achiziție, un bogat fond de carte veche să rămînă inutilizat, iar accesul liber să nu poată fi organizat la secția de împrumut. Organul care tutelează biblioteca municipală, respectiv comitetul municipal de cultură și artă, nu-și pune întrebarea dacă nu există o soluție pentru asigurarea unor condiții satisfăcătoare instituției de cultură pe care o reprezintă biblioteca și care are un binemeritat prestigiu în rîndul locuitorilor Timișoarei? Problemele condițiilor materiale au depășit competența colectivului bibliotecii. Ele ar trebui să stea de acum serios în atenția comitetului municipal de cultură și artă și să primească cît mai curînd o rezolvare satisfăcătoare.

Urbanizarea este un fenomen foarte actual al vieții moderne. La noi în țară, ritmul mare al industrializării duce văzînd cu ochii la apariția de noi centre urbane și la estinderea și întărirea orașelor existente. Asigurarea lecturii publice a locuitorilor din acest mediu este o problemă care ar trebui să dea mai mult de gîndit celor care răspund de organizarea vieții culturale din orașe. Am amintit comitetelor de cultură și artă, în această direcție, că, dacă există probleme de cercetare, una dintre acestea este desigur organizarea lecturii populației în așezările urbane. Iar soluțiile care vor putea fi propuse sînt așteptate, cu tot mai mult interes și dintr-o tot mai mare necesitate, a fi puse în aplicare în cît mai scurtă vreme.

George VLĂDESCU

Noul mod de organizare a producției și a muncii în cooperativele agricole de producție — un cadru nou pentru propaganda cărții agrozootehnice

Programul privind îmbunătățirea multilaterală a activității cooperativei agricole, adoptat de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., deschide noi perspective agriculturii noastre socialiste.

Profilarea și specializarea cooperativei agricole de producție, fenomen care adâncește diviziunea socială a muncii în mediul agricol, a determinat importante schimbări în structura pe profesii a forței de muncă. Există astăzi nenumărați cooperatori care și-au însușit meseriile de legumicultori, viticultori, pomicultori, crescători de animale și care sînt interesați să se perfecționeze în această direcție.

Pe de altă parte, ferma, ca mod superior de organizare a producției, ca și noile forme de retribuire a muncii, preconizate prin hotărîrea Plenarei Consiliului Național al Cooperativei Agricole de Producție, din decembrie 1969, antrenează, proces firesc de altfel, sporirea interesului personal pentru efectuarea unor lucrări de bună calitate și utilizarea cît mai eficientă a timpului de muncă.

În acest context, răspîndirea cărții agricole și îmbunătățirea popularizării ei se precizează ca obiective importante ale activității cultural-educative, decurgînd direct din sarcinile economico-organizatorice ale cooperativei agricole de producție.

Cui se adresează biblioteca comunală și cu ce

În ierarhia bibliotecilor publice, care au menirea să satisfacă necesitățile de lectură și de informare ale unui public foarte variat ca vîrstă, sex, ocupație, grad de școlarizare, sferă de preocupări și care își profilează, în

consecință, colecțiile în sensul cuprinderii tuturor domeniilor cunoașterii, tinzînd să devină „enciclopedice“, o bibliotecă comunală este sau trebuie să fie o bibliotecă cu colecții tot „enciclopedice“, dar la scara unei „enciclopedii de buzunar“ și cu un nivel de tratare „pe înțelesul tuturor“, altfel spus, de cultură generală.

Este însă un postulat al profilării colecțiilor oricărei biblioteci — fie ea și publică — acela că nu trebuie niciodată pierdut din vedere *cui se adresează* acea bibliotecă, care este publicul cu care se află în relație și prin care se definește. Biblioteca va trebui ca paralel cu acea tendință de universalizare a fondurilor despre care vorbeam mai sus să și specializeze un anume compartiment al colecțiilor, conform profilului economic al zonei teritoriale deservite și în concordanță cu interesele grupurilor de bază de cititori.

Teoretic, deci, cartea agricolă va deține în colecțiile oricărei biblioteci comunale o pondere însemnată, selecția în acest domeniu operîndu-se în concordanță cu specificul producției agricole din localitatea respectivă și cu perspectivele sale de dezvoltare. Iar o bună selecție, însoțită de o bună dezvoltare a fondurilor, se va verifica, firesc, într-o bună circulație a cărților din domeniul respectiv.

De la general, la particular

În ce măsură se realizează, practic, acest deziderat, ne-am propus să urmărim cu prilejul unui studiu efectuat în județul Buzău, în comunele: Boldu, Râmnicelu, Cilibia, Rușețu, Vipeștei, Nehoiu, Pătîrlage și Cornătești.

Pentru a fixa cadrul general în care își desfășoară bibliotecile cercetate activitatea, vom arăta dintru început că acest județ beneficiază de o bună concepere „la centru” a rețelei de biblioteci.

Acordând bibliotecilor publice din județ o deosebită importanță, pe măsura complexității rolului pe care acestea îl dețin în ansamblul instituțiilor cultural-educative, Comitetul județean pentru cultură și artă Buzău încearcă să le creeze condiții cât mai bune pentru îndeplinirea menirii lor.

La rîndul său, Alexandru Oproescu, inspectorul principal cu bibliotecile, îmbinînd competența profesională cu simțul organizatoric, ingeniozitatea cu neastîmpărul celui care nu lasă neisprăvită o treabă odată începută, încearcă, din aproape în aproape, conform unui plan de perspectivă bine precizat, aprobat de Comitetul județean pentru cultură și artă, să rezolve toate problemele rețelei. Și dacă pe alocuri am mai întîlnit unele „scăpări”, nu ne-am născut pentru că sîntem siguri că încă n-au ajuns în sfera sa imediată de preocupări. După „un an al filialelor”, a urmat „anul organizării fondurilor”, iar anul care a început se conturează a fi „anul îmbunătățirii muncii cu cititorii”.

Bibliotecile vizitate (și sîntem informați că numai despre 10—12 unități din cele 83 de biblioteci comunale ale județului Buzău nu se poate spune același lucru), dispun de localuri adecvate (majoritatea avînd pe lingă sălile de împrumut și săli de lectură), mobilate corespunzător și aranjate cu gust. Cea mai mare parte a colecțiilor lor sînt organizate într-un sistem de expunere la raft liber foarte bine conceput, despre care de altminteri s-a mai scris în revista noastră. Amintim totuși, ca mai la subiect, gruparea literaturii agrozootehnice sub titulatura: *Cărți privind întărirea economico-organizatorică a C.A.P.*, cu următoarele diviziuni și subdiviziuni: *Agricultura — lucrări generale, Cultura plantelor de cîmp și horticultura; Pomicultura, Viticultura și Silvicultura. Zootehnia — bovine, porcine, ovine, avicultură, creșterea albinelor, a viermilor de mătase, vînat-pescuit.*

O altă premisă a unei bune activități bibliotecare este că, nu de mult, în județ s-a încheiat acțiunea de triere a fondurilor de publicații din biblioteci, eliminîndu-se mai tot ce era învechit sau inadecvat pentru profilul bibliotecii respective.

În vederea unei raționale dotări în continuarea a bibliotecilor comunale cu publicații, alocația bugetară, pentru achizițiile de carte pe județ (din păcate nu suficient de ridicată, cca 1 leu pe cap de locuitor) a fost repartizată diferențiat bibliotecilor categorisite în 4 grupe, după public cititor, volum de activitate, tradiții, întîietate acordîndu-se pe de o parte bibliotecilor nou înființate, iar pe de altă parte bibliotecilor din comunele în care există liceu și unde, paralel cu agricultura, se dezvoltă și anumite ramuri industriale. O „hartă economică” a județului, depusă la colectura bibliotecilor din Ploiești, are rolul să atenueze pe cît posibil neajunsurile inerente ale aprovizionării de la o unitate furnizoare amplasată într-un alt județ.

Cîteva cifre „statistice” și . . .

Întorcîndu-ne acum de la cadrul general al județului la cel particular al comunelor cercetate, să trecem în revistă, din unghiul care ne interesează, cîteva aspecte ale activității bibliotecare, încercînd să desprindem unele semnificații.

Tocmai pentru că *semnificațiile* ne interesează și nu cazurile în speță, nu vom re-lua, à propos de fiecare bibliotecă, anumite date (care de altminteri nici nu diferă în esență foarte mult de la o comună la alta) și nici nu vom întreprinde o analiză „à fond” a întregii activități desfășurate în unitățile la care ne referim, despre care ținem însă să menționăm încă de la început că în ansamblu este meritorie.

Să încercăm mai întîi să delimităm sfera cărții agricole în ansamblul colecțiilor și în raport cu celelalte domenii (în procente):

Tabelul 1

Comuna	Carte agricolă	Ideologie	Știință	Tehnică	Literatură	Literatură ptr. copii	Alte materii	Total
Rușețu	9	13	4	1	57	6	10	100
Pătirlage	1	3,5	2	1	54	8	30,5	100
Nehoiu	9	10	2,5	3	48	8,5	19	100

După cum se observă lesne, cartea agricolă este mai bine sau mai slab reprezentată în colecțiile acestor biblioteci, datorită unor factori pe care nu ne propunem să îi analizăm acum, unii fiind „istorici”. Ne simțim totuși datori să semnalăm că aici, ca și în multe alte județe, profilul bibliotecilor comunale nu este bine definit, observându-se un dezechilibru alarmant între grupele de

materii, deficiențe existând și în modul de reprezentare a diferitelor domenii. Ne referim la selectarea titlurilor. Este o problemă care trebuie urmărită și rezolvată treptat în viitor, pe baza unor analize complete și competente a fondurilor de publicații.

În ansamblul împrumuturilor efectuate în anul 1969, cartea agricolă deține următoarea pondere (tot în procente):

Tabelul 2

Comuna	Carte agricolă	Ideologie	Știință	Tehnică	Literatură	Literatură ptr. copii	Alte materii	Total
Rușețu	3	4	4	1,5	50	35	4	100
Pătirlage	1,5	3	3	1,5	61	26	4	100
Nehoiu	3	2	1,5	1,5	51	28	13	100

Prezentăm, în continuare, indicii de circulație ai cărții agricole în comunele amintite (pe care îi comunicăm în paralel cu ai celorlalte domenii, pentru a avea o oglindă mai exactă a întregii activități).

Tabelul 3

Comuna	Carte agricolă	Ideologie	Știință	Tehnică	Literatură	Literatură ptr. copii	Alte materii	Pe ansamblu
Rușețu	0,6	0,5	1,8	0,4	1,4	8,7	0,7	1,6
Pătirlage	3,2	1,6	2,5	3,7	1,8	5,5	0,2	1,7
Nehoiu	0,4	0,2	0,9	0,7	1,4	4,4	0,9	1,3

Sînt cîteva întrebări firești pe care orice bibliotecar este bine să și le pună din cînd în cînd, ele decurgînd din compararea datelor pe care registrele de evidență a fondurilor (R.M.F.) și a activității ni le furnizează. Prejudecata că aceste evidențe sînt de niște obligații statistice pure, că cifrele înscrise în aceste registre sînt utile numai pentru a fi

comunicate în dările de seamă sau pentru a fi arătate cu prilejul eventualelor controale îngustează orizontul muncii desfășurate la nivelul fiecărei biblioteci, îi lipsește pe bibliotecar de niște criterii științifice în organizarea activității sale.

Pentru că, în ultimă instanță, aceste cifre sînt principalul mijloc de a efectua un auto-

centrul asupra modului în care se realizează acea triplă relație — colecții, bibliotecar, cititori — fără de care biblioteca nu se justifică ca instituție publică.

Și cea mai elementară întrebare (din care decurg și celelalte) este *în ce măsură fondurile de publicații, în totalitatea lor sau numai în anumite compartimente ale lor, răspund intereselor de lectură și de informare ale cititorilor?*

. . . semnificațiile lor

Compararea datelor din tablele de mai sus vorbește despre o circulație redusă a cărții agricole în bibliotecile amintite. Cauzele sînt diferite. La Păturlagele, indicele de circulație ridicat al literaturii agricole, probează că *aici* este vorba de o dotare necindestulătoare a bibliotecii cu publicații din acest domeniu, în raport cu cerințele.

În cazul celorlalte două biblioteci explicația e alta. Ori literatura agricolă este prea mult reprezentată în colecțiile bibliotecilor în raport cu publicul interesat, ipoteză ce nu se susține dacă ne gândim la ponderea categoriei „țărani” în ansamblul populației din localitățile respective sau fie și măcar în rîndul cititorilor — 36 la sută la Rușetu, 18 la sută la Nehoiu (Aici ponderea e relativ mai scăzută, o bună parte din localnici lucrînd la unitatea economică de industrializare a lemnului din localitate.), ori selecția titlurilor nu este corespunzătoare din punct de vedere al conținutului sau al nivelului de tratare, ori publicațiile sînt învechite, ori publicul nu este interesat, ori mijloacele de a veni în întîmpinarea cititorilor printr-o propagandă adecvată nu sînt cele mai indicate, ori...

Pentru a stabili spre care din aceste ipoteze înclină balanța ar fi necesare studii mai complexe, investigații sociologice etc. și în orice caz, compararea datelor, pe mai mulți ani.

Dar și numai la o cercetare superficială îți poți da seama că la această stare de fapt au contribuit într-o oarecare măsură fiecare din acești factori.

Cauze „subiective” și

Fondul de carte agricolă, mai bine sau mai slab reprezentat din punct de vedere numeric este, în general, bine selectat. Totuși, confruntînd lista titlurilor achiziționate în ultimii trei ani cu planurile Editurii agrosilvice din aceeași perioadă, pe care ne-am însemnat (în urma consultării secției de propagandă a acestei edituri) lucrările cele mai indicate a ajunge într-o bibliotecă comunală sau alta, în funcție de specificul agricol al zonei teritoriale respective, am ajuns la concluzia că în toate bibliotecile vizitate s-au achiziționat doar între 30 și 50 la sută din aceste titluri.

Să luăm, de pildă, biblioteca comunală Cernătești. În ultimul an au fost achiziționate 17 volume (15 titluri) de carte agrozotehnică, cea mai mare parte fiind potrivite pentru o bibliotecă dintr-o comună cu specific viticol și zootehnic. Dar numărul lucrărilor din aceste domenii editate în 1969 și care ar fi fost nimerite pentru a fi achiziționate se ridică la 37 (Din cele 15 considerate foarte necesare au fost achiziționate 4.). Faptul, poate neimportant la prima vedere (ce mi-s 17, ce mi-s 37!), are însă consecințe certe asupra circulației cărții din domeniul respectiv (3 la sută în comuna la care ne referim). Și oum acest indice este o oglindă a posibilităților ce le oferă biblioteca pentru completarea culturii profesionale a unei importante părți de cititori (52 la sută din cititorii bibliotecii sînt țărani) faptul capătă semnificații mult mai complexe.

Cercetînd în continuare fondul de cărți de viticultură al acestei biblioteci, se constată că este oarecum acceptabil reprezentat numeric (15 titluri la raft în cca 32 de exemplare). Dar uitîndu-ne la anii de apariție, constatăm că un titlu este din 1958, 8 din 1961, 12 din 1962, unul din 1963, unul din 1964, 7 din 1965, 2 din 1967. Din anii 1968—1969, nici o carte. Cele care vor fi existînd în fondurile bibliotecii se aflau desigur la cititori. Iată o realitate! *Cititorii vor cărți noi.* Fără a fi depășite din punct de vedere al conținutului, cărțile de specialitate (și nu ne referim la lucrările de bază!) se învechesc repede în raport cu un anumit

public, limitat numeric. Și dacă este așa, e firesc să ne întrebăm de ce numai trei din cele 16 titluri de carte viticolă apărute în ultimii trei ani și-au găsit locul în colecțiile bibliotecii?

Un alt motiv al slabei circulații a cărții agricole mai poate fi socotit și puținătatea exemplarelor (de cele mai multe ori achiziționându-se numai un exemplar per titlu), ceea ce face imposibilă dotarea filialelor cu noutăți. Această deficiență ne-a fost semnalată de directorul căminului cultural din Nehoiu, Dinu Nicolae: „Practic, doar biblioteca de la centrul comunei poate, într-o anumită măsură, satisface necesitățile de lectură ale cooperativelor. Filialele sătenești au posibilități mult mai reduse de difuzare a cărții în general și a cărții agricole în special, față de gradul de pregătire al cooperativelor și de cerințele lor de lectură. Se riscă astfel crearea unui decalaj supărător între condițiile oferite la «centru» și cele din satele aparținătoare. Dacă, în materie de carte beletristică, nu se întâmplă nimic dacă la un moment dat la biblioteca comunală se difuzează *Satra* lui Zaharia Stancu, iar în filiale, *Baltagul* lui Mihail Sadoveanu, în privința cărții de specialitate lucrul acesta e deosebit de important. Cel puțin pentru cartea agricolă, ca și pentru cea politică, numărul exemplarelor ar trebui să fie proporțional cu cel al filialelor bibliotecii, sau, în cel mai rău caz, mai mare de unu, pentru a se putea roti în filiale, conform unui grafic“.

Pentru a remedia acest neajuns, în comuna Nehoiu s-au găsit niște soluții locale. Astfel, în anul 1969, din inițiativa lui Ion Uruc, care cumulează funcțiile de director de cămin-filială și bibliotecar cu muncă obiștească în satul aparținător Păltiniș, s-au cumpărat din fondurile extrabugetare ale căminului din acest sat cărți pentru bibliotecă în valoare de 1 000 de lei. Pentru anul 1970, Dinu Nicolae, directorul căminului comunal Nehoiu, și-a propus să aloce bibliotecii, în scopuri similare, suma de 2 000 de lei.

O întrebare s-a conturat firesc pe buzele celor mai multora dintre interlocutorii noștri à propos de cartea agricolă. *De ce cooperativele agricole de producție, direct interesate în problemele ridicării calificării profesionale a membrilor lor, nu utilizează*

o parte din fondurile culturale din bugetul lor pentru înzestrarea bibliotecii comunale cu cărți de specialitate?

... cauze „obiective“

Și iată că, în acest mod, am ajuns la o problemă care merită toată atenția: *cea a colaborării dintre bibliotecă și conducerea cooperativei agricole de producție*, reflex al unei alte colaborări, între Comitetul de cultură și artă județean și Direcția județeană agricolă, care nu reușește să se închege, în ciuda faptului că și de o parte și de alta există preocupări remarcabile în ceea ce privește propaganda agricolă. De regulă, propaganda agricolă întreprinsă de organele de specialitate se reduce la forme orale, netrimțându-se decât rareori la carte. Or e știut că, în procesul de educație a adulților, în care cultura profesională deține un loc de seamă, transmiterea cunoștințelor prin expuneri, conferințe, prelegeri etc. nu constituie decât o premisă a studiului individual, care se poate realiza doar prin lectură.

O asemenea colaborare ar trebui să existe începând cu recomandarea celor mai nimerite lucrări pentru a fi achiziționate și continuând (pentru că nu se termină niciodată o asemenea colaborare, ci se reia mereu pe o treaptă superioară) cu propaganda competentă a cărții agrozootehnice. Numai astfel succesul acțiunilor poate fi asigurat.

E drept că din partea bibliotecilor a existat o reală preocupare de a sprijini cu mijloace specifice dezvoltarea economică a cooperativei agricole de producție locale, organizându-se o seamă de manifestări de propagandă a cărții agricole, de la cele mai simple — expoziții, liste de noutăți, prezentări de cărți —, până la cele de mare amploare, spectaculoase, cum ar fi concursul *Cine știe zootehnie, câștigă*, care se desfășoară în prezent în întreg județul Buzău.

Din păcate, eficiența acestor manifestări — tradusă în sporirea numărului de cititori de carte agricolă și de volume difuzate — nu este pe măsura strădaniilor. *Aici, ca și în alte județe. Cauzele sînt obiective.*

Pe de o parte, bibliotecarii, de oricîte bune intenții ar fi animați, nu posedă cunoștințele de specialitate necesare pentru a se

putea orienta just în întreprinderea unor acțiuni diferențiate de propagare a cărții agricole, mergând pe linia unor interese care, cel puțin în mod virtual, există la o parte din cititori. De unde, caracterul de simplă „prezentă”, formal, al celor mai multe din aceste acțiuni.

Pe de altă parte, știut fiind că cititorii bibliotecii nu pot fi supuși canoanelor unui program instructiv-educativ cu „bibliografie obligatorie”, ineficiența acțiunilor de propagandă a cărții agricole se datorește faptului că, în general, sînt adreană unui public cititor încă noformat în această direcție.

În condițiile cooperativelor agricole de producție, care funcționează ca mari întreprinderi productive, cunoștințele organizatorice și de specialitate sînt apanajul unui număr limitat de persoane — conducerea C.A.P.-ului și inginerii agronomi, brigadierii, șefii de echipe, cărora practic le revine și principala răspundere în luarea de măsuri pentru executarea planurilor de producție.

În aceste condiții este firesc ca, la marea majoritate a lucrătorilor din C.A.P., cărora ca simpli executori li se cer mai mult cunoștințe tehnologice și nu de știință agricolă, să nu existe cerințe spontane de literatură agricolă. Astfel de cerințe au existat și există în condițiile în care țăranilor li se cere ca în procesul muncii să ia decizii pe cont propriu — adică mai mult în sectorul legumicol și în cel zootehnic —, precum și în problemele legate de gospodăria personală.

În condițiile noului mod de organizare a producției agricole, în care responsabilitățile se împart, în care sfera de răspundere personală se lărgeste, însuși numărul persoanelor cointeresate de bunul mers al producției sporind substanțial, și interesul pentru cartea agricolă, determinat de acești factori economici obiectivi, va crește de bună seamă. Problema propagandei cărții agricole se redimensionează și ea.

Și . . . ce-i de făcut

Două sînt problemele care vor sta în principal în atenția Comitetului județean pentru cultură și artă Buzău, în această privință, după cum rezultă din anticipările la un plan de perspectivă care acum se conturează, pe

care inspectorul cu bibliotecile, Alexandru Oproescu, ni le-a făcut.

În primul rînd, se va duce o politică mai rațională de completare a colecțiilor bibliotecilor comunale cu lucrări agrozootehnice, printr-o colaborare permanentă cu forurile de specialitate, avîndu-se în vedere totodată și lichidarea, în timp, a unor lacune de dată mai veche din aceste colecții.

Dacă fiecare bibliotecă comunală va reuși să-și alcătuiască un mic fond uzual, care să poată oferi răspuns tuturor cadrelor medii care lucrează în C.A.P.-urile respective, se vor crea implicit premisele pentru realizarea celui alt obiectiv: propagarea cărții agricole.

Cui i se va adresa biblioteca în principal? Se va desfășura, în primul rînd, o acțiune sistematică de atragere în rîndul cititorilor a șefilor de echipe, a brigadierilor și a celorlalți lucrători cu responsabilități directe în producție. Cu aceste categorii se vor menține legături permanente, căutîndu-se cele mai nimerite forme de propagandă individuală. Nu vor fi pierduți din vedere nici restul lucrătorilor din cooperativele agricole de producție. Bibliotecile vor asocia tuturor formelor de propagandă orală acțiuni de propagandă a cărții, în special expoziții cu împrumut pe loc și liste tematice de recomandare, multiplicare și difuzate în sală.

Pornindu-se de la interesul manifestat de o largă pătură de țărani pentru presa de specialitate (*Satul socialist, Agricultura socialistă, Săteanca*), ca și pentru emisiunile de radio și televiziune pentru agricultori, bibliotecile vor căuta să canalizeze acest interes spre cartea agrotehnică, folosind în acest scop invitații personale, liste de recomandare cu adresă precisă și chiar planuri tematice de lectură.

Modalitățile și metodele se vor preciza desigur în practică. Reținem pentru moment *direcțiile*.

Astfel orientată propaganda și difuzarea cărții agricole, biblioteca își va marca de bună seamă aportul, chiar dacă nu în chip spectaculos, la optimizarea contribuției pe care țăranimea cooperatistă o are la procesul general de edificare a societății socialiste.

Ioana TAUTU

Noi standarde românești în domeniul informării și al documentării

colă
tă.

A acțiunea de standardizare, permanentă dacă o privim în ansamblu, nu poate fi continuă într-un sector limitat. Este nevoie să treacă un anumit timp, în care să se petreacă o transformare de idei, de metode și perspective obligând la reconsiderarea datelor sau în care să se realizeze existența unor lacune și necesitatea de a le completa. Ambele explicații sînt valabile pentru intervalul 1966 — începutul lui 1968, interval în care, la noi în țară, nu au mai apărut standarde interesînd informarea și documentarea.

Se poate pune întrebarea, înainte de a urmări geneza ultimelor standarde, în ce măsură este justificată introducerea acestui sistem pentru chestiuni de ordin teoretic, așa cum este cazul cu o parte a standardelor 1968—1969 — unele din acestea au în titlu indicația „Terminologie“. Trebuie să recunoaștem însă că nu se poate aborda latura practică, procedeele proprii unui anumit domeniu de activitate, fără să se precizeze, înainte de toate, sensul exact al conceptelor cu care se lucrează.

În ce constă importanța deosebită a ultimelor standarde?

În primul rînd, în însăși modalitatea de lucru. Reluarea activității de standardizare, în martie 1968, a pornit de la un acord între Oficiul de Stat pentru Standarde și Consiliul Național al Cercetării Științifice, de a se completa „în cel mai scurt timp posibil“ standardizarea în domeniul documentării, informării și biblioteconomiei. S-a întocmit un prim plan de lucru pe 1968, urmînd ca acesta să fie completat pe baza propunerilor ce aveau să fie primite de la o seamă de centre de documentare, de la mari biblioteci din țară, de la Comitetul de Stat pentru Cultură

și Artă, de la Direcția Generală de Statistică, pînă la 15 mai al aceluiași an.

În privința propunerilor, în adresa trimisă acestor instituții se arată că ele „se pot referi la actualizarea standardelor de stat românești existente, la transformarea în standarde a recomandărilor ISO în vigoare, precum și la alte teme considerate necesare“. Ulterior, propunerile primite au fost discutate și definite.

Fiecare standard a trecut prin mai multe faze: instituția care s-a angajat să elaboreze standardul a difuzat mai întîi un anteproiect, însoțit, în general, de bibliografia consultată, de lista instituțiilor invitate să participe la discuții (numărul acestora a variat de la standard la standard, în funcție de felul în care s-a considerat că obiectul standardului intră în sfera de interese a diferitelor organisme și de aportul pe care puteau să-l aducă reprezentanții acestora la discuții; au fost incluse universități, institute superioare de învățămînt, edituri, iar în unele cazuri chiar întreprinderile în al căror plan intra confecționarea produselor respective — la discuția pentru fișa de catalog, de pildă, a fost invitat Trustul industriei poligrafice din București), precum și de o notă explicativă precizînd obiectul standardului, motivarea necesității apariției lui, conținutul acestuia, observații asupra problemelor ridicate în timpul redactării și asupra surselor folosite. S-a fixat o dată pînă la care instituțiile participante la lucrări pot să-și înainteze observațiile în scris, în caz contrar subînțelegîndu-se acceptarea formei anteproiectului.

După primirea observațiilor, instituția redactoare a revizuit textul: în noua lui formă de proiect, el a fost trimis aceluiași in-

stituiii, invitate, de data aceasta, la o discuție pentru definitivarea standardului. Așadar, după cum se vede, s-au luat toate măsurile pentru a se asigura o cât mai largă armonizare de păreri, putând să garanteze aplicarea standardelor fără eforturi de acomodare.

În al doilea rând, standardele din această perioadă interesează prin felul în care îmbogățesc domeniul, fie că sint ce totuși noi, fie că întregesc sau modifică standardele anterioare. Grupul cel mai mare este însă cel al standardelor având teme ce pînă acum n-au format obiectul unor preocupări de acest gen: *) *Documente primare. Terminologie*, (STAS 8231-68) și *Documente secundare. Terminologie* (STAS 8232-68), amîndouă elaborate de Institutul Central de Documentare Tehnică; *Indexul de autori al unei publicații* (STAS 8255-68), redactat de Centrul de documentare științifică, care are în vedere indexurile elaborate manual, regulile putîndu-se aplica însă și la întocmirea indexurilor cu mașina. O anexă bogată adaugă indicații, însoțite de exemple, pentru scoaterea în vedetă a numelor autorilor din antichitate, medievali, din Renaștere, a numelor de autori din Orientul Apropiat, Mijlociu și Îndepărtat; *Indexul de subiecte* (STAS 8254-68), elaborat tot de Centrul de documentare științifică, apărut în cea de-a doua parte a lunii decembrie 1969.

Același caracter de noutate îl au următoarele standarde: *Fișe-document pentru selecția manuală și Fișe-termen pentru selecția manuală*, elaborate de C.D.S.; *Microcopii. Terminologie*, elaborat de I.C.D.T., precum și o serie de standarde redactate de Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România: *Microcopii. Scările de reducere la microcopierea documentelor pe filme de 35 mm. Înscrisura pe microfisme a datelor bibliografice și de catalogare. Prescripții; Reproducerea de documente pe benzi de film de 35 mm; Cutii pentru păstrarea microfilmelor de 35 mm*. Din aceeași categorie face parte și standardul *Ordinea alfabetică în catalogul*

alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime și în indexuri, elaborat de Biblioteca centrală universitară din București.

După cum am menționat, alte standarde completează vechile formule, ca de pildă *Prescurtări de cuvinte tipice românești din referințe bibliografice* (STAS 8256-68), elaborat de C.D.S., care, după ce în prima parte enumerează reguli de prescurtare însoțite de exemple, în partea a doua prezintă o listă de cuvinte tipice cu prescurtările respective, fără însă ca aceasta să aibă un caracter limitativ. Deși nu găsim o mențiune specială, constatăm din indicații și exemple că acest standard se referă la cărți. El apare astfel ca o întregire a STAS-ului 6074-59, al cărui conținut se referă la regulile pentru întocmirea formelor prescurtate sub care se pot cita titlurile de periodice din orice țară.

În legătură cu STAS-ul 6074-59, *Publicații periodice. Prescurtarea titlurilor*, trebuie să adăugăm că el cuprindea titlurile periodicelor apărînd în țara noastră la data publicării standardului. În decembrie 1969, a avut loc discuția pentru definitivarea standardului *Prescurtări de cuvinte generice din titlurile de publicații periodice*, stabilite după regulile prevăzute de STAS-ul 6074-59 și de recomandarea ISO 833-1968, standard elaborat de I.C.D.T. Referindu-se nu la titluri de periodice existente — listă limitată ca posibilități de utilizare prin chiar structura ei —, ci la cuvintele din care pot fi compuse titlurile, noul standard, completîndu-l pe cel vechi, își asigură o mai largă aplicabilitate.

În ceea ce privește standardul *Prescurtări de cuvinte tipice din referințe bibliografice străine*, redactat de C.D.S., el are același rol de completare: nota explicativă arată de la început că nu sînt cuprinse și prescurtările titlurilor de periodice, acestea formînd obiectul STAS-ului 6074-59, menționat mai sus.

Din grupa standardelor care le modifică pe cele vechi, urmînd să le înlocuiască, face parte standardul *Fișa de catalog pentru bibliotecă*, redactat de Biblioteca Centrală de Stat. Așa cum menționează și nota explicativă, noul standard formulează mai lim-

*) În această grupă, ca și în grupele următoare, standardele la care nu se indică numărul de STAS se găsesc, cele mai multe, în curs de tipărire. Pentru standardele publicate pînă acum se prevede ca dată a intrării în vigoare 1 octombrie 1969, chiar dacă, în realitate, tipărirea lor a continuat pînă la sfîrșitul anului 1969.

pede și mai complet condițiile tehnice, dă o definiție mai clară a fișei de catalog, prevede o nouă liniatură a fișei și o plasare diferită, mai practică, a perforației, prevederi deosebite de cele ale STAS-ului 4260—54.

Standandul *Titluri de lucrări științifice și tehnice. Conținut și prezentare* elaborat de C.D.S., se ocupă pe lang de alcătuirea titlurilor, înlocuind capitolul, de dimensiuni reduse relativ la formarea titlului din STAS-ul 6443—61 *Publicații periodice. Prezentarea articolelor*, cu aplicarea limitată la articolele din periodicele cu caracter științific și tehnic.

STAS-ul 6153—60, *Referințe bibliografice. Elemente principale* va fi înlocuit cu standandul *Referințe bibliografice. Elemente esențiale și complementare*, elaborat în 1969 de Biblioteca Centrală de Stat, care e mult mai bogat și mai amănunțit.)

În sfârșit, standandul *Rezumate de autor și referate. Prescripții*, redactat de C.D.S., este o revizuire a STAS-ului 6442—61, *Publicații periodice. Rezumate de autor și referate bibliografice*.

După cum se vede, faptul că cele mai multe din recentele standarde au o tematică nouă îngustează posibilitățile de comparație cu standardele anterioare. În aceeași măsură însă, aceasta simplifică lucrurile, dacă ne gândim la aplicarea lor.

Încercînd să precizăm concepția care a prezidat la activitatea de standardizare din 1968—1969, ajungem la următoarele concluzii:

a) *Amplificarea sferei de aplicare a standardizării este una din trăsăturile esențiale ale acestei activități.*

Paralel cu aceasta, ca un corolar al caracteristicii de mai sus.

b) *Trecerea în sectorul U 03 a unor teme figurînd pînă acum în alte diviziuni ale standardizării:* sub forma lui veche, STAS-ul 4260—54 *Fișa de catalog pentru bibliotecă*, putea fi găsit în sectorul K 63, la un loc cu standardele care se ocupă de afișe, bilete pentru spectacole, cărți poștale.

Această intenție, nu îndeajuns de precizată, nu a mers însă pînă la capăt, deoarece STAS-urile 7430—66, *Benzi perforate. Terminologie. Dimensiuni*, și 7514—66, *Cartele perforate. Terminologie. Dimensiuni*, se gă-

sesc încă în sectorul T 14, „Rechizite de birou”, la un loc cu standardele pentru fabricarea acelor de capsat, a creioanelor, stampilelor etc.

Dacă, după cum întrevădem, actuala activitate de standardizare încearcă, așa cum de altfel este și cazul să o facă, o regrupare a problematicii, depășind prin această scopul obișnuit al apariției standardelor, urmărind o mai exactă conturare a domeniului informării și documentării, va trebui să se aibă în vedere toate preluările necesare din celelalte sectoare.

În legătură cu încadrarea întregului grup de standarde de care ne ocupăm, trebuie să remarcăm o anomalie de natură formală: cu toate că inițiativa Oficiului de Stat pentru Standarde și a Consiliului Național al Cercetării Științifice a avut în vedere reluarea activității de standardizare în 1968 pentru informare, documentare și biblioteconomie, cu toate că majoritatea titlurilor de standarde încep cu mențiunea „Informare și documentare”, standardele respective indicînd pentru diversele noțiuni sensuri proprii informării și documentării, în sfârșit, cu toate că marele număr de standarde noi depășesc preocupările strict biblioteconomice, sectorul U 03, unde sînt încadrate, se mai intitulază încă „Biblioteconomie”. De fapt, ceea ce predomină în concepția noilor standarde este, după cum se pare, ideea că biblioteconomia, bibliografia, catalografia, deși au o existență de sine stătătoare, sînt abordate mai degrabă ca ramuri ale documentării, care, cel puțin în faza actuală la noi în țară, se ocupă mai ales de organizarea și utilizarea documentelor scrise. Fie că se va numi „Informare și documentare”, fie că se va numi „Informare, documentare, biblioteconomie” (în acest caz ar fi de preferat termenul „Bibliologie”, care este mai larg și cuprinde toate domeniile de organizare și prelucrare a publicațiilor), denumirea sectorului U 03 este o chestiune a cărei revizuire se impune.

O altă caracteristică a concepției noilor standarde este:

c) *Introducerea elementului modern în definiții și în modalitățile de lucru*, corespunzînd tendinței de tehnicizare a domeniului.

Se are însă în vedere, evident, posibilitățile *actuale* de lucru în centrele de documentare și biblioteci. Astfel, standardele pentru fișele-document și fișele-termen sînt destinate sistemului de fișiere bazat pe indexarea coordonată, folosind selecția manuală. Dar standardul pentru indexul de autori al unei publicații menționează că se referă la indexurile elaborate manual, regulile putîndu-se aplica și la întocmirea indexurilor cu mașina. Iată deci o formulă care premerge introducerii automatizării în acest domeniu.

d) *Unificarea definițiilor și a modalităților de lucru, la nivel național, în viziunea unificării internaționale*, își găsește, folosind forma regulamentară a standardelor, posibilitatea de realizare. Nevoia de unificare, pe ambele planuri, nu mai este un lucru care trebuie demonstrat, dar în activitățile cu tradiție reforma înseamnă nu numai o acceptare a unor noi principii, ci și o reorganizare de lungă durată. De aceea, cu cît se vor introduce mai repede noile principii, cu atît mai aproape vom fi de îndeplinirea acestui mare deziderat.

Comparînd lista recomandărilor I.S.O. cu lista standardelor românești din ultimii doi ani, constatăm că, în majoritatea cazurilor, există o corespondență tematică. Nu numai atît, dar la elaborarea standardelor recomandările au reprezentat întotdeauna sursa principală. Uneori, standardele reproduc în întregime recomandările ISO, ca, de pildă, standardul *Prescurtări de cuvinte tipice din referințe bibliografice străine*, care se găsește în curs de tipărire.

e) *Standardul — rezultanta unei largi colaborări între specialiști* — a reprezentat, după cum am văzut, un principiu de lucru permanent. Deși nu toate instituțiile la care s-a apelat au participat activ, deși altele, al căror aport ar fi putut fi însemnat, nu au fost consultate, standardele rămîn o creație colectivă.

f) Dacă ne gîndim la structura actualelor standarde, pe de o parte, la necesitățile celor care le vor pune în aplicare, pe de altă parte, ne dăm seama că nu este greșit să vorbim de *funcțiile paralele ale grupului de standarde U 03*, la care par să se fi gîndit

și participanții la lucrările de standardizare: definițiile alcătuiesc un mic dicționar al domeniului și procedeele de lucru formează un mic manual, în care accentul se pune pe informare și documentare, într-o accepțiune inoluzînd, după cum am arătat, biblioteconomia și bibliografia, ca discipline care se ocupă de documentele scrise.

Toate acestea fac ca activitatea de standardizare din ultima vreme să reprezinte nu numai o acțiune de completare a unui domeniu, ci și un moment însemnat în evoluția informării și documentării în țara noastră.

Ileana BÂNCILA

Standardele în vigoare la reluarea activității de standardizare în martie 1968

STAS	4260—54	Fișa de catalog pentru biblioteci
STAS R	5309—56	Transliterarea caracterelor cirilice (sistem ISO)
STAS	6072—59	Publicații periodice. Cuprinsul
STAS	6073—59	Publicații periodice. Prezentarea redacțională
STAS	6074—59	Publicații periodice. Prescurtarea titlurilor
STAS	6075—59	Publicații periodice. Manșeta bibliografică
STAS	6130—60	Fotocopii după documente. Formate finite
STAS	6153—60	Referințe bibliografice. Elemente principale
STAS	6442—61	Publicații periodice. Rezumate de autor și referate
STAS	6443—61	Publicații periodice. Prezentarea articolelor
STAS	7430—66	Benzi perforate. Terminologie. Dimensiuni
STAS	7514—66	Cartele perforate. Terminologie. Dimensiuni

NOTA REDACȚIEI. Standardele pot fi obținute pe bază de abonament sau prin cumpărare, de la: BIROUL DE STANDARDE AL EDITURII TEHNICE, str. Oteteleșeanu nr. 1, București, sector 7.

În cazul în care un standard s-a epuizat, se poate obține o copie de la INSTITUTUL CENTRAL DE DOCUMENTARE TEHNICĂ, str. Cosmonauților nr. 27, București, sectorul 1.

Pentru bibliotecile mici:

O DESCRIERE

ȘI O CLASIFICARE

ADECVATE

ÎN PRELUCRAREA

COLECȚIILOR

Voi începe prin a saluta lăudabila inițiativă a Fondului de stat al cărții — inițiativă ce ar fi bine să se extindă asupra întregii producții editoriale destinate bibliotecilor mici — de a difuza în aceste unități publicații compactate și însoțite de fișe de catalog tipărite. Această măsură este deosebit de binevenită din mai multe puncte de vedere: imprimă muncii de achiziții o orientare mai sigură, potrivită pe un anumit profil; asigură o viață mai lungă publicațiilor și o înfățișare mai plăcută bibliotecii; prin trimiterea fișei o dată cu exemplarul respectiv, se înlătură decalajul dintre intrarea publicației și primirea fișei.

Fișa tipărită unică, editată de Biblioteca Centrală de Stat, tinde să satisfacă toate exigențele ridicate de un sistem de cataloage științifice, adresându-se unui public cititor cu cereri de informare din cele mai variate. Fișa tipărită, astfel concepută, poate sta la baza constituirii unor cataloage cu o înaltă capacitate de informare, reprezentând în ceea ce privește cantitatea de date conținute, surse secundare de o mare valoare informațională. Fișa tipărită și-a vădit eficacitatea în decursul celor peste 15 ani de apariție, în orice catalog de bibliotecă orășenească, municipală, universitară etc., catalog de mari proporții, care nu are numai o funcție de orientare a cititorilor asupra colecțiilor, ci și una de depistare a edițiilor, de comparare a diferitelor apariții, de constituire a operei lăsate de o personalitate, de desoperire de informații ascunse.

Din punctul de vedere al bibliotecilor mici — comunale, școlare, ale sindicatelor —, problema se pune însă sub alt aspect. În re-

țeaua acestor unități nu s-a făcut la noi încă o cercetare temeinică asupra utilității și utilizării cataloagelor, din punctul de vedere al cititorului. O asemenea cercetare ar putea fi întreprinsă și, sînt sigur, ar duce la rezultate surprinzătoare, care, poate, ar suscita indignarea și dezaprobarea catalogatorilor „ortodocși“, adepți ai unei totale exhaustivități în prelucrare. În așteptarea rezultatelor unei astfel de anchete însă, susțin *a priori*, bazat pe experiență proprie și pe observații de lungă durată, că gradul de utilizare a catalogului este în funcție de mărimea colecțiilor unei biblioteci; interesul cititorilor față de cataloage scade în proporția în care scad și colecțiile, în conformitate cu profilul fiecărei categorii de bibliotecă. Și aceasta, din mai multe motive: în primul rînd, pentru că accesul direct la rafturile cu publicații oferă deja cititorului o privire de ansamblu asupra titlurilor existente în bibliotecă; în al doilea rînd, pentru că bibliotecile mici nu au de rezolvat prea multe cereri speciale de informație; în al treilea rînd, pentru că, în majoritatea cazurilor, cataloagele din bibliotecile mici — acolo unde există — sînt defectuos alcătuite și nu oferă cititorului, lesne și exact, informațiile căutate. De aceea, cunoscînd sarcinile pe care le au unitățile care intră în această categorie — în primul rînd de pătrundere a cărții în cele mai diverse straturi ale populației și în al doilea rînd de cercetare — soot că problema *canbității* de date cuprinse în fișa destinată să intre în cataloagele bibliotecilor mici rămîne încă sub semnul discuției.

Păreră mea este că, raportate la această categorie de cataloage — avînd în vedere sarcinile bibliotecilor mici, publicul cititor care le frecventează, fondul redus de publicații pe care-l posedă acestea —, normele în vigoare cu privire la catalogarea publicațiilor prevăd, în multe cazuri, un surplus de date care nu fac altceva decît să ascundă cititorului neavizat și — neîndoielnic — și bibliotecarului datele esențiale sub care poate fi regăsită o publicație și, în cele din urmă, să-i îndepărteze pe toți de la consultarea cataloagelor.

Îmi voi permite să exemplific cele afirmate mai sus printr-un caz, luat absolut la întâmplare :

Hogas, Calistrat.

În Munții Neamțului. Prefață și note finale de Al. Hanță. Text stabilit și adnotat de C. Mohanu. [Copertă și ilustrații: Dumitru Ristea]. [București], Editura tineretului, 1969.

263 p. cu ilustr. 165 × 110 (Biblioteca școlară, 31).

Bibliografia p. 259—260.

Combinatul poligrafic Casa Școlii.

1. Hanță, Al. 2. Mohanu, Constantin.

Cunoscând scopul precis pe care îl au cataloagele în bibliotecile mici¹⁾ — de a informa cititorii asupra fondului de publicații pe care îl posedă biblioteca, de a ajuta pe bibliotecar în munca de orientare a lecturii cititorilor și de a contribui la alcătuirea unui plan rațional de achiziționare — acestea trebuie să fie alcătuite în așa fel încât să răspundă ou claritate și cu promptitudine întrebărilor care i se adresează. În definitiv, de ce să nu oferim oare cititorului doar atâtea informații câte cere? De ce trebuie, volens-nolens, ca acesta să fie obligat a-și încărca memoria cu amănunte care nu-l interesează?

Perseverând în demonstrație, credem că unele date înscrise în nota bibliografică nu-și au rostul într-un catalog alfabetic de bibliotecă mică: specificarea numelui copertatorului și al ilustratorului, notarea dimensiunilor cărții (cunoscut fiind că bibliotecile mici își organizează fondurile de publicații după principii sistematic-alfabetic și nu după format), specificarea bibliografiei, a denumirii tipografiei, a vedetelor complementare pentru care, de obicei, nu se fac descrieri în cataloagele mici (prefăcator, editor științific etc.), a titlului de pe copertă — atunci când el diferă de cel de pe pagina de titlu —, a titlului în limba originală (în cazul traducerilor din belotristica străină), a numărului de depozit legal etc.

De asemenea, cred că numeroasele paranteze drepte în care sînt închise elementele pe care bibliotecarul le ia din altă parte a cărții decît de pe pagina de titlu îngreunează o descriere care se vrea oît mai abordabilă; renunțarea la ele nu ar face decît să dea notiței bibliografice un surplus de

claritate, fără a se pierde nimic din caracterul științific. Parantezele drepte ar putea fi păstrate numai în cazul elementelor adăugate de bibliotecar din alte surse de informare decît cartea însăși.

Cred că, în ceea ce privește desorierea, simplificarea poate merge pînă la păstrarea numai a acelor elemente care să facă publicația identificabilă și niciodată confundabilă cu o alta asemănătoare.

În ceea ce privește clasificarea, specificarea, pe fișele destinate bibliotecilor mici, a tuturor indicilor, cu care a fost indexată o publicație în vederea acoperirii exigențelor unor cataloage de largă întindere, pe lângă faptul că, de multe ori, face ca întreg conținutul fișei să se întindă pe două cartonașe (luoru destul de incomod pentru un cititor neobișnuit cu cercetarea cataloagelor), este inutilă și, de multe ori, derutantă.

Problema folosirii indicilor auxiliari generali în economia indexării publicațiilor destinate a intra în fondurile bibliotecilor mici este, de asemenea, o problemă care ridică încă multe semne de întrebare. Într-un catalog sistematic de mică întindere, în care, în cadrul unor diviziuni formate din 2 și 3 cifre, fișele se aranjează în ordine alfabetică, o subdivizare prea amănunțită prin intermediul indicilor auxiliari comuni de formă documentari, de punct de vedere, de popoare, nu face decît să deruteze pe cititor și să îngreuneze munca de aranjare a catalogului pe materii, făcîndu-l dificil în înțelegere.

Nu știu de ce s-a renunțat, de cîtiva ani, la specificarea, în cuprinsul fișei tipărite, a cotei de raft și a semnului de autor. Acum, cînd Fondul de stat al cărții tinde să asigure primirea de către bibliotecă a fișei împreună cu exemplarul comandat, acum cînd această cotă este imprimată pe coperta exterioară a fiecărui exemplar, este un nonsens ca, pentru aceste titluri măoar, cota să nu fie specificată și pe fișă. Adăugarea ei ou cerneală, de către bibliotecar — mai mult sau mai puțin estetic, mai mult sau mai puțin exact — nu face decît să strice aspectul general al catalogului și să-i diminueze gradul de exactitate.

În lumina celor spuse mai sus, aș propune studierea singurei rezolvări — după noi — care s-ar impune: introducerea unor norme

¹⁾ Vezi: Rally, Getta Elena, *Catalogarea*. În: *Consultații de biblioteconomie*. I. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Buc., I.S.I.A.P., 1969, p. 69—71.

de descriere și clasificare simplificată, aplicabile în alcătuirea fișelor din cataloagele bibliotecilor mici, care ar respecta ordinea inserării elementelor din fișa detaliată, dar ar oferi doar cuantumul strict necesar de date bibliografice și de indici. Introducerea unor norme simplificate în descriere și clasificare ar facilita apariția cataloagelor locale de creștere a colecțiilor, destinate în primul rând cititorilor, dar ar impune, desigur, și editarea a două tipuri de fișe: unul — cel actual —, destinat bibliotecilor publice mari și bibliotecilor științifice, altul — conținând o descriere simplificată și indici de clasificare adecvați unor cataloage pe materii restrânse — destinat bibliotecilor mici, cu fonduri reduse. Desigur, ne dăm seama de complicațiile economice pe care le-ar antrena tipărirea a două tiraje diferite de fișe, dar ușurarea muncii sutelor de bibliotecari și ridicarea gradului de folosire a cataloagelor de către publicul larg ar recompensa pe deplin efortul depus.

De altfel, în ceea ce privește adoptarea unei descrieri și a unei clasificări simplificate pentru bibliotecile mici, există chiar la noi în țară un procedent: *Catalogul tip pentru bibliotecile orașenești și comunale*.

8. *Literatură. 4. Filologie. Lingvistică*, editată de C.S.C.A., Direcția bibliotecilor în anul 1968, care conține fișe cu descrieri sumare,

ușor abordabile, la înțelegerea oricui, cu un aspect clar și concis. Și nimeni nu a pus sub semnul întrebării caracterul științific al acestei publicații! De altfel, practica internațională este foarte bogată în exemple de acest fel. Din materialele de specialitate am aflat de existența, în diferite țări ale lumii, a unor cataloage tipărite, destinate atât bibliotecarilor, cât mai ales publicului cititor, cataloage care, datorită faptului că sînt editate în volum, au o mare putere de pătrundere în masa populației, făcînd o propagandă nebanuit de eficientă colecțiilor bibliotecilor.

Tendința generală în catalogare pe plan internațional este claritatea, precizia și simplificarea, așa că, prin propunerile noastre, nu venim decît să confirmăm pătrunderea și în țara noastră a unor asemenea direcții de orientare.

Fișe de catalog corecte, clare, precise, conținînd o descriere și o clasificare simplificate, conform cu sarcinile pe care le are de rezolvat un sistem de cataloage restrîns, iată o măsură care trebuie tradusă în viață cît mai curînd posibil.

Sălcu HORVATH

*Biblioteca Institutului
pedagogic de 3 ani
Baia Mare*

Filmul și cartea

Filmul și cartea, departe de a se afla în divorț, disputându-și timpul liber al publicului, se pot, dimpotrivă, completa și servi reciproc, trimițând de la vizionare la lectură și, invers, de la lectură la vizionare. Virtual, transferul de interes carte film se poate realiza mai ales în cazul ecranizărilor, al filmelor istorice, biografice și al documentarelor geografice. Lista rămâne deschisă, în funcție de ingeniozitatea celor ce își propun să fructifice această posibilitate de folosire a interesului declanșat indirect prin film pentru o anumită problematică, temă sau carte, în scopul formării și cultivării gustului pentru lectură.

Rolația carte și film fiind mai imediată în cazul ecranizărilor, ne propunem, în con-

tinuare, să oferim o listă selectivă a acestora. Selecția a fost dictată de numărul impresionant de ecranizări realizate de-a lungul anilor, imposibil de consemnat în totalitatea lor. S-au reținut doar filme din producția ultimilor 10 ani, cu precădere cele care au rulat mai de curând pe ecranele noastre sau mai rulează și în prezent, pentru ca programarea sau reprogramarea lor, la cerere, să se facă cu mai multă ușurință, cele de dată mai veche fiind indeobște filme de „cineimatecă”.

Un alt criteriu avut în vedere a fost ca operele care au stat la baza ecranizărilor respective să existe în ediții recente, ușor accesibile în oricare bibliotecă.

— *Agonie și extaz*. Prod. S.U.A. — Italia, 1964. Scenariul : Philip Dunne, după romanul lui Irving Stone ; regia : Carol Reed.

— Stone, Irving. *Agonie și extaz*. În românește de Geo Dumitrescu și Liana Dobrescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 307 p.

— *Amintiri din copilărie*. Prod. România, 1965. Scenariul și regia : Elisabeta Bostan, după Ion Creangă.

— Creangă, Ion. *Amintiri din copilărie*. În vol. : *Povești, amintiri, povestiri*. Buc., Editura pentru literatură, 1969, p. 175—317. (Biblioteca pentru toți, 6).

— *Anna Karenina*. Prod. U.R.S.S., 1967. Scenariul : V. Katanian și A. Zarhi, după romanul lui Lev Tolstoi ; regia : Alexandr Zarhi.

— Tolstoi, Lev. *Anna Karenina*. Ed. a 4-a. Traducere de M. Sevastos, Ștefana Velisar-Teodoreanu și R. Donici. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 2 vol. (Clasicii literaturii universale) Vol. 1. 464 p. ; vol. 2. 408 p.

— *Apele primăverii*. Prod. Cehoslovacia, 1968. Scenariul și regia : Vaclav Krška, după o năvelă de I. S. Turgheniev.

— Turgheniev, I.S. *Apele primăverii*. În românește de Mihail Cosma și Rose Hefter. În vol. : *Prima iubire*. [Povestiri]. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963, p. 202—325.

— *Aventurile unui tânăr*. Prod. S.U.A., 1962. Scenariul : A. F. Hotchner, după năvelele lui E. Hemingway ; regia : Martin Ritt.

— Hemingway, Ernest. *Ciștigătorul nu ia nimic*. Traducere, prefață și tabel cronologic de Radu Lupan. Buc., Editura pentru literatură, 1964. XXIX + 314 p. + 1 f. portr. (Biblioteca pentru toți, 221).

— **Baltagul**. Prod. România, 1969. Regia și adaptarea : Mircea Mureșan, după romanul lui M. Sadoveanu.

— **Călugărița**. (Suzanne Simonin, La religieuse de Diderot). Prod. Franța-Italia, 1966. Scenariul : Jean Gruault și Jacques Rivette ; regia : Jacques Rivette.

— **Cartea de la San Michele**. Prod. R.F a Germaniei-Italia-Franța, 1962. Scenariul Hans Jacoby, după cartea lui Axel Munthe ; regia : Rudolf Jugert.

— **Cenușă și diamant**. Prod. Polonia, 1958. Scenariul : Jerzy Andrzejewski și Andrej Wajda ; regia : Andrej Wajda.

— **Cînd se arată cucuveaua**. Prod. Italia-Franța, 1969. Scenariul : Ugo Pirro și Damiano Damiani, după romanul lui L. Sciascia ; regia : Damiano Damiani.

— **Ciociară**. Prod. Italia, 1961. Scenariul : Cesare Zavattini, după romanul lui Alberto Moravia, regia : Vittorio De Sica.

— **Coliba Unchiului Tom**. Prod. Italia-Iugoslavia. Scenariul : Fred Donger, după cartea lui Harriet Beecher Stowe ; regia : Geza Radvanyi.

— **Comedianții**. Prod. S.U.A., 1967. Scenariul și adaptarea : Graham Greene, după romanul său omonim ; regia : Peter Glenville.

— **Comoara din Vadul Vechi**. Prod. România, 1964. Scenariul : V. Em. Galan, după nuvela sa *La răzeși* ; regia : Victor Iliu.

— **De-aș fi...** Harap Alb. Prod. România, 1965. Scenariul și regia : Ion Popescu-Gopo, după basmul lui Ion Creangă.

— **Diminețile unui băiat cuminte**. Prod. România, 1966. Scenariul : Constantin Stoiciu, după o povestire proprie ; regia : Andrei Blaier.

— Sadoveanu, Mihail. *Baltagul*. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 200 p. + 1 f. portr. (Biblioteca pentru toți, 211).

— Diderot, Denis. *Călugărița*. În vol. : *Romane. Călugărița*. — *Nepotul lui Rameau*. — *Jacques fatalistul*. Traducere, note și prefață de Gelu Naum. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963, p. 21—223.

— Munthe, Axel. *Cartea de la San Michele*. În românește de Teodora Sadoveanu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1969. 430 p.

— Andrzejewski, Jerzy. *Cenușă și diamant*. În românește de Nina Grigorescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968. 309 p.

— Sciascia, Leonardo. *Cînd se arată cucuveaua, Un roman despre Mafia*. Cuvînt înainte, traducere și note de Despina Mladoveanu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1963. 159 p.

— Moravia, Alberto. *Ciociară*. În românește de George Lăzărescu. Buc., Editura pentru literatură universală, 1961. 325 p. + 1 f. portr.

— Stowe, Harriet Beecher. *Coliba Unchiului Tom*. Roman. Vol. 1—2. Traducere de Mihnea Gheorghiu. Buc., Editura pentru literatură, 1967. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 374—375). Vol. 1. XLIII + 256 p. ; vol. 2. 303 p.

— Greene, Graham. *Comedianții*. Traducere de Petre Solomon. Buc., Editura pentru literatură, 1969. 456 p. (Meridiane, 88).

— Galan, V. Em. *La răzeși*. În vol. : *A cincea roată la căruță*. Buc., Editura tineretului, 1962, p. 87—162. (Biblioteca școlărilor, 45).

— Creangă, Ion. *Povestea lui Harap Alb*. În vol. : *Povești, amintiri, povestiri*. Buc., Editura pentru literatură, 1969, p. 89—147. (Biblioteca pentru toți, 6).

— Stoiciu, Constantin. *Ia-o din loc!* În vol. : *Diminețile. Povestiri*. Buc., Editura pentru literatură, 1966, p. 111—150.

— **Falstaff sau Clopotele la miezul nopții.** Prod. Spania-Elveția, 1966. Scenariul și regia : Orson Welles, după W. Shakespeare.

— **Faraonul.** Prod. Polonia, 1966. Scenariul : Tadeusz Konwicki și Jerzy Kawalercowicz, după romanul lui Boleslaw Prus; regia : Jerzy Kawalercowicz.

— **Faust XX.** Prod. România, 1965. Scenariul și regia de Ion Popescu-Gopo.

— **Femeia îndărătnică.** Prod. Anglia-Italia, 1966. Scenariul : Paul Dehn, Suso Cecchi D'Amico, Franco Zeffirelli, după piesa lui W. Shakespeare; regia : Franco Zeffirelli.

— **Femeia nisipurilor.** Prod. Japonia, 1964. Scenariul : Kobo Abe, după o năvelă proprie; regia Hiroshi Teshigahara.

— **Fetița cu chibrituri.** Scurt metraj, Prod. România, 1967. Scenariul și regia : Aurel Mihales, după povestirea lui H. Ch. Andersen.

— **Frații Karamazov.** Prod. U.R.S.S., 1968. Scenariul și regia : Ivan Pîriev, după romanul lui F. M. Dostoievski.

— **Ghepardul.** Prod. Italia, 1962. Scenariul : Suso Cecchi D'Amico, Pasquale Festa Campanile, Massimo Franciose, Errico Medioli, Luchino Visconti; regia : Luchino Visconti, după Giuseppe Tomasi di Lampedusa.

— **Hamlet.** Prod. U.R.S.S., 1964. Scenariul și regia : Grigori Kozințev, după W. Shakespeare.

— Shakespeare, William. *Nevestele vesele din Windsor.* În românește de Vlaicu Birna. În : *Opere.* Vol. 5. Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 22—285.

— Shakespeare, William. *Henric al 10-lea.* Partea I. În românește de Dan Dușescu. — Partea a doua. În românește de Leon Levițchi. În : *Opere.* Vol. 4. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 165—313, 315—476.

— Prus, Boleslaw. *Faraonul.* În românește de Dan Telemac și Vasile Theodorescu. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură universală, 1961. 2 vol. (Clasicii literaturii universale). Vol. 1. XVIII + 358 p.; vol. 2. 352 p.

— Goethe, J. W. von. *Faust.* Tragedie. Traducere de Lucian Blaga. Prefață de acad. Tudor Vianu. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1962. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 144—145). Vol. 1. XXXII + 248 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 384 p.

— Shakespeare, William. *Îmbălinzirea scorpilor.* În românește de Dan A. Lăzărescu. În : *Opere.* Vol. 4. Buc., E.S.P.L.A., 1957, p. 5—163.

— Kobo Abe. *Femeia nisipurilor.* În românește de Magdalena Levandovski-Popa. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968. 229 p. (Col. Meridiane, 58).

— Andersen, Hans, Christian. *Fetița cu chibrituri.* În vol. *Grădina zăpezii.* Traducere de Al. Philippide și I. Cassian Mătăsaru. Buc., Editura pentru literatură, 1965, p. 204—206. (Biblioteca pentru toți, 310).

— Dostoievski, M. *Frații Karamazov.* Roman în patru părți și epilog. Vol. 1—2. Traducere de Ovidiu Constantinescu și Isabella Dumbravă. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 2 vol. (Clasicii literaturii universale). Vol. 1. XXXV + 451 p.; vol. 2. 615 p.

— Tomasi di Lampedusa, Giuseppe. *Ghepardul.* Traducere din limba italiană de Tașcu Gheorghiu. Buc., Editura pentru literatură, 1965. XVIII + 414 p. (Biblioteca pentru toți, 301).

— Shakespeare, William. *Hamlet.* În românește de Ștefan Runcu. În vol. : *Romeo și Julieta.* — *Hamlet.* Buc., Editura pentru literatură 1962, p. 163—361. (Biblioteca pentru toți, 130).

— **Încotro omule ?** Prod. R. D. Germană, 1968. Scenariul : Hans Joachim Kasprzik și Hans Jorn, după romanul lui Hans Fallada ; regia : Hans Joachim Kasprzik.

— Fallada, Hans. *Încotro, omule ?* În românește de Suzi Hirsch. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 415 p.

— **Învieerea.** Prod. U.R.S.S., 1960. Scenariul : Evgheni Gabrilovici, după L. N. Tolstoi ; regia : M. Sveitser.

— Tolstoi, Lev N. *Învieerea.* Traducere de Ștefana Velisar Teodoreanu și Liudmila Vidrașcu. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 2 vol. (Biblioteca pentru toți. 238—239). Vol. 1. XXI + 290 p. ; vol. 2. 382 p.

— **Minna von Barnhelm.** Prod. R. D. Germană, 1962. Scenariul și regia : prof. Martin Helberg, după piesa lui G. E. Lessing.

— Lessing, Gotthold Ephraim. *Minna von Barnhelm.* În : *Opere.* În românește de Lucian Blaga. Vol. 2. Buc., E.S.P.L.A., 1958. p. 77—242. (Clasicii literaturii universale).

— **Maica Ioana a îngerilor.** Prod. Polonia, 1960. Scenariul : Tadeusz Konwicki și Jerzy Kawalerowicz, după povestirea lui Jaroslaw Iwaszkiewicz ; regia : Jerzy Kawalerowicz.

— Iwaszkiewicz, Jaroslaw. *Ioana maică a îngerilor.* Nuvele. [Volum în curs de apariție].

— **Moartea se numește Engelchen.** Prod. Cehoslovacia, 1963. După romanul lui Ladislav Mňačko. Regia : Ian Kadar și Elmar Klos.

— Mňačko, Ladislav. *Moartea se numește Engelchen.* Traducere și prefață de Jean Grosu. Buc., Editura pentru literatură, 1962. 320 p.

— **Moll Flanders.** Prod. Anglia, 1965. Ecranizare : după romanul lui Defoe ; regia : Terence Young.

— Defoe, Daniel. *Intimplările fericite și nefericite ale vestitei Moll Flanders.* Ed. a 2-a. Traducere și cuvânt înainte de Vera Călin. Buc., Editura pentru literatură universală, 1964. 367 p.

— **Mofturi 1900.** Prod. România, 1964. Scenariul și regia : Jean Georgescu, după schițele lui I. L. Caragiale.

— Caragiale, Ion Luca. *Schițe și amintiri.* Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 216—217). Vol. 1. *Căldură mare.* LI + 332 p. f. portr. ; vol. 2. *LANȚUL slăbicioșilor.* 368 p.

— **Morții rămân tineri.** Prod. R.D. Germană. Scenariul : Christe Wolf și Joachim Kunert, în colaborare cu Anna Seghers, după romanul omonim al Annei Seghers ; regia : Joachim Kunert.

— Seghers, Anna. *Morții rămân tineri.* Traducere de P. Mureșanu și Isaiia Răcăciuni. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1964. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 242—243). Vol. 1. XXXII + 408 p. + 1 f. portr. ; vol. 2. 416 p.

— **My Fair Lady.** Prod. S.U.A., 1964. Scenariul : Alan Jay Lerner, după comedia sa muzicală inspirată de piesa *Pygmalion* de George Bernard Shaw ; regia : George Cukor.

— Shaw, George Bernard. *Pygmalion.* În vol. : *Cezar și Cleopatra.* — *Ucenicul diavolului.* — *Pygmalion.* Traducere de Petru Comarnescu. Buc., Editura pentru literatură, 1963, p. 253—265. (Biblioteca pentru toți, 195).

— **Pădurea spinzuraților.** Prod. România, 1964. Scenariul : Titus Popovici, după romanul lui Liviu Rebreanu ; regia : Liviu Ciulei.

— Rebreanu, Liviu. *Pădurea spinzuraților.* Buc., Editura pentru literatură, 1964. 352 p. cu ilustr.

— **Pipele.** Prod. Cehoslovacia-Austria. 1966. Scenariul: Vojtech Jasný și Adolt Hoffmeister, după 13 pipe de Ilya Ehrenburg; regia: Vojtech Jasný.

— **Planeta maimuțelor.** Prod. S.U.A., 1967. Scenariul: Rod Serling și Michael Wilson, după un roman de Pierre Boulle; regia: Franklin Schaffner.

— **Privește înapoi cu minie.** Prod. Marea Britanică, 1964. Scenariul: Nigel Kneale, după piesa lui John Osborne; regia: Tony Richardson.

— **Procesul.** Prod. S.U.A., 1962. Adaptare de Orson Welles după F. Kafka; regia: Orson Welles.

— **Răscoala.** Prod. România, 1965. Scenariul de Petre Sălcudeanu, după romanul lui Liviu Rebreanu; regia: Mircea Mureșan.

— **Război și pace.** Prod. U.R.S.S., 1965. Ecranizare și regia de Serghei Bondarciuk, după romanul lui Lev Tolstoi.

— **Reconstituirea.** Prod. România, 1969. Scenariul: Lucian Pintilie și Horia Pătrașcu, după o năvelă a lui Horia Pătrașcu; regia: Lucian Pintilie.

— **Steaua fără nume.** Prod. România-Franța, 1966. Adaptare și dialoguri: Henri Colpi și Alexandru Mirodan, după piesa lui Mihail Sebastian; regia: Henri Colpi.

— **Stelele din Eger.** Prod. Ungaria, 1968. Scenariul: Nemeskürthy István, după romanul lui Gárdonyi Géza; regia: Zoltán Várkonyi.

— **Thérèse Desqueyroux.** Prod. Franța, 1962. Regia: Georges Franju, după François Mauriac.

— **Tinerete fără bătrânețe.** Prod. România, 1969. Scenariul și regia: Elisabeta Bostan, după Petre Ispirescu.

— Ehrenburg, Ilya. *Pipa comunardului. O selecție din ciclul „Treisprezece pipe”.* Traducerea de Aurel Baranga și Dragoș Văcariuc. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 143 p.

— Boulle, Pierre. *Planeta maimuțelor.* Traducere de Manole Friedman. [Roman în curs de apariție].

— Osborne, John. *Privește înapoi cu minie.* În românește de A. Florea și N. Minei. În vol.: *Teatru englez contemporan*. Vol. 1. Buc., Editura pentru literatură universală, 1968, p. 29—116.

— Kafka, Franz. *Procesul.* În românește de Gelbu Naum. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 271 p.

— Rebreanu, Liviu. *Răscoala*. Vol. 1—2. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 37—38). Vol. 1. *Se mișcă țara*. XXIII + 256 p. + 1 f. portr.; vol. 2. *Focurile*. 256 p.

— Tolstoi, Lev. *Război și pace.* Traducere de Ion Frunzetti și A. Parocescu. Vol. 1—4. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 4 vol. (Biblioteca pentru toți, 197—200). Vol. 1. LV + 528 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 560 p.; vol. 3. 575 p.; vol. 4. 512 p.

— Pătrașcu, Horia. *Reconstituirea. Nuvele.* Buc., Editura pentru literatură, 1967. 135 p.

— Sebastian, Mihail. *Steaua fără nume.* În: *Jocul de-a vacanța*. — *Steaua fără nume*. — *Ultima oră*. Buc., Editura pentru literatură, 1965, (Biblioteca pentru toți, 293).

— Gárdonyi Géza. *Stelele din Eger.* Traducere de Emil Giurgiucă. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură, 1963. 2 vol. (Biblioteca pentru toți, 178—179). Vol. 1. XXXVIII + 338 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 356 p.

— Mauriac, François. *Thérèse Desqueyroux.* Traducere și note de Emma și Mihai Beniuc. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 152 p.

— Ispirescu, Petre. *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte.* În: *Basme*. Buc., Editura tineretului, 1969. p. 19—33. (Biblioteca școlară, 27).

- **Titanic vals.** Prod. România, 1964. Scenariul: Tudor Mușatescu și Paul Călinescu, după comedia lui Tudor Mușatescu; regia: Paul Călinescu.
- **Tom Jones.** Prod. Marea Britanică, 1963. Scenariul: John Osborne, după Henry Fielding; regia: Tony Richardson.
- **Tragedia optimistă.** Prod. U.R.S.S., 1963. Scenariul: Sofia Vișnevetskaia și Samson Samsonov, după piesa lui V. Vișnevski; regia: Samson Samsonov.
- **Trei surori.** Prod. U.R.S.S., 1964. Scenariul și regia: Samson Samsonov, după A. P. Cehov.
- **Tutunul.** Prod. Bulgaria, 1963. Scenariul: Dimitr Dimov și Nikolai Karabov, după romanul lui Dimitr Dimov; regia: Nikolai Karabov.
- **Un suris în plină vară.** Prod. România, 1963. Scenariul Dumitru Popescu, după o năvelă a sa; regia: Geo Saizescu.
- **Vă place Brahms?** Prod. S.U.A., 1961. Scenariul: Samuel Taylor, după romanul lui Françoise Sagan; regia: Anatol Litvak.
- **Vanina Vanini.** Prod. R. D. Germania, 1963. Scenariul: Helmut Schieman și Günther Eisinger, după o năvelă de Stendhal; regia: Helmut Schieman.
- **Vii și morți.** Prod. U.R.S.S., 1963. Scenariul și regia: Alexandr Stolper, după romanul lui Konstantin Simonov.
- **Vițelul de aur.** Prod. U.R.S.S., 1968. Scenariul și regia: Mihai Sveițev, după romanul lui Ilf și Petrov.
- **Vizita.** Prod. Franța—Italia—R.F.G., 1964. Scenariul: Ben Barzman, după Friedrich Dürrenmatt; regia: Bernard Wicki.
- **Zorba Grecul.** Prod. S.U.A., Scenariul și regia: Michael Kakoyannis, după Nikos Kazantzakis.
- Mușatescu, Tudor. *Titanic vals.* În: *Teatru. Sosesc desează.* — *Titanic vals.* — *Escu.* — *Visul unei nopți de iarnă.* Buc., E.S.P.L.A., 1958, p. 9—189.
- Fielding, Henry. *Tom Jones.* Povestea unui copil găsit. Traducere de Al. Iacobescu. Revăzută de Ion Pas. Ed. a 2-a. Vol. 1—2. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 2 vol. (Clasicii literaturii universale). Vol. 1. 571 p + 1 f. portr.; vol. 2. 623 p.
- Vișnevski, Vsevolod. *Tragedia optimistă.* Pică în 3 acte. Ed. a 2-a. Buc., „Cartea rusă”, 1957. 99 p.
- Cehov, A. P. *Trei surori.* În: vol. *Teatru. Pescărușul.* — *Unchiul Vania.* — *Trei surori.* — *Livada cu vișini.* Textele traduse de R. Teculescu și V. Jianu. Buc., E.S.P.L.A., 1954, p. 123—191.
- Dimov, Dimitr. *Tutunul.* În românește de M. Popescu și D. Manu. Vol. 1—2. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 2 vol. Vol. 1. 587 p.; vol. 2. 422 p.
- Popescu, Dumitru Radu. *Umbrela de soare.* În: *Umbrela de soare.* Buc., Editura tineretului, 1962, p. 279—290.
- Sagan, Françoise. *Uă place Brahms?...* Roman. În românește de Cella Sorghi și Călina Ralea. În: *Secolul 20.* Revistă de literatură universală, 2, nr. 3. mar 1962, p. 102—156.
- Stendhal. *Vanina Vanini.* În românește de Dinu Albuțescu. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 168 p. (Colecția Meridiane).
- Simonov, Konstantin. *Uii și morți.* Traducere de Eugen Barbu și Vladimir Cojan. Buc., Editura pentru literatură universală, 1965. 456 p.
- Ilf, I. și Petrov, E. *Opere.* Traducere de Tudor Mușatescu și Ion Mihail. Vol. 1—2. Buc., Editura pentru literatură universală. 1965. 2 vol. cu ilustr. Vol. 1. *Douăsprezece scaune.* 399 p.; Vol. 2. *Vițelul de aur* 400 p.
- Dürrenmatt, Friedrich. *Uizita bătrânei doamne.* În vol. *Romulus cel Mare.* — *Uizita bătrânei doamne.* — *Fizicienii.* Traducere de Aurel Buteanu și H. R. Radian. Buc., Editura pentru literatură, 1965, p. 103—212. (Biblioteca pentru toți, 308).
- Kazantzakis, Nikos. *Aleksis Zorba.* Traducere de Marcel Aderoia. Buc., Editura pentru literatură universală. 1969. 325 p.

STATUTUL BIBLIOTECARILOR — O NECESITATE

Schimb de opinii

Constantin MĂTUȘOIU

inspector în Direcția bibliotecilor
din cadrul C. S. C. A.

În mijlocul anului trecut, când *Revista bibliotecilor*, iniția dezbateroa la care luăm parte, bănuim desigur că, prin natura temei propuse, ea va stârni mult interes și va fi deosebit de fructuoasă, presupunere întru totul confirmată.

Mai puțin de așteptat era faptul că, în cadrul schimbului de păreri — în mod firesc diverse și contradictorii — o să cunoaștem și unele opinii de-a dreptul surprinzătoare. Astfel, încă din primul grupaj de răspunsuri, situația actuală a bibliotecarilor a prilejuit cele mai neașteptate comparații. De pildă, s-a apreciat că, din anumite puncte de vedere, ei sînt mai dezavantajați decât... sobarii. În altă intervenție, exagerindu-se fără temeii, aproape dramatizîndu-se, bibliotecarii au fost considerați pur și simplu, niște... beduini dezorientați.

Figurilor de stil li s-a asociat și un sofism, și anume că, din moment ce bibliotecarii nu se bucură de un statut al lor și întruoit n-a apărut nici un alt act legislativ care să confirme la modul expres existența profesiei de bibliotecar, această profesie „la noi în țară... nici nu există”, ea „este doar o ficțiune birocratică”. Cît despre învățămîntul bibliologic, deficiențele lui s-ar explica, printre altele, și prin „ignorarea tradiției noastre” în acest sector.

După opinia noastră — și credem că nu numai a noastră —, asemenea afirmații, făcute exclusiv de dragul originalității, pot crea pentru cei neinformați o imagine neadevărată despre situația bibliotecarilor în societatea noastră.

Nimeni nu contestă unele deficiențe ale actualoror reglementări sau că anumite dispozițiuni, interpretate subiectiv, sînt aplicate ca atare. De asemenea, e de recunoscut că frecvența reorganizare a învățămîntului bibliologic, în căutarea unor forme cît mai adecvate, nu a dus încă la conturarea unui

sistem de calificare a cadrelor. Asemenea neajunsuri nu îndreptătesc însă în nici un fel afirmațiile descurajante de felul celor pe care le-am menționat.

Nu intenționăm să facem nici antiteza dintre *statutul de fapt* al bibliotecarilor din țara noastră în raport cu „tradiția”, indiferent din oare domeni (salarizare, învățămînt etc.), dar — față de aprecierile aproape exclusiv critice din unele intervenții, care pot sugera existența unui anumit dezinteres în legătură cu personalul bibliotecilor — se cuvine să reamintim cel puțin cîteva fapte.

Încă din anii cînd se creau condițiile organizatorice pentru o reală dezvoltare a activității cu cartea, pornindu-se de la recunoașterea bibliotecilor drept „factori principali ai revoluției culturale”, conducerea acestor instituții de către cadre competente a fost considerată ca o problemă de o importanță deosebită. În acest scop, prin H.C.M. nr. 1542/1951, Comitetul pentru Așezămîntele Culturale primea sarcina să organizeze cursuri pentru calificarea lucrătorilor din majoritatea categoriilor de biblioteci. Cu un an înainte, în vederea pregătirii cadrelor de specialitate de nivel mediu, se înființase Secția pentru bibliotecari de la Școala medie tehnică de activiști culturali. Ulterior, la Universitatea și la Institutul pedagogic de 3 ani din București, se creau secții destinate formării bibliotecarilor cu calificare superioară.

După înființarea Ministerului Culturii, se stabilea, tot în urma unei Hotărîri a Consiliului de Miniștri, că „întreg personalul de conducere și de specialitate din biblioteci, care nu a absolvit un curs de specialitate”¹⁾ este obligat să urmeze cursul de calificare profesională organizat de ministerul respectiv.

Un atribut esențial al legislației apărute în ultimii 20 de ani este acela că ea urmărea să promoveze criterii unice în adoptarea deciziilor care afectau ansamblul de biblioteci.

¹⁾ H.C.M. nr. 3399/1955. Instrucțiuni pentru aplicarea ei.

În acest sens, o excepțională importanță au avut-o prevederile H.C.M. nr. 1542/1951, prin care Comitetului pentru Așezămintele Culturale i s-a încredințaseră asemenea atribuții încât el devenea practic forul central coordonator al majorității rețelelor de biblioteci, calitate în care răspundea și de inițierea reglementărilor referitoare la bibliotecari. De exemplu, prin hotărârea citată, acestuia îi revenea obligația ca, în colaborare cu alte departamente, să studieze și să propună Consiliului de Miniștri „norme și scheme de salarizare a bibliotecarilor pentru diferite categorii de biblioteci de stat”. Mai târziu, aceste sarcini au fost preluate de Ministerul Culturii. Astfel, H.C.M. nr. 2399/1955 prevedea că indicatorul de calificare pentru funcțiile din toate categoriile de biblioteci va fi elaborat de Ministerul Culturii și Ministerul Învățământului.

Nonmateriale privind drepturile și îndatoririle bibliotecarilor (începând cu H.C.M. nr. 1542/1951, care nu omitea, de pildă, nici problema premierii bibliotecarilor voluntari) sînt atît de numeroase, încît nu e posibilă comentarea lor în intervenția de față.

În cele ce urmează, vom înfățișa însă unele aspecte ale legislației bibliotecare susceptibile de îmbunătățiri și care, într-o formă sau alta, ar putea face obiectul unui viitor statut al bibliotecarilor.

O constatare care se impune în legătură cu evoluția legislației respective este aceea că, în cazul unor probleme care au omonocut reglementări succesive, s-a renunțat — după opinia noastră nejustificat — la unele măsuri prevăzute în normativele mai vechi.

Sînt, apoi, o serie de dispozițiuni aproape „uite”, care nu s-au aplicat decît sporadic în unele categorii de biblioteci, și, de asemenea, măsuri recent inițiate de unele departamente care au biblioteci în subordine, demne de a fi generalizate.

Lista prevederilor din actele legislative, uitate, abrogate de drept sau de fapt, ori nerespectate, începe cu H.C.M. nr. 1542/1951. Ne referim, în speță, la articolul prin care Comitetului pentru Așezămintele Culturale îi revenea sarcina „de a întări controlul de stat asupra bibliotecilor tuturor instituțiilor și organizațiilor de masă”.

În tomelul aceleiași hotărâri, se crea în 1954, pe lângă direcția de resort din Ministerul Culturii, „Comisia științifică consultativă pentru coordonarea activității bibliotecilor de toate categoriile și pentru problemele științei bibliotecare”, formată din specialiști în munca bibliotecilor, reprezentanți ai Academiei, instituțiilor științifice și organizațiilor de masă. După cîte cunoaștem, în perioada cît a funcționat, comisia a avut rezultate care pledează pentru reînființarea ei.

O măsură deosebit de eficientă pe linia utilizării judicioase a cadrelor a reprezentat-o elaborarea, în 1956, de către Ministerul Culturii a *Indicatorului pentru funcțiile de specialitate din biblioteci*²⁾, prin care se delincau atribuțiile și răspunderile personalului pentru fiecare funcție, în diferite categorii de biblioteci și — după caz — pe secții. Necesitatea reactualizării acestui indicator este, de asemenea, evidentă.

Tot în scopul folosirii raționale a forței de muncă, Instrucțiunile privind aplicarea H.C.M. nr. 2399/1955 stabileau că „pentru bibliotecile pendinte de celelalte instituții și organizații centrale, aprobarea statelor de funcțiuni se va face cu avizul prealabil al Ministerului Finanțelor și al Ministerului Culturii — Direcția bibliotecilor”.

Principiul remunerării salariaților în raport cu volumul de muncă efectiv prestată era afirmat, cu toate precizările pe care le implica, de instrucțiunile menționate și de cele privind extinderea H.C.M. nr. 1360/1956³⁾ (norme de activitate, adaptate pentru sectorul de învățămînt, se instituiau și prin Regulamentul bibliotecilor școlare din 1958).

Allături de alte „datorii uitate”, acest criteriu de salarizare trebuie să se regăsească și printre dispozițiile STATUTULUI BIBLIOTECARILOR.

Tot aproape uitat pînă acum cîtiva ani — altfel nu se justifică nerespectarea lui întocmai — a fost și Regulamentul aprobat prin ordinul nr. 546/1954 al Ministerului Culturii, potrivit căruia încadrarea definitivă a bibliotecarilor trebuia să se facă numai după efectuarea practicii de 2 luni, susținerea unui examen și semnarea angajamentului de a luora cel puțin 2 ani în bibliotecă în care erau repartizați. În scopul selectării cadrelor, începînd din 1958, s-a instituit și concursul pentru ocuparea posturilor vacante din bibliotecile școlare⁴⁾.

În seria posibilităților demonstrate, cunoscută și atît de solicitatul și necesarul învățămînt fără frecvență pentru pregătirea bibliotecarilor, experimentat cu succes cu bune rezultate cu mai mult de 10 ani în urmă la fosta Școală tehnică de activiști culturali.

La fel de revendicată asimilare în drepturi a bibliotecarilor ou cadrele didactice, justificată prin rolul și sarcinile lor comune sau asemănătoare în procesul de instruire și educare, a fost realizată parțial, în ceea ce privește bibliotecile din mediul rural, prin H.C.M. nr. 2399/1955.

²⁾ Aprobat prin Ordinul 713/1956 al Ministerului Culturii, emis în temeiul prevederilor H.C.M. nr. 2399/1955.

³⁾ Instrucțiunile nr. 38772/1958.

⁴⁾ Regulamentul pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare, aprobat prin Ordinul nr. 560/1958 al Ministerului Învățămîntului și Culturii.

În sfârșit, există baza legală⁵⁾ care permite completarea nomenclatorului marilor biblioteci cu funcții de cercetare științifică.

Ne-am referit cu precădere în observațiile noastre la acele prevederi din actele normative care, deși exprimă principii de mare actualitate, încep să aparțină, din păcate, „istoricului” legislației. Alături de normativele în vigoare, mult mai numeroase, ele trebuie să stea în atenție la elaborarea unui statut al bibliotecarilor, pe care, după cum am arătat, îl considerăm nu numai posibil, dar și absolut necesar. Realizarea lui o vedem ca rezultat al selecției, sintetizării și adunării într-un tot unitar a dispozițiilor principale din legislația referitoare la bibliotecari.

Desigur că drepturile și îndatoririle generale rezultând din calitatea de angajați sînt valabile și pentru bibliotecari, cele ce decurg din prevederile Codului muncii și din alte acte legislative referitoare la: timpul de lucru și odihnă, concediile, regimul asigurărilor sociale, protecția muncii, răspunderea față de bunurile aflate în gestiune, litigiile de muncă, sancționarea contravențiilor etc. Unele din dispozițiile acestor normative vor putea fi însă incluse în statut într-o formă adaptată specificului activității salariaților din bibliotecă.

La sugestiile deja făcute în ceea ce privește problemele comune ale profesiei în discuție, probleme care urmează să fie reglementate, adăugăm — enumerativ — ceea ce considerăm că ar trebui să cuprindă „sumarul” STATUTULUI BIBLIOTECARILOR.

— Definierea atribuțiilor, sarcinilor și rolului social al bibliotecarilor;

— Prevederi referitoare la angajarea, transferarea, detașarea și eliberarea din muncă;

— Enumerarea funcțiilor din bibliotecă (de conducere, profesionale propriu-zise și auxiliare); delimitarea atribuțiilor care revin personalului încadrat pe fiecare funcție; condițiile necesare pentru ocuparea diferitelor funcții (studii, vechime etc.); practica obligatorie de bibliotecă și instituirea concursului pentru ocuparea anumitor funcții; reglementarea repartizării absolvenților învățământului bibliologic; modul de organizare a practicii și a concursului;

— Dispozițiuni generale privind pregătirea de specialitate a bibliotecarilor; structura învățământului bibliologic (mediu și superior, doctoratul în bibliologie); obligativitatea pentru cei care urmează acest învățământ

de a semna un angajament privind rămânerea în muncă, cel puțin pe o perioadă de timp; alte forme de instruire, calificare și perfecționare (cursuri, seminarii, instruc-taje, schimburi de experiență etc.); atestarea pe bază de examen a cadrelor existente, avînd vechime în activitatea de bibliotecă și care, la locul de muncă sau prin diverse forme de instruire, și-au însușit un minim de cunoștințe teoretice și practice de specialitate.

— Drepturile personalului de specialitate din bibliotecă; salarizarea în raport cu funcția îndeplinită, calificarea profesională și vechimea în muncă; instituirea unui sistem de gradații similar celui din învățămînt; condiționarea nivelului salarizării de realizarea normelor de activitate; acordarea unui spor de salariu cadrelor care lucrează în condiții deosebite (zone geografice, specific de muncă); regimul concediilor; alte prevederi privind cointeresarea morală și materială în obținerea unor rezultate deosebite în muncă; acordarea de titluri științifice și distincții (ordine și medalii), premiarea bibliotecarilor merituoși; participarea la manifestări științifice (sesiuni, simpozion-e, alte reuniuni profesionale); excursii, documentare și specializare — în țară și stră-mătate; asimilarea în drepturi a unor bibliotecari cu drepturile de care beneficiază cadrele didactice; prevederi privind regimul cercetării științifice, coordonarea și valorificarea acestor cercetări.

— Obligățiile personalului din bibliotecă: precizări privind programul de muncă și normele de activitate; răspunderea pentru păstrarea, evidența și circulația fondurilor de publicații; îndatoriri specifice pentru personalul încadrat pe anumite funcții; obligațiile bibliotecarilor în ceea ce privește perfecționarea calificării lor (studiu, participare la formele de pregătire profesională etc.); modul de sancționare pe linie administrativă, precum și sancțiunile materiale pentru abaterile în serviciu.

— Dispozițiuni privind personalul forurilor tutelare ale bibliotecarilor în ceea ce privește îndrumarea și controlul activității bibliotecilor, răspunderea pentru pregătirea bibliotecarilor, asigurarea condițiilor corespunzătoare de muncă etc.

— Crearea unor comisii de sprijinire a activității bibliotecarilor (după caz — comisii științifice, colective de cititori etc.); organizarea și funcționarea comisiei științifice consultative pentru coordonarea activității tuturor bibliotecilor; relațiile comisiei cu Asociația bibliotecarilor.

— Colaborarea bibliotecilor cu alte instituții culturale.

— Normele de bază ale unui cod de etică profesională bibliotecară.

⁵⁾ H.C.M. nr. 2399/1955 (pentru Biblioteca Academiei); H.C.M. nr. 1325/1962 (pentru Biblioteca Centrală de Stat) și recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri privind majorarea salariilor în domeniul culturii apărută în Scintila din 1 februarie 1970.

Modernizări la Biblioteca municipală „Gheorghe Asachi” Iași

Continuă dezvoltarea a Bibliotecii municipale din Iași, creșterea frecvenței cititorilor, a numărului de cărți existente ridică serioase probleme în funcționarea acesteia. În ultimii zece ani au fost făcute o seamă de modificări care au dus la o mai bună folosire funcțională a spațiului ce-l are rezervat biblioteca în cadrul Palatului culturii din Iași. S-a asigurat astfel o circulație corespunzătoare a cărții; s-a normalizat fluxul cititorilor pe cele două nivele ale clădirii. Depozitele de cărți au legătură directă cu secțiile de împrumut și cu sălile de lectură. Pentru a se micșora timpul de deservire a cititorilor care solicită ziare și reviste, s-a creat un depozit special, în preajma sălii de lectură profilate în acest scop. Secțiile de împrumut pentru copii și adulți au fost apropiate, creîndu-se premisele unei treceri lente, normale, a copiilor către literatura rezervată adulților. La rîndul lui, serviciul de evidență și catalogare, plasat la parter, are o legătură firească cu depozitul și cu secțiile de împrumut. Serviciul de informare bibliografică, situat în preajma sălilor de lectură, permite cititorilor un acces ușor.

Paralel cu preocupările de organizare a spațiului, colectivul bibliotecii s-a străduit să realizeze la secțiile de împrumut pentru

copii și adulți o ambianță corespunzătoare unei instituții socialiste de cultură. În anii 1965—1966, secția de împrumut pentru adulți a fost amenajată după principiul accesului liber la raft¹⁾, dîndu-i-se o extindere corespunzătoare numărului mare de cititori și de cărți împrumutate. Anual, aici se înregistrează o frecvență de 100 000 de cititori.

Dezvoltarea din ultimii ani a activității, ca și necesitatea de a mări gradul de funcționalitate a încăperilor, a determinat conducerea bibliotecii să treacă la reamenajarea spațiului și la adoptarea unui mobilier corespunzător, care să creeze o atmosferă intimă, capabilă în același timp să ofere un confort la nivelul exigențelor tot mai mari ale cititorilor. În același timp, această ambianță trebuie să mărească respectul față de bibliotecă, carte, bibliotecar.

În principiu, modificările făcute au urmărit următoarele scopuri:

1. Extinderea spațiului expozițional în limitele aceleiași cadru de trei camere, ce totalizează 264 mp.

Acest lucru s-a realizat prin proiectarea și instalarea de către Întreprinderea „Decorativa” București a unui mobilier nou, care are caracteristici esențial diferite de cel folosit pînă în anul 1969. Rasturile sînt executate din montanți metalici, cu polițe cu ruckwand-uri din lemn masiv cu furnir de păr african, după un model la nivelul oricărei biblioteci moderne.

Avînd în vedere înălțimea camerei, s-a cerut proiectantului să execute un raft de 2,2 m (vechile rafturi din lemn, executate la înălțimea de 2 m, erau disproporționate

¹⁾ Mihai, Anno-Marie. Amenajări la Biblioteca regională Iași. În: Revista bibliotecilor, 19, nr. 8, aug 1966, p. 486.

față de ansamblul camerei). Polițele 1 și 2 de sus ale raftului sînt rabatabile, în scopul organizării unor mici expoziții de raft, tocmai pe spațiul care se consideră prea înalt pentru cititori. La baza raftului s-a prevăzut un dulăpaș închis, care să dea posibilitate păstrării dubletelor necesare completării raftului.

Folosirea cu mai multă atenție a cadrului, ca și eliminarea unor goluri (existente în vechea organizare) a permis, pe de o parte, creșterea numărului de rafturi (de la 46 la 64), ca și creșterea, pe de altă parte, a unui spațiu pentru bibliotecari, spațiu afectat unor lucrări de pregătire a cărții pentru împrumut.

Creșterea numărului de rafturi a impus și o modificare a schemei de așezare a cărților, dîndu-se o extindere mai mare unor clase și diviziuni care sînt mai des solicitate de cititori. În general însă s-a menținut aceeași organizare, pentru a nu deruta pe cititorii obișnuiți cu un anumit sistem.

Grupa cărților social-politice a crescut cu două rafturi; grupa cărților de știință a crescut cu trei rafturi, pentru cărțile de fizică, chimie, electrotehnică. Poezii și romanului românesc li s-au repartizat încă trei rafturi, în așezarea actuală, cărțile de poezie ocupă două rafturi, iar romanele patru rafturi. Literatura engleză, germană și franceză este mai bine reprezentată ca în trecut; literatura universală a cîștigat, de altfel, cinci rafturi în noua organizare.

Extinderea pe care a căpătat-o cartea beletristică se datorește în bună parte cererilor tot mai mari pentru literatura română, franceză, greacă, latină ș.a., cereri exprimate într-o măsură crescîndă de studenții noilor secții înființate pe lângă Facultatea de filologie a Universității ieșene.

În ansamblul schemei, raftul cu cărți de lingvistică a fost apropiat de grupa cărților de literatură.

S-a mai creat, de asemenea, în dreptul mesei la care se fac restituiri de cărți, o mare expoziție de literatură referitoare la județul Iași, expoziție cu caracter permanent.

Pentru orientarea cititorilor, ca și pentru popularizarea literaturii de informare, chiar la începutul circuitului cititorilor în sălile cu acces liber, s-a montat un raft intitulat „Cine? Ce? Cînd? Cum?”. Acest raft conține principalele cărți de referință existente în bibliotecă.

În ambele săli sînt organizate rafturi tematice, prevăzute pe jumătate din înălțimea lor cu vitrine închise cu sticlă, care creează un aspect deosebit de atrăgător prin oglinda de cristal amplasată din loc în loc.

2. Asigurarea unei strînse legături între diversele spații (zone) existente în cadrul Secției de împrumut pentru adulți. Prin scoaterea garderobei în afara celor trei încăperi, s-a lărgit mult zona de informare a cititorului. Această zonă a fost dotată cu mobilier nou pentru cataloage, modern și atrăgător.

În sala nr. 2 și în sala nr. 3 au fost amplasate cataloagele tematice (adresate diferitelor grupe de cititori: tineri, femei, muncitori, tehnicieni, elevi), montate pe un suport metalic de mică înălțime. Pentru a asigura o folosire comodă a acestora, s-au amplasat în același spațiu fotolii cu o linie modernă, dînd oarecum încăperii și o notă de club de lectură.

În sala nr. 3 a fost așezat și un mic birou pentru un punct de informare bibliografică, birou folosit de bibliograful cu funcții de îndrumare la raft.

Mesele destinate custozilor, din care una în sala nr. 1 (pentru înscrierea cititorilor și înregistrarea împrumuturilor — în zona de informare a cititorilor) și a doua în sala rezervată cărților social-politice și științifice (pentru bibliotecarul care înregistrează cărțile restituite de cititor) sînt executate într-o manieră care permite o funcționalitate ridicată.

Construcția rafturilor a făcut posibilă și montarea, din loc în loc, a unor vitrine închise pentru mici expoziții de material bibliografic în tematica grupei de literatură lîngă care este amplasată. În felul acesta sînt puse în valoare bibliografiile literare, științifice, editate fie de biblioteca noastră, fie de alte biblioteci.

3. Realizarea unui cadru estetic deosebit. Sălile de împrumut cu pereți în culori deschise, cu ferestre mari, cu flori, cu mochetă asortată la culoarea rafturilor, sînt confortabile, luminoase, creînd impresia unei biblioteci adaptate într-adevăr la viața modernă. S-a constituit astfel un loc confortabil pentru informare, unde cititorul poate să stea să răsfoiască o carte, să se informeze despre noile apariții, să discute cu bibliotecarul.

Această atmosferă intimă ne-a determinat să organizăm diferite activități cu cititorii chiar în sălile cu acces liber. Astfel, SALONUL LITERAR AL BIBLIOTECHI, prilej de atrăgător dialog între autor-bibliotecar-cititor, a debutat și își va desfășura activitatea aici.

Constantin GILEA
directorul Bibliotecii municipale
„Gh. Asachi” Iași

MIJLOACE DE PROPAGANDĂ VIZUALĂ TIPĂRITE ÎN JUDEȚUL BUZĂU

Virtuțile propagandei vizuale sînt îndeobște cunoscute și nu dorim, aici, să facem o pledoarie pentru acest mijloc de propagandă a bibliotecii și a cărții, intrat de multă vreme în uzul tuturor bibliotecilor publice din țară.

Salutăm însă inițiativa Comitetului județean pentru cultură și artă Buzău, prin inspecția de resort, de a pune la dispoziția bibliotecilor comunale o seamă de mijloace de propagandă vizuală tipărite.

Forma tipărită a diverselor materiale de propagandă prezintă nete avantaje față de execuțiile manuale: textul e mult mai vizibil, deci mai pregnant, anunțul se impune atenției celor ce îl receptează ca ceva mult mai „oficial”, fără a mai vorbi de avanta-

jele multiplicării. Un singur afiș, de pildă, nu va avea niciodată efectul pe care îl produce un grupaj de afișe similare, care creează o impresie obsedantă, deci cu mai mare valoare agitatorică.

Or, bibliotecile comunale nu dispun de posibilități de realizare, prin mijloace proprii și pe plan local, decît a unor mijloace de propagandă vizuală improvizate în condiții rudimentare.

Începutul noului an, care pune mereu în fața bibliotecilor problema reinscrierii cititorilor, a permanentizării și a lărgirii cercului acestora, a prilejuit comitetului multiplicarea pentru uzul bibliotecilor comunale a unui anunț de bibliotecă și a unui pliant, pe care le prezentăm, pe scurt, în continuare.

ANUNȚUL DE BIBLIOTECĂ conține în antet o invitație: *Biblioteca comunală vă invită să vă înscrieți printre cititorii ei.* În continuare se face o prezentare generală a colecțiilor bibliotecii pe domenii și a serviciilor oferite. Urmează programul bibliotecii și, în final, o lozincă mobilizatoare. „Fiecare locuitor al comunei noastre cititor activ al bibliotecii”. Stilul anunțului e succint. Caracterul literelor este elegant, cu alternări de majuscule și minuscule, în scopul sublinierii anumitor „capitole” ale textului.

PLIANTUL se deschide cu o invitație adresată de biblioteca comunală locuitorilor din comună, ea începînd cu anul 1970 să se înscrie printre cititorii săi permanenți. Pe verso-ul acestei pagini este tipărit *programul bibliotecii* și extrase din regulamentul bibliotecii, cîteva din *îndatoririle cititorilor*. Urmează prezentarea serviciilor oferite de bibliotecă, printre care ținem să subliniem că *Procură prin împrumut interbibliotecar orice publicație de la alte biblioteci din județ*. Din nou o lozincă mobilizatoare, apoi o pagină mai „caldă”, în care, în formule ingenioase, se face o „pledoarie” pentru lectură, oa mod de petrecere a timpului liber. Pagina următoare, ca o concluzie la antepagina, invită simplu: *Cărțile vă așteaptă*. O ultimă filă a pliantului prezintă locul și funcțiile bibliotecii în ansamblul instituțiilor culturale.

Pe lîngă caracterul mobilizator al pliantului, acesta are, față de anunțul anterior, și un caracter mai complet de prezentare a bibliotecii comunale, oferînd totodată și largi posibilități de difuzare în rîndul locuitorilor din comună.

Pe linia acestor preocupări, Comitetul județean pentru cultură și artă asigură bibliotecile comunale și cu afișe de propagandă a unor manifestări de masă de mai mare amploare, organizate pe raza întregului județ. Între acestea amintim: Concursul „Cine știe câștigă pe tema „Baltagul”, de la carte la film, precedat de proiecția filmului; con-

cursul „Cine știe zootehnic, câștigă”, pe tema *Dezvoltarea sectorului zootehnic și creșterea producției de lapte, carne, lână și ouă* și concursul „Cine știe, câștigă”, pe tema *Fiziologii buzoiene în circuitul științei și culturii românești*.

Formatul diferit al afișelor, varietatea caracterelor de literă folosite, coloritul acestora, individualizează fiecare din afișele amintite, deci și acțiunile propagate.

I. T.

Cronica Peștișanilor PE URMELE UNUI PLAN

Planul de muncă al Bibliotecii comunale Peștișani continuă să prindă viață.

Pentru îmbunătățirea muncii în filiale, pe lângă metodele amintite în numerele trecute ale *Revistei bibliotecilor — reținerile anticipale*, pe baza listelor tematice de recomandare, și *Standul lunii* — care de fapt au și

inceput să-și arate roadele (la filiala din Boreșteni, de pildă, cu ocazia standului lunii ianuarie au fost împrumutate 16 cărți „precomandate” pe baza listelor amintite și au fost înregistrați 18 cititori noi, din care 7 cooperatori), s-a găsit încă o nouă formulă, aplicată deocamdată în satele Frințești și Boreșteni. La școlile unde funcționează și filialele bibliotecii există săli de spectacole în care săptăminal se proiectează diverse filme, la care vin foarte mulți spectatori. Aici s-au montat niște panouri concepute astfel :

Biblioteca mobilă Frințești
Program de funcționare :
marți 12—14 ;
joi și sâmbătă 16—18.

Cele mai frumoase cărți de dragoste.

Cultura pomilor — Să ne îngrijim sănătatea
preocupare de seamă a dv.

Romane biografice și de haiducie

(Loc pentru listele de recomandare)

(Buzunăraș)

Stimate cititor,

Am selecționat din colecțiile Bibliotecii comunale din Peștișani câteva titluri de cărți pe teme de mai sus, cu speranța că unele vă vor interesa și pe dv. În acest caz e suficient să introduceți în acest buzunăraș un bilețel pe care trebuie să notați numele dv. și titlul cărții pe care ați dori să o citiți. Dacă aveți și alte preferințe, așterneți-le de asemenea pe hârtie, iar noi vă vom îndeplini, pe cât posibil, dorința cu ocazia primei aprovizionări cu cărți a bibliotecii care va avea loc la data de

.....

DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI BIBLIOTECARILOR

La Boroșteni, alte teme: *Satul în literatură; Aventuri și călătorii în tovărășia cărților; Lucrezi în sectorul legumicol? Iată câteva cărți care te vor ajuta în muncă: Știința la zi.*

Pentru fieceare temă sînt recomandate cea 15 titluri, însoțite de scurte prezentări.

În funcție de rezultate, panoul se va introduce și în celelalte filiale, cu alte teme sau titluri, (periodic rotindu-se de la un sat la altul). În nici un caz nu vor lipsi nici-odată recomandările legate de principalele îndelociri ale cooperanților (la Frîncești și Gureni — cultura pomilor; la Boroșteni — legumicultura, la Săuca — creșterea oilor, la Hobița — viticultura).

Ciclul de prezentări *Biblioteca și emisiunile de radio-televiziune preferate* (afișate pe un panou special amenajat la club) își arată, de asemenea, eficiența. Cărți ca *Bilciul deșerticimilor, La răsuce de vînturi, Mîndrie și prejudecăți, Anna Karenina și... Etiopia, Dacii, Pigmeii etc.*, care înainte nu prezentau cititorilor din Peștișani nici un interes, astăzi sînt dintre cele mai solicitate. Și un semn îmbucurător, cititorii au început chiar să antiopeze, prin cereri, recomandările bibliotecii, ghidîndu-se după programul de radio-televiziune.

La această acțiune a bibliotecii contribuie indirect și alți factori, dintre care merită amintit faptul că la căminul cultural (a cărui prezentă în comună a început să se facă simțită în ultima vreme, pe toate planurile) se fac în permanență vizionări în grup la televizorul cumpărat din fondurile donate în acest scop de comitetul comunal U.T.C. și conducerea C.A.P.

Cea de-a doua ședință a *clubului iubitorilor de poezie* din comuna Peștișani, închinată poetului Ion Minulescu, care a avut loc în luna ianuarie, a fost deosebit de animată, durînd 4 ore (19,00—23,00).

În centrul preocupărilor bibliotecii din Peștișani și a animatorilor săi, în această perioadă stă sărbătorirea centenarului lui Lenin. Printre manifestările festive pregătite sau aflate în curs de pregătire, amintim: expoziția de cărți și ilustrații *V. I. Lenin — 100 de ani de la naștere*, ciclul de prezentări *Lenin în literatură*, seara literară *Lenin așa cum l-au văzut și cunoscut ei*, cu care ocazie se vor face și proiecții de diafilme cu privire la viața lui Lenin. Pentru copii, se vor organiza lecturi din cărțile *Copilăria lui V. I. Lenin și Ascultînd despre Lenin*.

F. B.

Sub egida Filialei ieșene a Asociației bibliotecarilor, joi 29 ianuarie a.c. a fost inaugurată activitatea Cercului de comunicări și referate, în prezența unui mare număr de bibliotecari și documentariști. Deschizînd ședința, conf. univ. Al. Husar, președintele Comitetului județean pentru cultură și artă, a prezentat comunicarea „Lectura și cartea în societatea modernă”. Alături de un însuflețit elogiu adus cărții, comunicarea a avansat o serie de idei privind locul și menirea cărții în dezvoltarea viitoare a civilizației contemporane. Vorbînd despre „Tradiții de lectură în județul Iași”, C. Gîlea, directorul Bibliotecii municipale „Gh. Asachi”, a prezentat informații culese din documentele vremii în legătură cu începuturile și evoluția primelor biblioteci publice din satele ieșene.

Aducînd salutul Direcției bibliotecilor din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, W. Auerbach s-a oprit asupra semnificațiilor activității cercului în contextul preocupărilor actuale ale organelor de stat și ale asociației profesionale a bibliotecarilor, pentru afirmarea bibliotecilor ca centre moderne ale muncii de educație și informare, precum și asupra raporturilor de cooperare dintre aceste instituții și unitățile de documentare în acțiunea de promovare a informațiilor științifice și tehnice.

În programul pentru semestrul I al Cercului de comunicări și referate, prezentat în încheierea reuniunii de Livia Vlad, director al Bibliotecii Institutului Politehnic, figurează teme din domeniul bibliografiei, al informării și documentării, al psihopedagogiei și sociologiei lecturii, permițînd o dezvoltare interesantă asupra unor din preocupările cele mai actuale ale bibliotecarilor și documentariștilor ieșeni. Ședințele viitoare ale cercului vor avea loc lunar.

A. W.

La Oradea a avut loc constituirea Filialei județene (Bihor) a Asociației bibliotecarilor din România. Desfășurată cu concursul unui considerabil număr de bibliotecari și specialiști, prima ședință a consensat constituirea comitetului de conducere al filialei (format din 11 persoane) și elaborarea planului de lucru al filialei pentru perioada următoare. S-a stabilit, astfel, înființarea unui cerc de comunicări și referate, ale cărui ședințe de lucru vor avea

loc lunar. Tematica prevăzută pentru comunicările cercului cuprinde: activitatea bibliografică, amenajarea bibliotecilor publice, activitatea cu cartea în rîndul copiilor etc. A fost propusă, printre alte acțiuni, organizarea unui schimb de experiență între biblioteci fruntașe din județ.

În cadrul primei ședințe a cercului, au fost prezentate comunicările: „Impresii după o vizită la Biblioteca «V. I. Lenin» din Moscova și la Biblioteca «Firdusi» din R.S.S. Tadjică”, susținută de Ioan Lenghel, directorul Bibliotecii municipale din Oradea; „Problemele actuale ale asistenței de specialitate acordate bibliotecilor publice”, prezentată de Atanase Lupu, șef de serviciu la B.C.S. Au participat la ședință un mare număr de bibliotecari și specialiști.

Vineri 9 ianuarie 1970 a avut loc ultima ședință pentru anul 1969 a Cercului de referate și comunicări al bibliotecarilor din București. Au susținut comunicări Eliza Roman de la Biblioteca Academiei și Ilcana Băncilă de la B.C.U. București. Prima lucrare consacrată problemelor de automatizare a înfățișat unele rezultate obținute în acest domeniu în bibliotecile de peste hotare și stadiul cercetării în această direcție. Autoarea a expus apoi interesante concluzii privind etapele automatizării în biblioteci. Cea de-a doua comunicare a avut în vedere acțiunea de standardizare în biblioteconomie și documentare desfășurată în ultimii ani în țara noastră. S-au precizat direcțiile acțiunii și limitele ei, conținutul unor standarde.

Au participat la discuții: V. Moldoveanu (specificul automatizării în biblioteci; condițiile aplicării automatizării în biblioteci), I. Stoica (necesitatea abordării realiste a problemelor automatizării în biblioteci; se impune realizarea unei biblioteci automatizate ca stație-pilot, care să fie folosită ca unitate de experiență și de formare a cadrelor), M. Maxim (este necesară o ordine a etapelor în organizarea automatizării în biblioteci), M. Păpurică (întârzierea automatizării la noi este între altele și o consecință a curențelor biblioteconomice românești tradiționale), D. Bălăeț (se impune mai multă receptivitate față de mișcarea de modernizare), W. Auerbach (perspectivele automatizării în bibliotecile noastre nu sînt chiar atât de apropiate), Tr. Prodan (utilitatea unui cerc comun al bibliotecarilor și documentariștilor din Capitală), L. Baicu (elaborarea tezaurului se impune cu necesitate).

Ședința a fost condusă de W. Auerbach (C.S.C.A.) și Tr. Prodan (I.M.F. București). Au participat 35 de bibliotecari.

I. S.

După un an de activitate rodnică, Cercul de referate și comunicări al bibliotecarilor din Capitală a făcut încă un salt către calitate. Inițiat acum mai mulți ani ca formă de perfecționare profesională a bibliotecarilor din învățămîntul superior, Cercul a cîștigat treptat noi adeziuni, devenind azi un loc de afirmare comun pentru mișcarea bibliologică și documentară din București. După ani de căutări izolate și de relativă ignorare reciprocă, bibliotecarii și documentariștii au acum cadrul de acțiune comună care îi stimulează și îi apropie. Cele două profesii, momente de interferență ale unei singure misiuni sociale, își datoresc una alteia condiția lor intelectuală de azi și de mâine, nu printr-o juxtaponere silită, ci printr-o simbioză evidentă.

Biblioteca este izvorul și ținta finală a activității de informare și documentare, după cum aceasta din urmă constituie treapta de sens și polivalentă a existenței unei colecții. Izolarea celor două activități n-a fost și nu este decît o păgubitoare eroare administrativă. Constituirea Cercului de referate și comunicări al bibliotecarilor și documentariștilor din București este un semn de maturitate al mișcării bibliologice și documentare, o maturizare căreia îi corespunde nu numai această conștiință a misiunii comune, ci, în primul rînd, un nivel ridicat de preocupări.

O bună parte din bibliotecarii, bibliografii și documentariștii care elaborează lucrări științifice vor găsi în cadrul cercului climatul necesar pentru un schimb util de opinii.

Prima ședință a noului cerc a avut loc vineri 30 ianuarie a.c. în Aula B.C.U. București. În cuvîntul său de deschidere acad. A. Avramescu a subliniat utilitatea acțiunii comune sugerînd cercului să păstreze un nivel înalt de exigență, pentru a-și cîștiga autoritatea și prestigiul necesar. În încheierea cuvîntului său vorbitorul a insistat asupra necesității adoptării metodelor moderne în activitatea de documentare și despre convergența activităților bibliotecilor și a instituțiilor de documentare.

Prima expunere din programul noului cerc a fost susținută de V. Tărăboi, directorul I.C.D.T. și s-a referit la unele probleme ale organizării informării și documentării în Italia și Franța. Autorul a conturat distinct etapele deosebite în care se află mișcarea documentară din cele două țări, arătînd însă că în ambele țări pro-

cupările de modernizare sînt foarte intense. Expunerea a fost ilustrată cu diapozitive privind activitatea unui centru automatizat de documentare.

Coa de a doua expunere, prezentată de A. Popescu-Brădiceni, director al B.C.S., a relatat desfășurarea celei de a 35-a Sesiuni a Consiliului F.I.A.B. din 1969, de la Copenhaga și unele din contribuțiile delegației române. Trezind în revistă principalele direcții de activitate ale Sesiunii, d-sa a subliniat cu deosebire tendințele de largă cooperare care se manifestă pe plan mondial, între biblioteci și instituțiile de cooperare, care se manifestă pe plan mon-modernizare cu care sînt confruntate bibliotecile.

Desfășurarea ședinței a fost urmărită de peste 200 de bibliotecari și documentariști, ceea ce reprezintă un record de participare în activitatea cercului.

Inițiată sub atit de promițătoare auspicii, colaborarea dintre bibliotecari și documentariști are toate condițiile pentru a determina o creștere a nivelului teoretic și practic al activității de informare și documentare din țara noastră, ca și formarea platformei necesare unei cooperări mai largi care s-ar putea încheia în viitor sub egida unei asociații comune al bibliotecarilor și documentariștilor din România.

Ion STOICA

Biblioteca municipală „N. Iorga” din Ploiești organizează, pentru iubitorii muzicii din acest oraș, un ciclu de manifestări cu teme: *Genuri și stiluri în muzica ușoară universală*; *Selecțiuni de la Festivalul internațional de muzică ușoară — Brașov 1970*; *Preclasicismul muzical*; *Clasicismul în muzică*; *Mișcarea romantică în lumea muzicii*; *Curenți și tendințe în muzica secolului XX*; *Enescu, compozitor și interpret*; *Beethoven — titanul simfoniei*.

Manifestările vor avea loc lunar, bucurându-se de prezența unor muzicologi de prestigiu ca George Sbăreca, George Bălan, Liviu Braica, Mihai Dăric, N. C. Debie, Gh. Mărgărit, Ștefan Mangoianu, Eugen Pricope.

Ca mod de desfășurare, aceste acțiuni vor avea la bază principiul convorbirilor, asociate cu exemplificări pe discuri din discoteca bibliotecii și proiecții la diascop și epidiascop, cu scene și momente din viața sau perioadele de creație ale compozitorilor și interpreților respectivi.

Pentru micii

cititori

Mutată de curînd într-un nou local, spațios și aranjat cu mult gust, Biblioteca pentru copii „Emil Gârleanu” a sectorului 3 din Capitală oferă micilor cititori condiții dintre cele mai bune pentru lectură. O colecție de aproximativ 12 000 de volume e organizată pentru 3 grupe de cititori: preșcolari, școlari mici și școlari mari. Bibliotecarele Maria Oprescu și Georgeta Cunciu au realizat, cu ajutorul copiilor, un frumos catalog ilustrat, alături de cel alfabetice și sistematic. Pe pereți, o suită de tablouri în culori narează „poveștea cărților” și diverse scene din basme. Mesele de lectură, „pitice” ca pentru „înălțimea” micilor cititori, sînt plăcut acoperite cu desene și ilustrații din povești. În bibliotecă este generalizat sistemul accesului liber la raft. Deosebit de interesante sînt acțiunile care se organizează în bibliotecă, de la seri de basme — care întrunesc preferințele copiilor —, vizionări de diafilme, lecturi dramatizate, diferite forme de concursuri și pînă la un cerc de poezie la care participă efectiv opt tineri „scriitori” cu lucrări proprii, unele umitoare. Pentru „8 martie”, membrii cercului s-au pregătit cu asiduitate în vederea unui concurs de poezii închinată mamei. Au participat la întîlniri cu micii cititori scriitorii Alexandru Mîtru și Constantin Chiriță, iar pentru viitor sînt proiectate vizitele Gicăi Luteș și ale altora. Popularitatea bibliotecii în cartier ne-o arată numărul de peste 900 de cititori pe care i-a avut în anul trecut, cu aproximativ 18 000 de cărți citite (în 1968 au fost 1 000 de cititori și 24 000 de cărți citite) deși biblioteca a fost închisă cîteva luni. Ni s-a spus că mulți copii învață și-si fac lecțiile la bibliotecă, traduc, ascultă discuri pentru învățarea limbilor franceză și engleză (biblioteca posedă vreo 90 de discuri). Un ajutor pretios la activitățile inițiate de bibliotecă îl aduce învățătoarea I. Racu de la școala nr. 56. Am asistat la o frumoasă manifestare închinată Unirii Principatelor, în cadrul căreia au fost proiectate diapozitive referitoare la Unire, explicate cu competență de N. Dușu de la Muzeul de istorie a orașului București, iar actorul Paul Nadolski a citit cîteva fragmente literare despre Unire. Au participat peste 60 de copii și, ca să ne dăm seama de eficiența unor asemenea manifestări, trebuie să spunem că în această împrejurare au fost înregistrate 22 de noi înscrieri la bibliotecă.

A. P.

Începuturile Fabricării hîrtiei în țara noastră

(I)

Morile de hîrtie din Brașov și Cluj în secolul al XVI-lea

Cele mai îndepărtate (poate din acest motiv cele mai puțin elucidate) începuturi ale fabricării hîrtiei din țara noastră se leagă de Transilvania. Despre începuturile preparării hîrtiei în Transilvania se întilnesc, chiar și în literatura cea mai nouă, păreri diferite. Josif Fitz, din cauza abundenței hîrtiei, a prețului ei redus și a anumitor filigrane, presupune că în împrejurimile Brașovului și ale Sibiului au funcționat mori de hîrtie încă în cea de-a doua jumătate a secolului al XV-lea¹⁾. Francisc Farkas presupune că la Prejmer, în apropierea Brașovului, se prepara hîrtie încă în 1514²⁾. Mihai Popescu și Gheorghe Ionescu în schimb afirmă că la Brașov, respectiv la Sibiu, fabricarea hîrtiei a început din anul 1539³⁾. Iar D. Todericiu și, în urma lui, A. Dimboiu conclud că, potrivit rezultatelor celor mai recente cercetări, „cea mai veche dată din istoria fabricației hîrtiei pe pămîntul patriei noastre se referă la existența unei mori la Orlat, lângă Sibiu, prin anii 1534—1539“⁴⁾. Toate aceste păreri au însă o caracteristică comună, și anume, că nu se pot susține cu nici un fel de informație istorică contemporană sau ulterioară care să poată fi acceptată ca autentică.

Potrivit datelor autentice, cunoscute pînă în prezent, prepararea hîrtiei în țara noastră a început la Brașov. Începutul ei se poate stabili cu o precizare aproape la zi, deoarece în registrul de socoteli al orașului Brașov, între pozițiile cheltuielilor pe ziua de 7 martie 1546, s-a păstrat o înregistrare, potrivit căreia meșterului Ioan i s-a dat un aldămaș de doi florini cînd acesta a prezentat judeului și consiliului orașului prima hîrtie făcută în localitate⁵⁾. De altfel, analistea înfloritoare brașoveană a menținut și numele întreg al primului meșter de hîrtie din țara noastră. Potrivit contemporanului Hieronymus Ostermayer și al analiștilor de mai tîrziu, care l-au copiat,

primul meșter al morii de hîrtie, înființată ca o întreprindere a lui Hans Fuchs și Johannes Benkner, a fost un „leah“ cu numele de Hannes⁶⁾. Din documente contemporane, precum și din însemnările familiei Benkner și ale lui Thomas Tartler, care a trăit în secolul al XVIII-lea, se știe că numele întreg al meșterului a fost Hans Früh (Fruc). Tradiția familiei Benkner, precum și Tartler, spune că Früh a fost originar din Braunschweig⁷⁾. Contradicția dintre cele două informații în legătură cu originea polonă, respectiv germană, e însă doar aparentă. Căci Früh, după cum arată și numele său, a fost german din Braunschweig, iar Ostermayer l-a numit „polon“ pentru că a ajuns la Brașov probabil de la una din morile de hîrtie din împrejurimile Cracoviei, care întrețineau relații strînse cu Transilvania. Călele acestuia erau, probabil tot din împrejurimile Cracoviei, eventual din Zips, unde se făceau de asemenea încercări de preparare a hîrtiei. Căci, în mai 1548, un meșter care se pricepea să facă hîrtie, sosit din Transilvania, a murit în Zips, la Bardyjov⁸⁾. Moara de hîrtie din Brașov, și prin ea cea mai timpurie preparare de hîrtie din țara noastră, a preluat deci procedeele de fabricare din jurul Cracoviei și deci, prin intermediul Poloniei, practica preparării hîrtiei a ajuns pînă la noi.

Asupra forțelor și intereselor care au acționat la începuturile preparării hîrtiei în țara noastră explicații ne oferă persoana lui Hans Fuchs și a lui Johannes Benkner, care au înființat moara de hîrtie, precum și condițiile din Brașov, din acel timp. Fuchs (n. 1550), deși a fost meșter aurar de meserie, în acest timp se ocupa însă mai mult cu comerțul⁹⁾. Începînd din 1530, alături de Lukas Hirscher, a condus cu multă îndemnare „treburile externe“ ale orașului. În anii hotărîtori din punct de vedere al Reformei

săsești (1541—1544), a fost jude al orașului. În aceste decenii a fost una dintre figurile cele mai marcante ale vicții publice brașovene, prieten intim al lui Honterus și adept devotat al umanismului și al Reformei¹⁰⁾.

Johannes Benkner (m. 1565), mare negustor om cult, provenea dintr-una din cele mai distinse și bogate familii ale patriatului brașovean. Începând din 1547, el a fost ani de-a rândul judele primar al orașului¹¹⁾. A fost un excelent om de afaceri. Opera cu sume uriașe în comerțul de tranzit practicat și spre Moldova și Țara Românească, precum și în rentabilele sale afaceri miniere¹²⁾. Și el era un adept însuflețit al Reformei și vedea clar rolul important al tipăririi de cărți în cadrul propagandei Reformei. Sint cunoscute încercările sale de a propaga Reforma în rândul românilor din Brașov, precum și sprijinul său material și moral dat lui Coresi în interesul tipăririi cărților în limba română.

Prin urmare, atât Fuchs cât și Benkner depășesc cu mult proporțiile obișnuite în sinul orașenimii ardelenne din secolul al XVI-lea. Ambii sînt personalități oare amintesc de burghezi negustori din străinătate din perioada Renașterii. Simțul lor comercial se împletește cu o remarcabilă receptivitate față de problemele culturii și ale politicii culturale. Astfel de burghezi, miinați de un spirit de întreprindere de manieră nouă, au putut fi formați doar într-o ambianță vie economico-socială, cum a fost cea care a dominat la Brașov pe la mijlocul secolului al XVI-lea¹³⁾. Pe atunci Brașovul era cel mai populat oraș al Transilvaniei. Negustorii destoinici ai acestui oraș vehiculau cea mai mare parte din mărfurile Moldovei și ale Țării Românești spre apus, precum și ale Transilvaniei spre răsărit. Viața economică înfloritoare a dat naștere unei generale bunăstări, iar unii dintre locuitorii săi, care outhieorau țări îndepărtate, au creat la Brașov o susținută viață spirituală. Tocmai din acest motiv orașul a putut deveni primul centru din țară al Reformei. Numai în asemenea condiții s-a putut întâmpla ca prudenții patricieni-negustori să investească o sumă considerabilă — deducând din vinzarea care a avut loc în anul 1561: cel puțin 1163 de florini¹⁴⁾ — într-o întreprindere industrială total neobișnuită în aceste țări.

Sintem siguri că, dacă la Brașov nu ar fi funcționat deja tipografia lui Honterus, iar propaganda și politica culturală a Reformei nu ar fi reclamat sprijinirea acesteia. Fuchs și Benkner ar fi găsit pentru fructificarea capitalului lor, dobîndit din comerț, alte posibilități, tradiționale, de investiții. Înființarea morii de hîrtie, prin asigurarea materialului subiacent mai ieftin, a avut mearna să contribuie la eficacitatea tipogra-

ficii lui Honterus. Tot în scopul înfîințării poziției lui Honterus l-au angajat, la data de 1 decembrie 1544, și pe prietenul său, umanistul Valentin Wagner, ca rector al școlii din Brașov.

Considerentele în legătură cu Reforma puteau constitui însă doar o categorie a cauzelor care au contribuit la înființarea morii de hîrtie de la Brașov. Căci Fuchs și Benkner înaintea de toate erau negustori — oameni de afaceri deprinși cu calcularea reală a acțiunilor lor. Tocmai din acest motiv, față de literatura burgheză, considerăm că la înființarea morii de hîrtie a contribuit în mod hotărîtor și faptul că Fuchs și Benkner și-au dat seama de rentabilitatea acestei întreprinderi. Datorită spiritului lor comercial, ei au sesizat rentabilitatea cererii de hîrtie pe piața de dincolo de Carpați. Și și-au putut da seama ce câștig promitea, în urma răspîndirii tiparului, înființarea unor mori de hîrtie în această parte a Europei, unde asemenea întreprinderi nu se găseau nici la mari depărtări. Legăturile de mai tîrziu ale lui Benkner cu Coresi arată că primul și-a dat seama de importanța comercială a tiparului, care i-a și adus beneficii¹⁵⁾. Cantitățile mari de hîrtie și bipăriturile coresiene care apar la Brașov atestă că în secolul al XVI-lea negustorii de aici erau în deplină cunoștință a faptului cit de bine se pot valorifica dincolo de Carpați și cartea românească, și hîrtia¹⁶⁾. Și socotelile ce și le-au făcut Fuchs și Benkner au fost confirmate prin faptul că într-adevăr hîrtia brașoveană a cucerit nu numai piețele din Transilvania, din Țara Românească și din Moldova, ci ea s-a răspîndit și mai departe. De exemplu, capitalul din Eger (R.P. Ungară) încă în 1548 a emis documente pe hîrtie din Brașov. Cercetările de pînă acum arată că în tot cursul secolului al XVI-lea produsele morii de hîrtie din Brașov au fost foarte răspîndite de ambele părți ale Carpaților, atît în domeniul emiterii de documente, cit și în cel al tipăririi de cărți.

Despre momentele cele mai importante din viața morii de hîrtie de la Brașov ne informează, destul de precis, însemnările provenite de la familia Benkner¹⁷⁾. Se pare că Hans Früh s-a stabilit la Brașov la 1544, probabil la chemarea ginerului său, Hannes Kemmel. Inițial, poate chiar datorită încurajărilor din partea lui Hans Fuchs, pe atunci jude al orașului, el s-a gîndit să-și construiască moara de hîrtie cu ajutorul orașului. Probabil din acest motiv a cumpărat la 20 februarie 1545, de la Kemmel, pentru 25 de florini¹⁸⁾, un loc al acestuia, de lîngă podul de piatră de peste riul Ghimbav. S-ar putea să fi primit suma de 5 florini, care i-a fost plătită de oraș, la 20 februarie 1545, drept avans pentru construirea morii proiectate¹⁹⁾. Se pare însă că, după plecarea lui Fuchs din fruntea orașului, noul jude

al oraşului şi consiliul oraşenesc s-au speriat de această investiţie considerabilă. De aceea s-a angajat, pe semne, Fuchs — asociindu-se cu Benkner — să finanţeze planul lui Früh, important şi din punct de vedere al Reformei. Moara a fost construită pe locul cumpărat de Früh, dar ca proprietate a lui Fuchs şi Benkner. Se pare că lui Früh, care folosea moara în arendă, i s-a asigurat dreptul ca pe măsura restituirii cheltuielilor făcute cu construcţia să obţină partea şi din dreptul de proprietate a morii. Până la moartea sa, intervenită înainte de noiembrie 1561, datoria era aproape amortizată. Poate că a reuşit să obţină, după moartea lui Fuchs (1550), şi partea acestuia²⁰). Când a murit Früh, Benkner, bolnăvicios şi bătrîn şi el, s-a înţeles cu noul meşter ce prepara hîrtia, pe nume Hans Zipser — după toate indiciile înrudit cu predecesorul —, care la rîndul lui arendase moara, ca după achitarea, în rate, a sumei de 1163 de florini să rămînă el proprietarul acesteia²¹). După moartea lui Früh şi a lui Benkner, întreprinderea a început însă să decadă. Zipser a neglijat clădirile şi utilajul, iar moştenitorii lui Früh nu mai dispuneau de un capital rulant necesar producţiei. Din acest motiv, în 1568, la insistenţele oraşului, Agneta Benkner, văduva lui Gheorghe Hutter, a cumpărat de la moştenitorii minori ai lui Früh partea lor, pentru suma de 950 de florini, spre a pune capăt ruinarilor²²). Acum moara a ajuns în sfîrşit în întregime proprietatea familiei Benkner. Pentru această tranzacţie, văduva lui Hutter a obţinut în 1581 şi confirmarea principelui Cristofor Bărbory²³). Cu acest prilej, ea nu numai că a reparat moara de hîrtie, dar a ridicat pe acelaşi teren şi o moară de făină şi una de ulei. Acestor investiţii li se datoreşte faptul că la moartea văduvei lui Hutter, intervenită în 1584, moara de hîrtie moştenită de fratele ei, Markus Benkner, a fost evaluată la mai mult de 1500 de florini²⁴). După declinul tipografiei Hontorus-Wagner (1557), dar mai ales cît timp aceasta a fost în posesia văduvei lui Gheorghe Hutter (1568—1583), produsele morii de hîrtie din Braşov au fost consumate în primul rînd de tipăriturile cu caractere chirilice editate în oraş. Ca atare, proprietarii morii de hîrtie au fost interesaţi şi materialiceste în încurajarea activităţii editoriale a lui Coresi, a diacului Lorinţ şi a ieromonahului Lavrentie.

Rentabila întreprindere a fost lovită de mai multe ori de calamităţile războaielor de la sfîrşitul secolului al XVI-lea — începutul celui de-al XVII-lea şi în cele din urmă a şi fost distrusă. La 25 august 1600, moara a fost incendiată de armată, împreună cu celelalte mori şi cu gospodăria. La 17 iulie 1603, cu prilejul luptei date în acest loc

între Moise Székely şi Radu Şerban, a ars materialul lemnos achiziţionat pentru reconstruirea morii şi întreprinderea a suferit o pagubă de 400 de florini. Ani de zile după acest eveniment se înălţau spre cer doar pereţii pustii ai morii, pînă ce, în septembrie 1609, Paul Benkner a pus să i se facă un acoperiş. În ianuarie 1611 moara de hîrtie, reconstruită deja în bună parte, a fost din nou incendiată în întregime de cetele căpitanului de haiduci Andráş Nagy. Această nouă distrugere a dat lovitura de graţie primei mori de hîrtie din ţară. Familia Benkner n-a mai fost dispusă să facă sacrificii pentru reconstruirea ei. În 1620, la moartea lui Paul Benkner, consiliul oraşului Braşov nu a admis ca pămînturile şi fîneţele aparţinătoare morii de hîrtie să fie împărţite între copiii săi. El a cerut familiei ca atunci cînd cei doi băieţi vor fi majori să reconstruiască întreprinderea spre mărirea faimei Benknerilor şi a Braşovului. Dar moara de hîrtie n-a mai fost reconstruită. Locul pustiu pe care fusese clădită moara a perpetuat însă amintirea întreprinderii, desi stăpînii ei îl foloseau ca posesiune agricolă. Reformile de mai tîrziu la porţiunea „din moara de hîrtie” a familiei Benkner nu înseamnă deci acum decît această posesiune agricolă şi ar fi o greşeală ca din folosirea acestei denumiri să se tragă concluzia că moara de hîrtie în aceşti ani a existat în realitate²⁵).

Primele filigrane ale morii reproduc naturalist stema oraşului Braşov (un trunchi de copac cu rădăcini, cu o coroană aşezată deasupra) şi figura unei vulpi, ca aluzie la numele coproprietarului Hans Fuchs²⁶). În 1561, după ce moara de hîrtie a fost arendată de Hans Zipser, acesta a schimbat şi filigranul. Şi această marcă filigranată reproduce stema oraşului, dar în formă stilizată şi cuprinsă în scut. Moara a folosit apoi în continuare acest tip de filigran pînă la distrugerea ei. Variantele care apar în oulegerea noastră²⁷) demonstrează în mod evident cum, paralol cu declinul producţiei, s-a transformat şi filigranul, la început de o execuţie fină, devenind din ce în ce mai grosolan, mai greoi şi fără înţeles.

La două decenii după acest început făcut la Braşov, răspîndirea tipăririi de cărţi şi lărgirea sferei cunoscătorilor de carte — ca urmare a politicii şcolare a Reformei — a dus la înfiinţarea unei noi mori de hîrtie. Cel care şi-a luat această sarcină a fost distinsul literat şi proprietar de tipografie din Cluj, Gaspar Heltai. Noua moară de hîrtie ridicată în hotarul Cluj-Mănăsturului, dar denumită totdeauna moara de hîrtie din Cluj, a fost destinată în primul rînd să aprovizioneze tipografia înfloritoare a lui Heltai. În scurt timp ea devine însă şi una din principalele furnizoare ale cancelariei

domnești și ale forurilor emițătoare de documente din regiuni mai îndepărtate. Produsele ei, în ceea ce privește răspîndirea lor, nu puteau concura însă cu cele ale morii din Brașov.

Literatura mai veche a plasat data înființării morii de hîrtie a lui Heltai în intervalul dintre anii 1560 și 1568. Față de aceasta, noile cercetări au elucidat în mod incontestabil că prepararea hîrtiei a început în Cluj la sfîrșitul anului 1563 sau începutul celui următor²⁸⁾. De fapt antecedentele construirii morii au mers în urmă pînă în anul 1560. În acest an a dobîndit Heltai încuviințarea de la principele Ioan Sigismund să ridice o moară de hîrtie la Cluj, spre propriul său folos. În 1559, după moartea lui Hoffgreff, Heltai a rămas singurul proprietar al tipografiei din Cluj. Făcînd mari investiții, el a încercat să profite de noile posibilități pe care le ofereau activității editoriale din Cluj tratativele de pace dintre Ferdinand de Habsburg și Ioan Sigismund. Acum a înnoit Heltai garnitura de litere a tiparului său și tot acum a hotărît și construirea morii de hîrtie în interesul promovării marilor sale planuri editoriale. Deși consiliul orașului Cluj a discutat problema stabilirii terenului morii de hîrtie încă la 29 decembrie 1560²⁹⁾, construirea — ca urmare a evenimentelor militare — a devenit actuală abia în vara anului 1563. În septembrie 1563, Heltai trimitea la Cracovia să fie aduse calfe pentru moara de hîrtie de la Cluj, desigur spre a-l ajuta pe meșterul care era tot de acolo³⁰⁾. S-ar putea să fi avut nevoie de calfe la lucrările de construcție, dar este mai verosimil că îi erau necesare pentru a putea începe producția. În orice caz, în aprilie moara de hîrtie construită pe Someș era ridicată, iar produsele ei au și ajuns în circulație cel tîrziu pe la mijlocul lunii septembrie din același an³¹⁾. La sfîrșitul lui septembrie 1564, atît cancelaria domnească, aflată în Cluj, cît și judele din Sibiu, care de asemenea se găsea aici, foloseau hîrtia provenită de la Heltai. Este interesant că în timp ce tipografia din Debrețin scotea încă în același an cărți imprimare pe hîrtie din Cluj, în publicațiile editate de Heltai filigrana propriei sale mori apare abia începînd din anul 1565³²⁾. Mai tîrziu însă, consumatorul principal al morii de hîrtie a devenit în mod firesc tiparîța clujeană. Sondajele efectuate în arhiva orașului Cluj demonstrează că producția de hîrtie de aici în cursul secolului al XVI-lea putea acoperi aproximativ 35—40 la sută din nevoile locale. Alături de această hîrtie, în circulația de hîrtie din Cluj prezenta produsele morilor de hîrtie din Brașov și Sibiu la un loc a fost cam de 30 la sută și tot în această cantitate circula și hîrtia străină, mai ales cea din Germania.

Pînă la moartea văduvei lui Gaspar Heltai, intervenită la sfîrșitul anului 1582 sau începutul anului 1583, moara de hîrtie din Cluj avea același proprietar ca și tipografia. După moartea văduvei însă, tipografia a ajuns în proprietatea lui Gaspar Heltai-junior, iar moara de hîrtie în cea a surorii sale, Barbara Heltai, căsătorită cu Petru Hertel, dar ambele — cel puțin în 1587 — erau arendate de tipograful Gaspar Schosburger³³⁾. Disparația subită a hîrtiei de proveniență locală din materialul arhivistic din Cluj ne face să credem — chiar și în lipsa datelor directe — că moara de hîrtie a lui Heltai a căzut și ea pradă distrugerilor pricinuite de război, care s-a abătut asupra Clujului în primul deceniu al secolului al XVII-lea³⁴⁾.

Prima filigrană a morii de hîrtie din Cluj reproduce, în scut, pomul cunoașterii din rai, cu șarpele încolăcit în jurul lui și cu inițialele G. H. ale proprietarului Gaspar Heltai. Probabil uzarea treptată a acestei filigrane l-a determinat pe Heltai — pare-se în anul 1567 — să-și facă o nouă emblemă pentru marcarea produselor sale. Aceasta reprezintă, într-un scut divizat de o fișie diagonală, trei mere din pomul cunoașterii și inițialele proprietarului în formă de ligatură³⁵⁾. După moartea lui Heltai, începînd din 1575 pînă în 1596—97, a fost folosită drept filigrană stema orașului Cluj (o poartă cu trei turnuri) de obicei cuprinsă în scut, indicîndu-se deasupra ei inițialele proprietarei Barbara Heltai sau ale arendașilor morii (de pildă, ale lui Gaspar Schosburger). Aproximativ din 1597 pînă la distrugerea morii, drept filigrană au servit inițialele noului proprietar, Gaspar Heltai-junior, în mai multe variante³⁶⁾.

JAKO Sigismund

NOTE

1. Fitz J. *A magyar könyv története* [Istoria cărții în Ungaria]. Budapesta 1959, p. 48.
2. Farkas F. *Papirosanyag es papirosgyarlas* [Hîrtia și fabricarea hîrtiei]. Budapesta, 1901, p. 10.
3. Popescu, M. *Fabrici de hirtie în Transilvania. Filigranele*. In: Artă și tehnică grafică, 1940, nr. 13, p. 52; Ionescu, Gh. *Contribuțiuni la studiul începuturilor întreprinderii hirtiei în cancelaria Valachiei* [Țării Românești] și Moldovei. In: Studii și cercetări de istorie medie, 2 (1951), p. 78.
4. Todericiu, D. *Din istoria fabricării hirtiei în Țările Românești*. In: Celuloză și hirtie, 11 (1962), p. 151; Dimboiu, A. *De la piatră la hirtie*. Buc., Editura științifică, 1964, p. 299.
5. *Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt in Siebenbürgen*. Vol. 3. Kronstadt, 1896, p. 340.
6. *Quellen*, vol. 4., p. 181—506.
7. *Quellen*, vol. 4. p. 153; vol. 6, p. LVI—LVII: — *Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle* [Revista maghiară pentru istoria economică], 5 (1898), p. 91—92.

8. Abel J. A bártfal Szt. Egyed templom könyvtárának története. [Historic bibliotecii Sf. Egidiu din Bărdyov]. Budapesta, 1885, p. 118.

9. Klein, K. K. *Der Humanist und Reformator Johannes Honter*. Hermannstadt, 1935, p. 220—222.

10. Klein, K. K. Op. cit., p. 248—280; Roth, E. *Die Reformation in Siebenbürgen*. In: *Siebenbürgisches Archiv*, 2 (1962), p. 142—155.

11. Trausch, J. *Schriftsteller-Lexikon der Siebenbürger Deutschen*. Vol. 1, Kronstadt, 1858, p. 103—105. Cf. și *Quellen*, vol. 6, p. XLVII—LIV.

12. Panaitescu, P. P., *Inceputurile scrisurii în limba română*. In: *Studii și materiale de istorie medie*, 6, (1960), p. 153.

13. Panaitescu, P. P., Op. cit., p. 152—155; Goldenberg, S. *Brașovul la mijlocul secolului al XVI-lea și încercarea de răzuire din 1557*. In: *Buletinul Universităților V. Babeș și Bolyai, Cluj*, Seria șt. sociale, 1 (1956), p. 201—215; Manolescu, R. *Comerțul Țării Românești și Moldovei cu Brașovul (sec. XIV—XVI)*. Buc., 1965, p. 143—186.

14. *Quellen*, vol. 6, p. 153.

15. Panaitescu, P. P. Op. cit., p. 153.

16. Iványi B. *Könyvek, könyvtárak, könyvnyomdák* [Cărți, biblioteci, tipografii]. In: *Magyar Könyvszemle* [Revista maghiară de bibliologie], 39 (1932/34), p. 40—42; Panaitescu, P. P. *Inceputurile scrisurii în limba română*. In: *Studii și cercetări de bibliologie*, 5 (1963), p. 121—122; Binder, P. și Huttmann, A. *Geneza căzaniei a II-a (1581) și legăturile diaconului Coresi cu tipografia latină din Brașov*. In: *Studii de limbă literară și filologie*, 1969, p. 243—258; Idem. *Românii din Brașov în epoca Reformei*. In: *Studii și articole de istorie*, 13 (1969), p. 79—93.

17. *Quellen*, vol. 6, p. LVI—LVIII.

18. *Quellen*, vol. 6, p. LVI; *Bathyanemum*, 1 (1911), p. 134—135.

19. *Quellen*, vol. 3, p. 259.

20. Potrivit tradiției familiei Benkner [Quellen, vol. 6, p. LVI], la puțin timp după înființarea ei, moara de hirtie a devenit în întregime proprietatea lui Johannes Benkner. Datele de mai jos contrazic însă această tradiție.

21. *Quellen*, vol. 4, p. 153 și vol. 6, p. LVI.

22. *Quellen*, vol. 6, p. LVI—LVII; *Magazin für Geschichte, Literatur und alle Denk- und Merkwürdigkeiten Siebenbürgens*, 2 (1846), p. 351—354.

23. *Magazin...*, 2 (1846), p. 351—354.

24. *Quellen*, vol. 6, p. LVII; *Blücher, G. Bestimmung der Auflagehöhe von Kronstädter Drucken des 16. Jahrhunderts mit Hilfe der Wasserzeichen*. In: *Magyar Könyvszemle* [Revista maghiară de bibliologie], 84 (1968), p. 349—350.

25. Datele de mai sus se pot găsi în *Quellen*, vol. 6, p. LVII—LVIII; Arhivistul Gernot Nussbächer din Brașov, care lucrează la încheierea repertoriului de mare amploare al filigranelor din secolul al XVI-lea al lui Gebhard Blücher, pe care acesta n-a reușit să-l termine din cauza morții sale timpurii, va isprăvi în curând monografia detaliată a morii de hirtie din Brașov. El ne-a atras atenția asupra faptului că în registrele de socoteli din secolul al XVI-lea ale orașului, din perioada cind după actualele noastre cunoștințe moara de hirtie din Brașov nu funcționa, apar persoane cu numele Papiermacher. Deocamdată Nussbächer nu a reușit însă să găsească date cu ajutorul cărora s-ar putea stabili dacă acest nume reprezintă ocupația reală a persoanelor respective sau ar putea fi considerate pur și simplu un nume de familie format în decursul timpurilor. Va trebui îa-

murit și dacă respectivii au fost brașoveni sau au apărut în oraș doar ocazional. Tocmai din aceste motive nu am considerat că modificarea părerii noastre anterioare, de mai sus, ar fi deocamdată necesară.

26. Asupra originii brașovene a acestei filigrane a atras atenția mai nou — în baza informațiilor lui Kemény — A. Huttmann [Die Kronstädter Papiermühle. Zur Geschichte unserer Papierindustrie. In: *Neuer Weg*, 18 (1966), (nr. 5429); Reproduserile principalelor tipuri menționate și ale variantelor lor se pot găsi în: Jakó S. *Filigrane transilvănene din secolul al XVI-lea*. In: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Series Historia*, 13 (1968), fasc. 1, p. 3—13.

27. Jakó S. *Filigrane transilvănene din secolul al XVI-lea*. In: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Series Historia*, 13 (1968), fasc. 1, p. 3—13.

28. Jakó S. *Heltai Gáspár papírmalma* [Moara de hirtie a lui G. H.]. In: *Magyar Könyvszemle* [Revista maghiară de bibliologie], 77 (1961), p. 290—295, cu întreaga bibliografie referitoare la temă.

29. Pirnát A., Végh F. *Uj adatok Heltai Gáspárról* [Date noi privitoare la C. H.]. In: *Tudománytörténeti Közlemények* [Comunicări privitoare la istoria literară], 60 (1956), p. 69—70.

30. Fischer, G. *Geschichte des Bistritzer ev. Gymnasiums A. B. bis zum Jahre 1762*. In: *Programm des ev. Obergymnasiums A. B. zu Bistritz* [Siebenbürgen]. Blstrița, 1899, p. 81.

31. I. Bogdan (*Az első magyar papírmalmok — Primele mori de hirtie în Ungaria — In: Pápirar és Magyar Grafika — Industria hirtiei și grafica maghiară*, 1959, nr. 2, p. 71) amintește documentul dat de principele Ioan Sigismund la Alba Iulia, în 29 aprilie 1564, care a fost scris pe hirtie cu filigrană clujeană. Această apariție foarte timpurie se poate explica probabil prin faptul că Heltai s-a grăbit să prezinte primele produse ale morii de hirtie principelui, sub a cărui protecție era întreprinderea sa. Primele probe au fost urmate însă de fabricarea sistematică și în masă, probabil abia ceva mai târziu.

32. Jakó S. Op. cit. In: *Magyar Könyvszemle*, 77 (1961), p. 293.

33. Jakab, E. *Oklevéltár Koloszárd történetéhez* [Documente privitoare la istoria Clujului]. Vol. 1. Budapesta, 1888, p. 143.

34. Trebuie menționat că J. Kemény amintește (în *Die ältesten Papiermühlen*, p. 159) o moară de hirtie care funcționa la Cluj-Mănăștur în jurul anului 1635 și despre care crede că reprezintă o continuare organică a întreprinderii lui Heltai. Singura probă a acestei afirmații o constituie însă doar o filigrană ce reprezintă o biserică cu două turnuri, pe care el — fără vreo motivare — o determină drept filigrană de Cluj-Mănăștur. Reproduserile filigranelor o găsim în *Magazin...*, 1 (1844), fig. nr. 18 și în *Századok* [Secole], 1878, p. 531. Intrucât până în prezent nu s-a găsit nici o dovadă autentică directă — nici din arhiva bogată a orașului Cluj — din care să rezulte că la data amintită ar fi funcționat la Cluj-Mănăștur vreo moară de hirtie, fie cea a lui Heltai, fie una nouă, trebuie să spunem că la Cluj-Mănăștur, la începutul secolului XVII, fabricarea hirtiei a încetat pe timp îndelungat.

35. Meritul recunoașterii provenienței clujeane a acestei filigrane îi revine arhivistului brașovean G. Nussbächer. Îl datoriez sincere mulțumiri pentru că mi-a atras atenția asupra acestui fapt.

36. Reproduserile principalelor tipuri menționate și a variantelor lor se pot găsi în: Jakó S. *Filigrane transilvănene din secolul al XVI-lea*. In: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Series Historia*, 13 (1966), fasc. 1, p. 14—18.

Bibliotecile de lectură publică din R. P. Ungară

Aniversarea unui sfert de veac de la Eliberare e cea sărbătoare comună ce în-deamnă la un bilanț pe toate tărîmurile vieții popoarelor care au pornit la opera de construire a socialismului.

Cu ocazia acestei aniversări, bibliotecarii maghiari au făcut și ei o asemenea trecere în revistă a drumului parcurs și sint bucu-roși că au posibilitatea să-i informeze, pe scurt, pe bibliotecarii din R.S. România cu privire la unele dintre realizările dobîn-dite.

Izgonirea fashiștilor, în 1945, lichidarea orînduirii burghezo-moșierești au creat po-sibilități poporului maghiar ca, după cuce-rirea pozițiilor cheie ale puterii politice și economice, să facă primii pași și în pre-luarea moștenirii culturale și a mijloacelor de culturalizare.

Din inițiativa și sub îndrumarea Parti-dului Comunist Maghiar s-a desfășurat re-voluția culturală, care a înscris între scopu-rile sale și construirea unui nou sistem de biblioteci.

Cel de-al doilea război mondial a nimicit cea mai mare parte a bibliotecilor publice care au funcționat înainte de război. Doar cîteva biblioteci orașenești au reușit să-și păstreze o parte din colecțiile lor.

Se puna problema nu numai de a orga-niza noi biblioteci, dar și de a modela o structură modernă, în care bibliotecile, care funcționau pînă atunci izolat, zbatîndu-se fiecare și rezolvîndu-și singure problemele lor cele mai elementare, să poată să se sprijine una pe alta, formînd o rețea care să stea la dispoziția populației cu ansamblul colecțiilor lor. Cu alte cuvinte, trebuia planificat un sistem modern de biblioteci.

În stabilirea principiilor de bază ale orga-nizării unui sistem modern de biblioteci, specialiștii maghiari în biblioteconomie s-au bazat pe diferite izvoare.

În primul rînd, au avut ca exemplu ex-periența bogată a bibliotecarilor din Uniunea Sovietică.

Apoi, la dispoziția lor a stat bogata moș-tenire în domeniul organizării bibliotecilor

din timpul Republicii Ungare a Sfatuitorilor, din 1919, care, în linii mari, cuprîndea cele mai importante sarcini cu privire la orga-nizarea unui sistem de biblioteci socialiste. După Eliberare, mulți dintre conducătorii de odinioară ai mișcării bibliotecare din timpul primei revoluții proletare, aflați încă în viață, și-au oferit serviciile în sprijinul rea-lizărilor de acum.

La dispoziția noastră a stat bogata expe-riență a bibliotecilor mișcării muncitorești socialiste și ale mișcării socialiste agrare din șesul Ungariei.

Rolul de organ central organizatoric și al activității de planificare a fost îndeplinit la început de *Centrul bibliotecilor populare*. În 1949, acesta a organizat 10 biblioteci teritoriale (centrale) și prin mijlocirea lor, 471 de biblioteci satești. A desfășurat apoi o adevărată mișcare organizatorică, ceea ce a făcut posibil ca, în 1951, să fie inaugurată a doua mie bibliotecă satească, iar, cu un an mai tîrziu, a treia mie bibliotecă popu-lară satească.

În 1952, a apărut o Hotărîre a Consiliu-lui de Miniștri cu privire la dezvoltarea ac-tivității bibliotecare care a conturat prin-cipiile de bază și obiectivele unei politici bibliotecare socialiste, hotărîre care a stat la baza reorganizării rețelei de biblioteci de lectură publică, panalel cu coa administrativ-teritorială a țării.

În aceste împrejurări a început înființa-rea bibliotecilor județene și de plasă care fîințează și astăzi. Bibliotecile teritoriale și cele orașenești au fost comasate; astfel, în sfera de funcțiuni a unei singure instituții intră atît asigurarea lecturii populației din lo-calitatea centru de județ, respectiv de plasă, cît și îndrumarea metodică a bibliotecarilor din zona teritorială respectivă.

De și mai mare importanță a fost legea emisă de Prezidiul Republicii Populare Un-garia, în 1956, care, pe baza situației create în urma dezvoltării istorice și în perspectiva unor necesități de viitor, a creat sistemul nou și unic al bibliotecilor maghiare.

Astfel, legea a definit cele mai impor-

tante tipuri de biblioteci și rețelele lor. A înființat *Consiliul Național de biblioteconomie și de documentare* care este organul consultativ al conducerii pe țară a sistemului de biblioteci.

Legea a însărcinat Ministerul Culturii cu inspectia de specialitate a tuturor bibliotecilor.

Toate acestea au favorizat ca bibliotecile diferitelor organe de stat, ale organizațiilor sindicale și ale cooperativelor să desfășoare o activitate coordonată în sprijinul realizării obiectivelor culturale, politice, economice, iar în activitatea și dezvoltarea acestor biblioteci să se afirme puncte de vedere de specialitate unitare.

Calificarea la nivel universitar a bibliotecarilor, începută în 1948, precum și cea realizată prin intermediul diferitelor școli de bibliotecari, a făcut posibil ca o mare parte a bibliotecarilor, care la început n-au putut presta decît o activitate însuflețită de mișcare culturală generală, să devină specialiști. Cu ajutorul acestei noi și valoroase pături a intelectualității, formate în acești ani, s-au produs modificări calitative însemnate în munca bibliotecarilor.

Schimbarea calitativă a fost susținută și prin organizarea modernă a completării fondurilor. Producția noastră editorială oferă

cesului liber, biblioteca oferă cititorilor posibilități largi de alegere, favorizează ca selecția lecturii lor să aibă loc în condițiile cunoașterii colecțiilor bibliotecii respective.

O gamă largă de colecții de publicații periodice sînt oferite de asemenea prin accesul liber.

Aceste împrejurări au ridicat noi pretenții față de amplasarea, amenajarea și chiar față de însesi metodele de muncă ale bibliotecilor.

Trebuiau organizate mari spații cu acces liber în localurile bibliotecilor, ceea ce a revoluționat la noi construcția de bibliotecă. A apărut pe scenă biblioteca de lectură publică modernă, mai întîi în centrele județene sau de plasă — Kaposvár, Tatabánya, Zalaegerszeg, Fonyód, Marcali, Kiskunhalas —, apoi, după exemplul lor, în foarte multe comune, s-au ridicat construcții funcționale și atractive. Iar după exemplul bibliotecilor din Békéscsaba, Kalocsa, Szigetvár, Paks și Veszprém, care și-au modernizat vechile localuri, în foarte multe ale localității se desfășoară o asemenea mișcare de modernizare a localurilor vechi prin reconstrucții înteroare și reamenajări.

O viziune asupra activității rețelei de biblioteci din R.P. Ungară o pot da cifrele statistice înregistrate la sfîrșitul anului 1968 :

Biblioteci	Nr. biblioteci	Fond volume	Cititori	Volume împrumutate
de stat	2 663	15 571 524	1 597 556	43 364 821
ale sindicatelor	4 094	6 299 303	621 803	10 818 644
Total	6 757	21 870 827	2 219 351	54 183 465

o gamă foarte variată de publicații din care trebuie să alegi; de aceea *Centrul de biblioteconomie și metodică*, care funcționează pe lângă Biblioteca națională Szechenyi, editează bilunar un îndrumar privind completarea fondurilor, conținînd recomandări pentru diferite categorii de biblioteci publice, cu descrieri larg adnotate și caracterizări din punct de vedere al valorii, care permit bibliotecilor să achiziționeze cărți adecvate profilului lor și în conformitate cu posibilitățile lor materiale.

O importanță înînrurire asupra dezvoltării activității bibliotecilor publice a avut trecerea la sistemul accesului liber la raft.

În anul 1958, cîteva biblioteci pilot și-au conceput serviciile de relații cu cititorii pe această bază. Exemplul lor a fost urmat în masă de bibliotecile publice. În sistemul ac-

Rezultă de aici că la 1 000 de locuitori revin 2845 de cărți în bibliotecile publice, 218 cititori însoriși și 5314 volume împrumutate.

Indicele de circulație anual în aceste biblioteci este 24,4. În bibliotecile sătești și sindicale acesta este încă doar de 15—17 volume anual.

Din totalul copiilor pînă la 14 ani, 45 la sută sînt cititori ai bibliotecii publice, iar dintre tinerii între 14 și 18 ani, 40 la sută, 22 la sută dintre muncitori și 14 la sută dintre țărani frecventează de asemenea bibliotecile.

Aceste cifre probează că deși condițiile de funcționare nu sînt încă suficient de bune, totuși intensitatea activității bibliotecare e înaltă, că circulația cărților e mare

În linii mari se poate considera că organizarea rețelei de biblioteci publice maghiare e încheiată. În fiecare județ funcționează deja câteva biblioteci noi care pot fi privite ca adevărate biblioteci moderne ale viitorului.

Colaborarea între instituțiile aparținând celor două mari rețele de biblioteci publice — de stat și sindicale — este strânsă.

Rezultatele activității bibliotecilor pot fi socotite dintre cele mai de seamă realizări ale dezvoltării noastre culturale de după Eliberare. Bibliotecile reprezintă, astăzi, în Ungaria, atelierele cele mai organizate și mai accesibile ale educației și autoformării.

Cu toate acestea, bibliotecarii maghiari nu se mulțumesc cu realizările de până acum, nemulțumindu-se să ia ca termen de comparație situația de acum 25 de ani, ci cerințele obiective socialiste și nivelul mondial atins de biblioteci. Dorința lor este ca în fiecare oraș și în fiecare comună mai mare să funcționeze o bibliotecă publică modernă.

Experiența ne-a dovedit că, acolo unde apare o bibliotecă publică într-adevăr modernă, în rândurile populației se manifestă un interes accentuat față de această instituție, iar cerul cititorilor ei crește de câteva ori. În localitățile mai mari, bibliotecile sînt frecventate zilnic de 4—5 sute de oameni pentru împrumut sau loatură pe loc, iar cititorii mai pretențioși consideră aceste instituții drept baze de informare.

Încă n-am avut nici un exemplu ca o bibliotecă frumos amenajată și bine condusă să nu găsească un larg ecou în public. Tocmai acest lucru ne-a dovedit că după școală, bibliotecă este instituția de cultură cea mai importantă, iar împreună cu școala ele reprezintă instituțiile de bază ale culturii. De aceea, este necesar ca existența acestor biblioteci, răspîndirea lor, dotarea lor, activitatea lor să fie bazate pe un sistem de normare și planificare.

Bibliotecă participă la activizarea omului în viața publică și este totodată un sprijinitor eficient în dezvoltarea democrației socialiste.

Pentru ca bibliotecile să-și îndeplinească funcțiile cât mai eficient sînt necesare analize științifice cu privire la cerințele de lectură ale principalelor grupe sociale și cu privire la serviciile diferențiate pe care bibliotecă trebuie să le ofere, corespunzător acestor interese.

Bibliotecile maghiare se bucură de un larg sprijin social în accelerarea dezvoltării lor. Între altele, Uniunea Scriitorilor Maghiari a inițiat o mișcare intitulată „Olvasó népért” [Pentru un popor cititor], care are drept scop să înlesnească o mai largă recunoaștere socială a activității bibliotecilor și a lecturii publice și să determine în consecință un sprijin public corespunzător.

PALDY RÓBERT

O realizare a Bibliotecii Academiei R.S.R. :
BIBLIOGRAFIA PERIODICELOR ROMĂNEȘTI.

În luna decembrie 1956, Prezidiul Academiei R.S.R. a luat hotărîrea de a încredința Secției de bibliografie a Bibliotecii Academiei însemnata sarcină de a elabora, în continuare, cele două mari repertorii de bibliografie națională retrospectivă: bibliografia cărților, de la 1831 — unde se oprește *Bibliografia românească veche* — la 1918, și bibliografia periodicelor, de la 1906 — unde se oprește tomul I publicat de Norva Hodoș și Al.-Sadi Ionescu —, de asemenea, la 1918.

George Baiculescu, conducătorul secției, care începuse, încă din al doilea trimestru al anului 1956, să strîngă, cu ajutorul citorva tineri bibliografi, material pentru bibliografia periodicelor, a inițiat, cu foarte puțini bibliografi de care putea dispune, două colective de lucru, cite unul pentru fiecare bibliografie, sub directa și permanenta sa îndrumare științifică.

După ce întregul colectiv (alcătuit din George Baiculescu, Georgeta Răduică și Neonila Onofrei) care a lucrat bibliografia periodicelor și din care au mai făcut parte Mihaela Munteanu-Velescu (august 1956—martie 1959), Selea Trifu (iulie 1960—decembrie 1963) și Aurel Pampu (aprilie—iunie 1956) a terminat operația de adunare a materialului și de redactare a fișelor, s-a trecut la re-elaborarea întregului material, confruntîndu-l foarte adesea din nou cu colecțiile, finisîndu-l și dîndu-i forma definitivă pentru tipar. În felul acesta s-a realizat primul obiectiv al secției, tipărindu-se, după 57 de ani de la apariția tomului I, tomul II¹⁾ din prima serie a bibliografiei periodicelor românești — a doua serie va îmbrățișa perioada 1919—1944 — care urmează să mai cuprindă încă patru tomuri și anume: tomul III, indicii pentru tomurile I și II și pentru Suplimentul la tomul I, tipărit împreună cu tomul II, indici indispensabili pentru ea bibliografia s-a dovedit adevărat un instrument de lucru valoros; tomul IV, publicațiile cu apariție anuală și nerogulată, avînd mai ales un caracter administrativ; tomul V, calendarele și almanahurile și, în sfîrșit, tomul VI care va cuprinde, potrivit crite-

¹⁾ George Baiculescu, Georgeta Răduică și Neonila Onofrei. *Publicațiile periodice românești (ziare, gazete, reviste) Tom. II, Catalog alfabetic: 1907—1918. Supliment: 1790—1906. Descrierea bibliografică.* [Cu o Introducere de George Baiculescu]. Buc., Editura Academiei R.S.R., 1969, XXIII + 871 p. (Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România).

riului teritorial, periodicele maghiare și germane apărute în Transilvania pînă în 1918 inclusiv.

În ceea ce privește stringerea materialului, trebuie să subliniem că, spre deosebire de autorii tomului I, George Baiculescu și colectivul de sub conducerea sa nu s-au mulțumit numai cu ceea ce le oferea Biblioteca Academiei, deși aceasta posedă peste 87 la sută din totalul periodicelor înregistrate în cele două tomuri și în supliment, ci au făcut cercetări, fie personal, fie prin corespondență, și la celelalte biblioteci din țară și chiar la colecțiile particulare, precum și la biblioteci de peste hotare.

Criteriile avute în vedere la alegerea materialului sînt cele pe care le-a fixat Academia Română încă din 1895 și anume: 1. criteriul limbii; 2. criteriul teritoriului statului român; 3. criteriul etnic. Ținînd seama de aceste criterii, cele două tomuri trebuie să cuprindă, în ordine alfabetică: 1. toate periodicele publicate în limba română, indiferent de locul de apariție sau de naționalitatea autorilor (redactorilor); 2. toate periodicele publicate în limbi străine care au apărut pe teritoriul României; 3. toate periodicele străine publicate de autori români în alte țări, chiar dacă au fost scrise în colaborare cu autori străini. Foarte acestea, bineînțeles, fiind vorba de seria I a bibliografiei periodice, de la apariție și pînă la 31 decembrie 1918.

Importanța apariției tomului de față, este cazul s-o spunem, deși formula s-a tot dat prea multă întrebuițare, umple cu adevărat un gol din cultura noastră. Prin munca și competența lui George Baiculescu și a colectivului de sub conducerea sa, Biblioteca Academiei dă primul său răspuns — și strălucit — sarcinii trasate de Prezidiul Academiei R.S.R. cu 13 ani în urmă.

Tomul II al bibliografiei periodice, publicat acum, înregistrează și descrie, în ordine alfabetică, 2758 (dintre care 459 sînt continuări sau reeditări) de ziare, gazete și reviste apărute între 1 ianuarie 1907 și 31 decembrie 1918, față de 3870 de titluri descrise în tomul I, iar suplimentul la tomul I descrie, în prima parte, 215 titluri noi, apărute între 1790 și 1907 și necuprinse în tomul I; în a doua parte a suplimentului sînt 208 completări sau rectificări la descrierile din tomul I, unele din ele avînd menirea să înlocuiască descrierile provizorii din acel tom.

Tomul se deschide cu o introducere scurtă, dar foarte clară și cuprinzătoare, semnată de George Baiculescu și în care, după un conțis istoric al bibliografiei periodice românești, expune metoda sa de lucru, izvorită din normele stabilite de Biblioteca Academiei, pe care a aplicat-o în tot cursul lucrării.

Datorită acestei metode, tomul II prezintă o serie de îmbunătățiri față de tomul I.

Le prezentăm aici pe cele mai însemnate.

În tomul II și în Suplimentul la tomul I, au fost introduse, în urma unei atente examinări și unele publicații seriale din cele cu frecvența mai rară, anuală sau neregulară, anuare, dări de seamă, rapoarte, anale pe care autorii primului tom le-au lăsat deoparte, dar care, prin conținutul lor, pot fi asimilate cu revistele literare sau științifice. Astfel, au fost înregistrate și descrise publicații ca: *Analele Societății Academice Române*, devenite, în 1879, *Analele Academiei Române* cu seriile de mai tîrziu ale acesteia, *Memoriile secțiunilor literare, istorice și științifice, Analele Institutului de patologie și bacteriologie*, editate de Victor Babes, *Anuarul Institutului geologic al României*, editat de L. Mrazec, *Anuar de geografie și antropogeografie*, editat de S. Mehedinți, *Dări de seamă ale sesiunilor Institutului geologic al României*, precum și altele de aceeași valoare științifică sau literară, care, altfel, s-ar fi pierdut printre publicațiile cu caracter administrativ în tomul IV.

De asemenea au mai fost incluse în tomul II revistele litografiate sau șapirografiate. Cu o circulație mai redusă, firește, decît cele tipărite, ele au totuși importanța lor mai ales dacă ne gîndim că printre ele se află *Buletin de informații*, editat de *Marele Cartier General* în timpul războiului nostru de reîntregire din 1916—1918 sau revista școlară *Aurora*, publicată de elevul *Mihail Sadoveanu*.

Au mai fost semnalate toate numerele speciale (comemorative, jubiliare), edițiile speciale și tablele de materii anuale sau pe mai mulți ani.

S-au menționat suplimentele publicate periodic, cuprinse în paginația publicațiilor respective, dar numai cînd suplimentul avea un titlu propriu.

Au fost menționați toți redactorii și toți colaboratorii, precum și toți artiștii care au colaborat la ilustrarea unei publicații. Printre aceștia figurează nume foarte cunoscute în plastica noastră ca Jean Steriade, Fr. Șirato, Camil Ressu, Iser, A. Verona, B'Arg. Ary Murnu ș.a.

S-au dat de asemenea date privitoare la istoricul periodicului: contopiri sau fuzionări de publicații, apariții paralele datorită scîndărilor din conducerea publicației, schimbări de titluri, de subtitluri, de format, schimbări ivite în personalul redacțional sau în rîndurile colaboratorilor etc. și au fost indicate sursele bibliografice, monografii, studii, articole, care cuprind informații și date istorice despre unele periodice.

Pentru periodicele din Supliment și din tomul II, descrise după colecțiile aflate în Biblioteca Academiei, s-au dat și cotele la care sînt înregistrate aceste colecții în depozitele Bibliotecii.

Ca și în primul volum — și pe o scară mai mare încă — au fost reproduse, la titlul respectiv, articolele programatice ale principalelor ziare și reviste.

Toate aceste îmbunătățiri ridică valoarea volumului publicat acum de Biblioteca Academiei R.S.R. și subliniază progresul făcut de bibliografia românească de la publicarea primului tom și pînă astăzi.

Tomul II ar fi cîștigat și mai mult în valoare, dacă nu s-ar fi renunțat la propunerea făcută de G. Baiculescu încă din 1956*) de a se introduce un element nou în descrierea periodicelor și anume indicarea anilor de apariție și a conținutului lor în numere și fascicule, lăsînd ca introducerea acestui important element să se facă începînd cu seria a II-a a bibliografiei periodicelor.

O bibliografie retrospectivă a periodicelor trebuie să îmbrățișeze o perioadă mai lungă de timp pentru a nu fragmenta viața — și deci, descrierea — unui periodic în mai multe volume bibliografice. Și perioada îmbrățișată de tomul II — 1907—1918 — este mult prea scurtă. Și mai este ceva. Anul 1906 pînă la care a mers primul tom și care, deci, separă cele două tomuri ale bibliografiei, nu reprezintă nimic din punct de vedere istoric sau cultural. Este evident că oricînd ar fi început, în epoca noastră.

*) În comunicarea *Despre problemele organizării bibliotecilor naționale retrospective românești*, prezentată la prima Sesiune științifică de bibliologie și documentare a Bibliotecilor R.S.R. și publicată în *Studi și cercetări de bibliografie*, Buc., II (1957).

să lucreze bibliografia periodicelor, presupunînd că tomul I n-ar fi existat, n-ar fi putut gîndi nici măcar o singură clipă să facă o asomona periodizare. Luînd în considerare toate cele de mai sus, ar fi fost în folosul unității lucrării ca George Baiculescu, atunci cînd a început lucrarea, s-o fi început cu refacerea tomului I, folosînd în întregime tot ceea ce progresul bibliografiei, ca știință, îi punca la îndemînă în 1956. Dar, fără îndoială că această refacere ar fi cerut un timp îndelungat, ceea ce ar fi întîrziat apariția actualii bibliografii.

Pentru toate acestea, însă, Biblioteca Academiei R.S.R., George Baiculescu și colectivul de sub conducerea sa nu merită mai puțin mulțumiri și felicitări din partea cercetătorilor și a oamenilor de cultură — și, poate, nu numai din țara noastră — pentru acest volum căruia Editura Academiei R.S.R. i-a dat o înfățișare tipografică la înălțimea conținutului.

Furați de evenimentul care-l constituie apariția tomului al II-lea din bibliografia periodicelor, să nu uităm de celălalt mare repertoriu bibliografic. Îmbrățișînd aproape un secol (1831—1918), *Bibliografia națională retrospectivă a cărților* este o lucrare de o mult mai mare amploare, cu mult mai multe și mai dificile probleme de culegere și de identificare a materialului, a autorilor, de datare etc. pe care o așteptăm cu nu mai puțin interes și a cărei apariție sperăm că nu va întîrzi prea mult.

Titus PARVULESCU

Cu privire la aniversarea centenarului nașterii lui V. I. Lenin

Lucrări în curs de apariție

Din bogatul plan editorial alcătuit de editurile noastre în vederea sărbătoririi centenarului nașterii lui V. I. Lenin, spicim următoarele titluri care vor întregi bibliografia recomandată în coloanele revistei:

Cel drag și apropiat. (Culegere de povestiri despre Lenin. Traducere din limba rusă). Editura tineretului.

Copilăria lui Lenin. (Traducere din limba rusă). Editura tineretului.

Deac, A. și Ilicioiu, I. *Lenin și România.* Editura militară.

Forța creatoare a ideilor leniniste. Editura politică.

Gorki, Maxim. *Întîlnire cu Lenin.* Editura „Univers”.

Kazakievici, E. *Caietul albastru.* (Episod din viața lui Lenin). Editura „Univers”.

Koptelov, A. *Se aprinde vîlvătaia.* (Scene din viața lui Lenin). Editura „Univers”.

Lenin și gîndirea militară sovietică. Editura militară.

Lenin și știința contemporană. Culegere de studii (titlu provizoriu). Editura științifică.

Lenin și literatura. Editura „Univers”.

Lenin și revoluția în lirica românească. (Antologie de poezie). Editura „Mihail Eminescu”.

Maiakovski, V. V. *Lenin.* Poem. Editura pentru literatură universală.

Maiakovski, V. V. *Poeme.* Editura „Mihail Eminescu”.

Poeți sovietici despre Lenin. Editura „Univers”.

Prilejacva, M. *Biografia lui Lenin.* Editura tineretului.

Alianța clasei muncitoare cu țărănimia muncitoare în România. Buc., Editura politică, 1970.

Apariția monografiei cu titlul de mai sus reprezintă o realizare remarcabilă a eforturilor unite ale cercetătorilor din cadrul Institutului de Studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., Academiei de învățământ social-politic „Ștefan Gheorghiu”, Institutului de istorie „Nicolae Iorga”. Institutului de cercetări economice al Academiei R.S. România și de la alte institute de cercetări.

Autorii realizează o analiză exhaustivă a unei importante forțe motrice a progresului social, alianța dintre clasa muncitoare și țărănimia muncitoare, încă de la începuturile ei pînă în zilele noastre. Această forță motrică a strîns în jurul său toate orientările progresiste manifestate de-a lungul anilor, pe toți oamenii muncii în vederea luptei de clasă pentru eliberarea socială, pentru construcția noii orînduirii sociale, societatea socialistă. Vasta acțiune organizatorică pentru încheierea, dezvoltarea și consolidarea alianței, ce reprezintă o problemă fundamentală a istoriei contemporane a României, nu a avut un caracter temporar. După cum arată autorii, înfăptuirea alianței este necesară atît pentru cucerirea puterii politice din mîna statului capitalist, ca primă condiție obiectivă pentru trecerea la construirea societății noi, cit și pentru consolidarea pozițiilor cucerite în urma revoluției socialiste, în prima fază, și pentru trecerea la construirea comunismului.

În prima parte, colectivul de autori evidențiază orientarea mișcării muncitorești de la apariția ei spre înfăptuirea unei apropieri și a unei strînse alianțe între cele două clase sociale fundamentale ale societății în lupta împotriva exploatarei. Poziția teoretică și activitatea practică, nemijlocită a mișcării socialiste și muncitorești față de problema agrar-țărănească, problemă ce a polarizat atenția vieții social-politice de la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului XX, este tratată pe fondul stărilor de lucruri de la sate din epoca respectivă marcată de puternice răscoale țărănești ce au zdruncinat din temelii orînduirea burghezo-moșierească din România. Acțiunile și formele de luptă ale clasei muncitoare din timpul răscoalelor au contribuit la creșterea prestigiului mișcării socialiste prefigurînd într-o primă formă conștiința necesității alianței proletarietului cu țărănimia.

Crearea Partidului Comunist Român a deschis o etapă nouă în lupta maselor muncitoare de la orașe și sate pentru libertăți democratice, pentru progres social. Partea a doua a lucrării urmărește dezvoltarea alian-

ței în noile condiții istorice, evidențiind evoluția strategiei și tacticii partidului în problema țărănească, activitatea sa politică și organizatorică pentru făurirea unei puternice alianțe muncitorești-țărănești în lupta pentru izbînda revoluției populare. Partidul a desfășurat o intensă activitate pentru întărirea și crearea unor noi organizații de partid la sate, cit și pentru înființarea unor organizații democratice legale sub direcția conducere a partidului. Frontul plugarilor, Liga muncii, Madosz-ul sînt cîteva organizații care au desfășurat vaste acțiuni politice pentru atragerea țărănimii în lupta de clasă.

Ultimele două părți ale monografiei prezintă amplitud, uriașul proces pentru consolidarea alianței, punctîndu-se modul propriu, original de rezolvare, în spiritul filozofiei marxist-leniniste și în deplină concordanță cu particularitățile specifice ale țării noastre. A problemei țărănești, evidențiindu-se, în același timp, și implicațiile majore de ordin economic-politic și social-cultural ale ridicării pe trepte mereu mai înalte a alianței muncitorești-țărănești, temelia de granit a orînduirii noastre socialiste.

D. PETRE

Revoluția română din 1848. Buc., Editura politică, 1969. 376 p. (Mica bibliotecă de istorie).

Conceptută și realizată de un colectiv de cercetători de la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. și Institutul de istorie „Nicolae Iorga” al Academiei R.S.R., format din C. Căzănișteanu, D. Berindei, M. Florescu și V. Niculae, bazată pe un bogat material bibliografic, lucrarea cuprinde culegeri de documente, memorii ale unor participanți la revoluție, materiale din literatura istorică care abordează această temă.

În prefață, autorii prezintă istoriografia problemei, scopul urmărit în editarea lucrării și mijloacele folosite pentru realizarea lui.

Primul capitol este destinat analizei revoluției de la 1848 pe plan european. Ea servește la prezentarea cadrului extern în contextul căruia a izbucnit și s-a desfășurat revoluția din Țările Române.

În cel de-al doilea capitol se relevă stadiul de dezvoltare social-economică și politică a Moldovei, Transilvaniei și Țării Românești în perioada anterioară anului revoluționar 1848, punîndu-se în evidență cauzele profunde, de natură internă, care au generat revoluția română de la 1848.

Capitolul al treilea este consacrat mișcării revoluționare din deceniile premergătoare anului 1848 și pregătirii ideologice a revoluției. Se apreciază rolul societăților politice secrete și al societăților culturale sub paravanul cărora ele își desfășurau activitatea revoluționară precum și cel al zia-

relor, al revistelor și al tipăriturilor apărute în această perioadă în care și-au făcut loc, în pofida rigorilor cenzurii, ideile de dreptate socială și unitate națională ce în-suflețeau pe entuziaștii revoluționari.

Cristalizarea situației revoluționare în preajma izbucnirii revoluției face obiectul celui de-al patrulea capitol al lucrării.

Al cincilea capitol prezintă programele revoluției, ca reflectare a dezideratelor comune ale românilor. Sint evidențiate etapele nuncii de elaborare a programelor revoluției, treptata clarificare asupra obiectivelor și sarcinilor care stau în fața burgheziei românești și a maselor populare țărănești și orășenești.

Desfășurarea propriu-zisă a revoluției face obiectul analizei capitolului al șaselea al lucrării. Într-o tratare originală, unitară și cronologică, se urmărește creșterea și maturizarea procesului revoluționar, distingând forțele de clasă înlețate în luptă, delimitând atât rolul de hegemon al burgheziei, cât și aportul hotărâtor al maselor în lupta pentru realizarea practică a obiectivelor înscrise în program. Sint reliefate figurile de luptători pentru emanciparea socială și națională a românilor ale lui N. Bălcescu, A. Iancu, C. A. Rosetti, M. Kogălniceanu, S. Bărnuțiu și ale altora.

Un însemnat aspect al evenimentelor revoluționare ale anului 1848, problema unirii naționale în revoluția română, este pe larg analizat și expus în cuprinsul capitolului al șaptea.

În capitolul al optulea sint tratate evenimentele care au dus la înăbușirea revoluției, relevându-se atât rolul nefast al forțelor reacționare interne, cât și cel al intervenției contrarevoluționare străine a celor trei mari imperii (Imperiul Otoman, Imperiul Habsburgic și Imperiul țarist), hoărăitoare în înfrângerea revoluției în cele trei țări române.

După înăbușirea revoluției, lupta generației pașoptiste a continuat în emigrație. Analizei acestui aspect al revoluției îi este destinat capitolul al nouălea al lucrării.

Încheierea este consacrată aprecierilor asupra rolului și locului revoluției române de la 1848 în istoria poporului român, perspectivele deschise de revoluție luptei pentru liberarea socială și realizarea unității și a independenței naționale a românilor.

Destinat maselor largi de cititori, lucrarea va servi la o mai bună cunoaștere a acestui eveniment de mare însemnătate în trecutul nostru istoric care a fost revoluția română de la 1848.

O. MATICHESCU

Biberi, Ion. *Visul și structurile subconștientului*. Buc., Editura științifică, 1969.

Explicarea viselor și a fenomenelor intime de trăire subiectivă — de „simțire” — constituie o preocupare permanentă a oame-

nilor. Ei sint curioși să afle natura acestor fenomene, a acestui spectru sufletelesc, să descifreze sensul vieții lor, să întrevadă perspectiva vieții proprii. Ei vor să știe care este „linia vieții” lor și ce ar trebui să întreprindă personal pentru a avea succes în viață, pentru realizarea de sine.

Cunoașterea acestei laturi a sufletului nostru exercită o atracție deosebită și prin coloritul ei, aparent straniu, dar cât se poate de firesc și care joacă un rol important în exteriorizarea acțiunilor noastre comportamentale, în realizarea personalității, rol pe care oamenii îl bănuiesc și pe care ar dori să îl cunoască cât mai de aproape.

Unei asemenea cerințe îi răspunde lucrarea *Visul și structurile subconștientului*, reprezentând rezultatul unei vaste exporie științifice în materie și al unei informații cuprinzătoare și la zi în acest domeniu. Ea tratează această problemă complexă, mult discutată la ora actuală pe plan mondial, pe baza celor mai noi descoperiri ale psihologiei, psihiatriei și anume funcțiile creatoare ale subconștientului și rolul lor stimulator creator și reglator a activității conștiente, ținând de înțelegerea generală a vieții sufletești, privită sub unghiul devenirii.

Autorul consideră că în raportul dintre conștient și subconștient există o determinare și o echilibrare reciprocă, pe care o analizează multilateral, sugerând practici de cercetare, sociale, instructiv-educative și medicale date prețioase în vederea atât a menținerii cât și a restabilirii acestui echilibru, esențial pentru conservarea integrității psihice, conștiente și morale.

Scrisă într-un spirit profund științific și în același timp vioi și accesibil, de către un medic psihiatru cunoscut și fin observator al fenomenelor sufletești, cartea este „mărturia unei îndelungi cercetări a vieții sufletești, obținute prin mijlocirea tuturor metodelor de examen de care dispune omul de știință al vremurilor noastre”.

De-a lungul vieții sale — cum o mărturisește însuși autorul — el a efectuat o cercetare introspectivă proprie asupra proceselor de organizare a viselor, prin observații personale amănunțite, consemnate cu perseverență în scris după fiecare deșteptare, completată apoi cu examene experimentale clinice ale vieții omice. Acest studiu, săvârșit pe baza unui imens material de observație, a fost completat apoi cu vasta bibliografie a problemei.

Fiind de mare actualitate și având implicații profunde de ordin informațional și aplicativ, ea interesează nu numai pe specialiști ci și un public foarte larg de cultură medie care va găsi în ea răspunsuri la întrebări în legătură cu structura viselor și a vieții sufletești, cu fenomenele de trăire și realizare proprie și plenară a personalității umane.

Aurel DICU

(aprilie—mai—iunie 1970)

3 APRILIE — 65 de ani de la moartea (1905) scriitorului și folcloristului român IOAN POP-RETEGANUL (n. 1833).

Povești ardelenesti. Culese din gura poporului. Ed. a 2-a. Buc., Editura tineretului, 1957. 228 p. (Colecția Miorița, 5); *Crincu, vânătorul codrului.* Buc., Editura tineretului, 1963. 64 p.

4 APRILIE — 25 de ani de la eliberarea Ungariei de sub jugul fascist (1945). Săr-bătoarea națională a poporului ungar.

6 APRILIE — 450 de ani de la moartea (1520) lui RAFAEL (SANZIO sau SANTI RAFFAELLO), pictor italian, reprezentant de frunte al Renașterii (n. 1483).

Florea, Vasile. *Rafael.* [Antologie de texte, selecția imaginilor și cronologia: Vasile Florea]. Buc., Editura Meridiane, 1967. 47 p. + 32 f. reproducere.

7 APRILIE — *Zina sănătății.*
— 200 de ani de la nașterea (1770) poetului englez WILLIAM WORDSWORTH (m. 1850).

13 APRILIE — 275 de ani de la moartea (1695) poetului francez JEAN DE LA FONTAINE, unul dintre cei mai mari fabuliști ai lumii (n. 1621).

Fabule. Traducere de Tudor Mănescu. Prefață și tabel cronologic de N. N. Condeescu. Buc., E.P.L., 1963, XXXIV + 254 + 1 f. portr. (B.P.T., 160); *Fabule.* Versiune românească de Tudor Argezi. Ilustrații de Mircea Marosin. Ed. a 3-a, adăugită. Buc., Editura tineretului, 1963. 96 p. cu ilustr.

14 APRILIE — Se împlinesc 225 de ani de la nașterea (1745) scriitorului satiric rus D. I. FONVIZIN (m. 1792).

Neisprăvitul. Traducere din limba rusă de Tamara Gane. Buc., E.S.P.L.A. — Cartea rusă, 1953. 127 p. cu ilustr. (B.P.T.); *Teatru.* Traducere de Tamara Gane. Buc., Cartea rusă, 1953. 162 p. (Clasicii ruși).

— 35 de ani de la moartea (1935) scriitorului român PANAIT ISTRATI (n. 1884).

Chira Chiralina și alte povestiri. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 464 p. + 1 f. portr.; *Ciulinii Bărdăganului.* În românește de Alexandru Talex. Prefață de Mircea Zăciu. Buc., Editura tineretului, 1957. 115 p. cu portr.; *Chira Chiralina. Moș Anghel. Ciulinii Bărdăganului.* Prefață de Al. Oprea. Buc., E.P.L., 1962. XVIII + 405 p.; *Chira Chiralina. Moș Anghel.* Traducere de Eugen Barbu. Ed. ilustrată de Mircea Dumitrescu. Buc., E.P.L., 1966. 240 p. + 12 f. pl.; *Opere complete. Oeuvres completes.* Texte alese, prefață și note de Al. Oprea. Ed. bilingvă. Traducere de Eugen Barbu. Vol. 1—2. Buc., E.P.L., 1966. 2 vol.

Oprea, Al. *Panait Istrati.* Buc., E.P.L., 1964—408 p. + 12 f. pl.

17 APRILIE — 25 de ani de la moartea (1945) poetului român ION PILLAT (n. 1891).

Poezii. Antologie și prefață de Aurel Rău. Buc., E.P.L., 1965. XLVII + 448 p. + 1 f. portr. + 4 f. facs.; *Poezii.* Antologie de Dinu Pillat. Prefață de Mircea Tomuș. Vol. 1—2. Buc., E.P.L., 1967. Vol. 1. XXXVIII + 226 p.; vol. 2. 334 p. (B.P.T., 403—404); *Versuri.* Buc., Editura tineretului, 1968. 271 p. (Cele mai frumoase poezii, 100).

19 APRILIE — 15 ani de la moartea (1955) fizicianului german ALBERT EINSTEIN, laureat al Premiului Nobel (n. 1879).

Einstein, Albert și Infeld Leopold. *Evoluția fizicii. Dezvoltarea ideilor de la primele concepții la teoria relativității și teoria cuantelor.* Traducere din limba engleză. Buc., Editura tehnică, 1957. 240 p. cu fig. + 3 f. pl.

Kuznețov, B. G. *Albert Einstein.* Ed. a 2-a, revăzută și completată. Traducere de Dumitru Neagu. Buc., Editura științifică, 1968. 492 p. + 10 f. pl. (Savanți de pretutindeni).

20 APRILIE — 75 de ani de la moartea lui RAICU IONESCUI-RION (n. 1827), critic literar și publicist militant socialist.

Datoria artei. Articole și studii de critică literară. Ed. îngrijită și prefață de Savin Bratu. Buc., E.S.P.L.A., 1959. 232 p. (Mica bibliotecă critică, 62); *Scrieri.* Culegere de texte, studii și note de Florica Neagoe. Buc., Editura științifică, 1964. 380 p.

22 APRILIE — 100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI V. I. LENIN

Vezi: Caloianu, Florica. *V. I. Lenin, 100 de ani de la naștere.* Bibliografie de recomandare. I, II, III, IV. În: *Revista bibliotecilor*, 22, nr. 12, dec 1969, p. 712—715 și 23, nr. 1, ian 1970, p. 6 și nr. 2, feb 1970, p. 72—74.

25 APRILIE — Se împlinesc 375 de ani de la moartea (1595) lui TORQUATO TASSO, mare poet italian (n. 1544).

Aminta. [Traducere și note de Romulus Vulpescu]. *Epistolarul*. [În românește de G. Lăzărescu]. Studiu introductiv și îngrijirea ediției: Nina Façon. Buc., E.S.P.L.A., 1956. 367 p. + 1 f. portr. (Clasicii literaturii universale); *Jerusalimul elberat*. În românește de Aurel Covalci. Prefață de Ovidiu Drimba. Vol. 1—2 Buc., E.P.L., 1969. Vol. 1 XLVI + 367 p.; vol. 2. 375 p. (B.P.T., 439—494).

30 APRILIE — Se împlinesc 100 de ani de la nașterea (1870) compozitorului austriac de origine maghiară FRANZ LEHÁR (m. 1948).

1 MAI — ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A CELOR CE MUNCESC.

2 MAI — ZIUA TINERETULUI DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

4 MAI — 15 ani de la moartea (1955) compozitorului român GEORGE ENESCU (n. 1881).

Bălan, George. *George Enescu*. Buc., Editura tineretului, 1963. 240 p. cu ilustr. + 10 f. pl. (Oameni de seamă); Bălan, George. *George Enescu*. Mesajul — estetica. Buc., Editura muzicală, 1962. 320 p. cu note muzicale + 10 f. pl.; Cîmpeanu, Pavel. *Jurjac*. Enescu copil. Ilustrații de Cik Damadian. Buc., Editura tineretului, 1961. 351 p.; Ciomac, Emanoil. *Enescu*. Îngrijirea ediției și prefață de Clemansa Liliana Firca. Buc., Editura muzicală, 1968. 220 p. + 4 f. pl.; Cosma, Octavian Lazăr. *Oedip-ul enescian*. Buc., Editura muzicală, 1967. 496 p. cu note muzicale + 4 f. pl.

5 MAI — 1818. S-a născut KARL MARX

Vezi referințele bibliografice din: *Catendar (aprilie—mai—iunie 1968)*. În: *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 3, mar 1968, p. 184.

7 MAI — 50 de ani de la moartea (1920) lui CONSTANTIN DOBROGEANU-GHEREA, sociolog și critic literar, unul dintre conducătorii social-democraților români (n. 1855).

Studii critice. Ed. îngrijită de George Ivașcu Buc., E.P.L., 1967. LXXX + 776 p. + 1 f. portr.; *Scrieri social-politice*. Studiu introductiv, antologie și note de Damian Hurezeanu. Buc., Editura politică, 1968. 295 p. + 1 f. portr. (Mica bibliotecă de istorie); *Studii critice*. Ed. îngrijită de George Ivașcu. Studiu introductiv și note finale de Zoe Dumitrescu-Buşulenga. Buc., Editura tineretului, 1968. 351 p. (Lyceum, 36).

8 MAI — 1921. CREAREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

9 MAI — 1877. Proclamarea independenței de stat a României.

— 25 de ani de la capitularea Germaniei hitleriste (1945). Ziua victoriei împotriva fascismului.

— 25 de ani de la eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul hitlerist. Sărbătoarea națională a poporului cehoslovac.

— 75 de ani de la nașterea (1895) poetului și filozofului român LUCIAN BLAGA (m. 1961).

Poezii. Cu un cuvint înainte de George Ivașcu. Buc., E.P.L., 1962. 216 p. + 1 f. portr.; *Hronicul și cîntecul virstelor*. Ed. îngrijită și cuvint înainte de George Ivașcu. Buc., Editura tineretului, 1965. XIV + 258 p.; *Antologie de poezie populară*. Ed. îngrijită de George Ivașcu. Ilustrații de Mihai Vulcănescu. Buc., E.P.L., 1966. XIV + 302 p.; *Cîntecul românesc în Transilvania în secolul al XVIII-lea*. Ed. îngrijită de George Ivașcu. Buc., Editura științifică, 1965. 232 p. + 1 f. portr.; *Versuri*. Ed. îngrijită și prefațată de Aurel Rău. Buc., Editura tineretului, 1966. 256 p. + 1 f. portr. (Cele mai frumoase poezii, 92); *Poezii*. Ed. îngrijită, revăzută și adăugită de George Ivașcu. Buc., E.P.L., 1967. LXXXIX + 556 p. + 1 f. portr.; *Poezii*. Ed. îngrijită de George Ivașcu. Prefață de Mircea Tomuş. Vol. 1—2. Buc., E.P.L., 1968. Vol. 1. Poemele luminii. XLIV + 284 p.; vol. 2. *Mirabila sămînță*. 264 p. (B.P.T., 438—439); *Zări și etape*. Text îngrijit și bibliografie de Dorli Blaga. Buc., E.P.L., 1968. 344 p. + 9 f. pl. (Minerva); *Trilogia culturii: Orizont și stil, Spațiul mioritic, Geneza metaforei și sensul culturii*. Cuvint înainte de Dumitru Ghișe. Buc., E.L.U., 1969. XI + 403 p.; *Crohmalniceanu, Ov. S. Lucian Blaga*. Buc., E.P.L., 1963. 180 p.; Micu, Dumitru. *Lirica lui Lucian Blaga*. Buc., E.P.L., 1967. 168 p.

12 MAI — 100 de ani de la moartea (1870) lui EFTIMIE MURGU, democrat-revoluționar român, unul dintre conducătorii mișcării naționale și sociale a românilor din Transilvania (n. 1805).

— 125 de ani de la moartea (1845) lui BATSÁNYI JÁNOS, poet maghiar (n. 1763).

— 100 de ani de la nașterea (1870) lui ERNEST JUVARA, anatomist și chirurg român (m. 1933).

15 MAI — 125 de ani de la nașterea (1845) biologului rus I. I. MECINIKOV, laureat al Premiului Nobel (m. 1916).

Moghilevski, B. I. I. *Mecnikov*. Viața unui mare biolog. În românește de Vl. Cogan. Buc., Editura tineretului, 1957. 351 p. + 6 f. pl. (Oameni de seamă).

19 MAI — 75 de ani de la moartea (1895) lui JOSÉ MARTÍ, poet și publicist, democrat-revoluționar, erou al poporului cuban (n. 1853).

21 MAI — 90 de ani de la nașterea (1880) poetului român TUDOR ARGHEZI (m. 1967).

Listă selectivă a volumelor editate în ultimii 10 ani (1960—1969).

Stihuri pestrițe. Ed. a 2-a. Buc., Editura tineretului, 1960. 144 p.; *Tablete de cronicar*. Prefață de D. Micu. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 336 p. + 1 f. portr.; *Versuri*. Cuvint înainte de Mihail Ralea. Buc., E.S.P.L.A., 1960. VII + 392 p. + 1 f. portr. (B.P.T., 20); *Povestind copiilor*. Prefață de Eugen Jebeleanu. Buc., Editura tineretului, 1961. 164 p. (Scritorii patriei povestind copiilor); *Cu bastonul prin București*. [Tablete]. Buc., E.P.L., 1961. 160 p.; *Frunze*, [Poezii]. Buc., E.P.L., 1961. 60 p.; *Jocuri de copii*. [Versuri]. Buc., Editura tineretului, 1961. 16 p.; *Versuri*. Buc., E.P.L., 1961. 436 p.; *Poeme noi*. Buc., E.P.L., 1963. 88 p.; *Prisaca*. Buc., Editura tineretului, 1963. 24 p. + 4 f. pl.; *Șapte frați*. [Versuri]. Buc., Editura tineretului, 1963. 7 f. ilustr.; *Cadete*. [Versuri]. Buc., E.P.L., 1964. 64 p.; *Animale mici și mari*. Buc., Editura tineretului, 1965. 9 f. ilustr.; *Bună dimineața, primăvară*. Buc., Editura tineretului, 1965. 116 p.; *Lina*. Roman. Buc., E.P.L., 1965. 328 p.; *Răzlete*. Buc., E.P.L., 1965. 576 p.; *Stabe*. Buc., E.P.L., 1965. 68 p.; *Versuri lungi*. Prefață și note de Dumitru Micu. Buc., Editura tineretului, 1963. 160 p. cu portr. (Biblioteca școlară, 114); *Zece harapi*, *Zece căței*, *Zece mișe*. Desene de Eugen Taru. Buc., Editura tineretului, 1965. 72 p.; *Ritmuri*. Buc., E.P.L., 1966. 92 p.; *Versuri*. Vol. 1—2. Buc., E.P.L., 1966. Vol. 1. 527 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 543 p.; *Litanii*. Buc., E.P.L., 1967. 230 p.; *Noaptea*. [Versuri]. Buc., E.P.L., 1967. 78 p.; *Frunzele tale*. Poezii. Buc., E.P.L., 1960. 64 p.; *Caseta cu ducuri*. [Povești]. Buc., Editura tineretului, 1968. 8 broșuri; *Teatru*. Buc., E.P.L., 1968. 560 p.

Crohmăniceanu, Ov. S. *Tudor Arghezi*. Buc., E.S.P.L.A., 1960. 336 p.; Petroveanu, Mihail. *Tudor Arghezi poetul*. Buc., E.P.L., 1961. 132 p. (Mica bibliotecă critică); Vianu, Tudor. *Arghezi, poet al omului*. Cântare omului în cadrul literaturii comparate. Buc., E.P.L., 1964. 247 p.; Micu, Dumitru. *Opera lui Tudor Arghezi*. Eseu despre virstele interioare. Buc., E.P.L., 1965. 424 p.; Manu, Emil. *Prolegomene argheziene*. Buc., E.P.L., 1968. 224 p.

— 75 de ani de la moartea (1895) compozitorului austriac FRANZ VON SUPPÉ (n. 1819).

25 MAI — 25 de ani de la moartea (1945) poetului sovietic DEMIAN BEDNII (n. 1883).

Versuri alese. În românește de Geo Dumitrescu. Buc., Cartea rusă, 1958. 220 p.

29 MAI — 25 de ani de la moartea (1945) scriitorului român MIHAIL SEBASTIAN (n. 1907).

Accidentul. Roman. Ed. îngrijită și prefațată de V. Mindra. Buc., E.P.L., 1962. 256 p.; *Opere alese*. Ed. îngrijită și prefațată de V.

Mindra. Vol. 1—2. Buc., E.P.L., 1962. Vol. 1. LXX + 516 p. + 9 f. pl.; vol. 2. 456 p. (Scritorii români); *Jocul de-a vacanța*. *Steaua fără nume*. *Ultima oră*. [Teatru]. Prefață de Mircea Tomuș. Buc., E.P.L., 1965. XXIV + 392 p. (B.P.T., 293); [Romane]. Vol. 1—2. Prefață de Simion Mîoc. Buc., E.P.L., 1968. Vol. 1. Orașul cu salcimi. XXXI + 248 p.; vol. 2. Accidentul. 336 p. (B.P.T., 424—425).

Stefănescu, Cornelia. *Mihail Sebastian*. Buc., Editura tineretului, 1968. 128 p. cu ilustr. + 8 f. pl.

31 MAI — 125 de ani de când a apărut lucrarea lui Friedrich Engels, *Situația clasei muncitoare din Anglia* (1845).

1 IUNIE — Ziua internațională pentru apărarea copilului.

7 IUNIE — Ziua pionierului.

8 IUNIE — 275 de ani de la moartea (1695) lui CRISTIAAN HUYGENS, matematician, fizician și astronom olandez (n. 1629).

— 100 de ani de la moartea (1870) scriitorului englez CHARLES DICKENS (n. 1812).

Note din America. Prefață și note: Dan Grigorescu. Buc., Editura tineretului, 1963. 200 p. cu portr. (Biblioteca școlară, 58); *Timburi grele*. Roman. Buc., E.L.U., 1964. 304 p. (Clasific literaturii universale); *Martin Chuzelcut*. Roman. Traducere de Mihnea Gheorghiu. Vol. 1—2. Buc., E.L.U., 1965. Vol. 1. 504 p.; vol. 2. 488 p. (Clasific literaturii universale); *Aventurile lui Oliver Twist*. Ed. a 3-a. Buc., Editura tineretului, 1968. 448 p.; *Marile speranțe*. Roman. Prefață de Dan Grigorescu. Vol. 1—2. Buc., E.P.L., 1968. Vol. 1. XLVII + 311 p.; vol. 2. 359 p. (B.P.T., 115—116); *Viața lui David Cooperfield*. Roman. În românește de Ioan Comșa. Ed. a 2-a. Vol. 1—2. Buc., Editura tineretului, 1969. Vol. 1. 520 p.; vol. 2. 536 p.

10 IUNIE — 90 de ani de la nașterea (1880) scriitoarei și publicistei maghiare KAFFKA MARGIT.

11 IUNIE — 1948. Marea Adunare Națională a votat legea naționalizării princi-palelor mijloace de producție.

16 IUNIE — 135 de ani de la înființarea (1835) Academiei Mihăilene, institut de învățămînt secundar și superior.

21 IUNIE — Ziua aviației Republicii Socialiste România.

29 IUNIE — 75 de ani de la moartea (1895) naturalistului englez TH. H. HUXLEY (n. 1825).

30 IUNIE — Ziua învățătorului.

În amintirea lui I. P. KONDAKOV

A încetat din viață Ivan Petrovič Kondakov, activist de seamă în domeniul culturii, director al Bibliotecii Unionale de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin“.

I. P. Kondakov s-a născut în anul 1905, într-o familie de muncitori. După ce și-a absolvit studiile universitare, a activat pe tărîmul învățămîntului și a ocupat funcții importante pe linie de partid și de stat. Director al Bibliotecii Unionale de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin“ din 1959, I. P. Kondakov a desfășurat o activitate deosebit de rodnică în domeniul biblioteconomiei. Dînd dovadă de o înaltă principialitate, orizont larg, erudiție excepțională, spirit organizatoric sensibil față de oameni, el a adus

o însemnată contribuție la dezvoltarea bibliotecii care poartă numele lui Lenin. I. P. Kondakov a fost președintele Consiliului bibliotecilor din Ministerul culturii al U.R.S.S. și multe evenimente importante din lumea bibliotecilor sînt legate de numele lui. El a militat permanent pentru întărirea și dezvoltarea legăturilor dintre bibliotecile din Uniunea Sovietică, cele din țările socialiste și din alte țări. Conducînd una dintre cele mai mari biblioteci din lume, I. P. Kondakov a contribuit la elaborarea unor probleme teoretice fundamentale și la editarea multor lucrări capitale de biblioteconomie, bibliografie, istoria cărții. A publicat peste 30 de lucrări în acest domeniu. I. P. Kondakov a studiat creator experiența bibliotecilor din diferite țări ale lumii, a participat activ la lucrările organizațiilor profesionale internaționale, fiind cunoscut și apreciat ca un specialist de prestanță.

Pentru biblioteconomia sovietică, ca și pentru întreaga dezvoltare a mișcării bibliotecare internaționale, moartea lui I. P. Kondakov constituie o grea pierdere.

POȘTA REDACTIEI

Biblioteca municipală din Cluj. În legătură cu cele trei întrebări pe care le-ați adresat redacției noastre în scrisoarea din 20 ianuarie a.c., vă răspundem următoarele:

Catalogul trimestrial de creștere a colecțiilor Bibliotecii municipale din Cluj, cunoscut și apreciat de noi îndeosebi pentru modul corect de întocmire a lui, reprezintă instrumentul **necesar și suficient** pentru informarea curentă asupra colecțiilor bibliotecilor publice la nivelul județului. Am relevat cu prilejul unei analize a citorva instrumente de acest fel, elaborate de unele bi-

blioteci municipale*), principalele sarcini ale acestor cataloage: asigurarea informării publicului și bibliotecarilor, de multe ori în vederea înlesnirii împrumutului interbibliotecar; unificarea regulilor de descriere, de clasificare și de topografie a publicațiilor; înlesnirea circulației cărților de la unitatea centrală la filiale. Și, în ceea ce privește prima întrebare ce ne-ați adresat-o, ne oprim doar la sarcina de informare. Aici va trebui să fim bine înțeleși: este vorba de informarea publicului și a bibliotecarilor asupra colecțiilor unei biblioteci mari (respectiv, municipale) a județului, deci, în ce

*) Vezi: Vlădescu, George, *Cataloagele de creștere a colecțiilor bibliotecilor municipale în bibliotecile comunale sau Unde se oprește eficiența unor instrumente de informare*. In: Revista bibliotecilor, 21, nr. 11, nov 1968, p. 650-655.

POȘTA REDACTIEI

privește cititorii și bibliotecarii din județ, de o lărgire a informației lor asupra unor lucrări care, date fiind posibilitățile res-trinse de achiziționare, lipsesc din biblio-tecele mici și mijlocii. Tot de o lărgire a informației asupra cărților la care ar putea avea acces, prin împrumut interbibliotecar, cititorii și bibliotecarii din bibliotecile mici și mijlocii era vorba, în articolul citat, atunci când sugeram consemnarea siglelor bibliotecilor orășenești din județ în care se află anumite lucrări absente din biblio-tecele comunale. Nu vedem însă nici un sens pentru o consemnare a siglelor biblio/teciilor comunale — în care se află o parte din lucrările intrate în biblioteca municipală —, deoarece ceea ce se găsește într-o biblio-tecă comunală, cu foarte mici deosebiri, se găsește și într-o altă bibliotecă de același fel din județ. Cu atât mai puțin poate fi motivată, prin scop, sarcini și eficiență, edi-tarea unui catalog colectiv de creștere a colecțiilor tuturor bibliotecilor publice din județ. Acesta nu ar aduce nici o lărgire a informației și a posibilităților de împrumut interbibliotecar la nivelul bibliotecilor mici și mijlocii. Pe de altă parte, în vederea unificării regulilor de descriere și de clasifi-care a publicațiilor (cel puțin pe teritoriul unui județ), catalogul de creștere a cole-cțiilor bibliotecii municipale este suficient, în el găsindu-se și titlurile intrate în biblio-tecele comunale, titluri care sînt achiziționate în același timp de biblioteca municipală.

— Ca orice catalog din bibliotecă, și buletinul de creștere a colecțiilor credem că este mai rațional să fie întocmit de ser-viciul de completare și catalogare, la elab-orare fiind necesară doar coloționarea sub formă de catalog tipărit (multiplicat) a fi-șelor de catalog întocmite de catalogatori. Ca o raționalizare, am putea să ne gîndim la simplificarea descrierii cărților în acest buletin. Dar, întocmirea lui în cadrul ser-viciului bibliografic (sau de informare bibliografică) ar reprezenta o dublare a acti-vității serviciului de completare și catalo-gare. Și înscrierea acestei sarcini printre atribuțiile serviciului bibliografic se pare că a pornit din considerentul că instrumentul de informare trebuie să fie întocmit de ser-

viciul de informare. Să ne gîndim însă că serviciul de informare bibliografică nu are sarcina de a-și întocmi singur toate instru-mentele, ci de a le folosi cît mai eficient pe cele cu care este înzestrat și pe cele aflate în bibliotecă.

— Pînă la elaborarea noilor regulamente de funcționare a bibliotecilor publice, pen-tru bibliotecile municipale rămîn valabile — în linii mari — funcțiile și sarcinile pre-văzute în regulamentul din 1966 pentru bi-bliotecile regionale. Desigur, s-a schimbat subordonarea bibliotecii și raza teritorială a activității, însă funcțiile ei rămîn în con-tinuuare aceleași. Mai precis, biblioteca mu-nicipală din centrul de județ rămîne mai departe principala bibliotecă publică a ju-dețului (centru al împrumutului interbiblio-tecar, al bibliografiei locale, al catalogului colectiv) și principala bază a comitetului județean pentru cultură și artă în acorda-rea asistenței de specialitate bibliotecilor de pe teritoriul întregului județ.

Constanța Beze, bibliotecară la Școala profesională a Șantierului naval Tr. Severin, ne cere precizări în legătură cu aplicarea H.C.M. nr. 2841/1968 privind salarizarea bibliotecarilor școlari.

În scrisoarea de răspuns, Serviciul plan și salarizare din Direcția plan finanțe a Mi-nisterului Învățămîntului ne comunică :

„La aplicarea noului sistem de salarizare, inspectoratele școlare, ministerele de resort și conducerea unităților de învățămînt au luat măsuri ca, în limita fondului de sa-larii planificat, să încadreze angajații în noile salarii, fără a depăși pe total cota medie procentuală de 14 la sută și de ma-ximum 20 la sută individual — respectiv salariul tarifar de bază sau gradația acor-dată împreună cu sporul de vechime, față de cîștigul realizat în medie lunară în trim. III și IV 1969.

Se precizează, de asemenea, că, la stabi-lirea noii salarizări, s-a ținut seama și de faptul că fondul suplimentar alocat pentru majorarea salariilor să asigure în primul rînd sporul de vechime la care are dreptul fie-care salariat, iar gradațiile să se acorde în funcție de calitățile personale ale sala-riștilor”.

А. ШОР; <i>Взгляд Ленина на образование</i>	131	Устав — необходимость для библиотек (Обмен мнениями)	167
Джордже ВЛЭДЕСКУ: <i>Координаты организации публичных чтений в сельской среде. (Работа филиалов Тимишоарской городской библиотеки)</i>	143	ЯКО Сигизмунд: <i>Первые начинания в области производства бумаги в нашей стране (I) (Бумажные мельницы в Клуже и Брашове, в XV веке)</i>	177
Иляна БЭНЧИЛЭ: <i>Работа по стандартизации, в национальном масштабе,—в области информации и документации, в 1968—1969 гг.</i>	154	ПОЛЬДИ Роберт: <i>Публичные читальни в Венгерской Народной Республике (Ретроспективный обзор по случаю 25-летия со дня освобождения Венгрии от фашистского ига)</i>	182

EXTRAIT DU SOMMAIRE

A. ŞOR : <i>L'étude dans la conception de Léline</i>	131
George VLĂDESCU : <i>Coordonnées de l'organisation de la lecture publique dans le milieu urbain. (L'activité des filiales de la Bibliothèque municipale de Timișoara)</i>	143
Ileana BĂNCILĂ : <i>L'activité de standardisation sur le plan national dans le domaine de l'information et de la documentation (1968—1969)</i>	154
Le statut des bibliothécaires — une nécessité. (Echange d'opinions)	167
JĂKO Sigismund : <i>Les débuts de la fabrication du papier dans notre pays (I). (Les moulins à papier de Braşov et de Cluj au XVIe siècle)</i>	177
PĂLDY Robert : <i>Les bibliothèques de lecture publique de la R. P. Hongroise. (Coup d'oeil rétrospectif à l'occasion du 25e anniversaire de la libération de la Hongrie de sous le joug fasciste)</i>	182

SUMMARY

A. ŞOR : <i>Lenin's View on Studying</i>	131
George VLĂDESCU : <i>The Outlines of the Public Reading Organization in Urban Communities (The activity of the Timișoara municipal branch libraries)</i>	143
Ileana BANCILA : <i>The Standardization on National Scale in the Field of Information and Documentation for the Period 1968—1969</i>	154
<i>The Librarians' Statute — a Necessity (Exchange of opinions)</i>	167
JĂKO Sigismund — <i>The Beginnings of the Paper Manufacture in Our Country (I) (The paper mills of Braşov and Cluj in the XVIth century)</i>	177
PĂLDY Robert : <i>The Public Libraries in the Hungarian People's Republic (Retrospective view on the 25th anniversary of Hungary's liberation from the fascist yoke)</i>	182

REDACŢIA:

Str. Biserica Amzel, nr. 5—7, sectorul 1, Bucureşti. Oficiul poştal 22. Telefon 13.94.04

COLEGIUL DE REDACŢIE

George BAICULESCU, Virgil CÂNDEA, Antoanela CORVĂTESCU-TOFAN, Ştefan GRUIA (redactor şef), Atanase LUPU, Nicolae PASCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

